

PARTNERSTVO LAS ZASAVJE

**STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA
PARTNERSTVA LOKALNE AKCIJSKE SKUPINE
ZASAVJE**

Hrastnik, 26. januar 2016

2. Kazalo

3.	Osebna izkaznica LAS.....	3
4.	Povzetek SLR	4
5.	Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR.....	5
6.	Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti.....	31
7.	Podroben opis tematskih področij ukrepanja.....	37
8.	Opis in načini doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije.....	40
9.	Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov	41
10.	Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR.....	53
11.	Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti	55
12.	Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR	64
13.	Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančnih virov, izkušnje in znanje	67
14.	Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS.....	71
15.	Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij	74
16.	Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem.....	81
17.	Priloge.....	86

3. Osebna izkaznica LAS

Naziv LAS	Partnerstvo lokalne akcijske skupine Zasavje		
Naslov LAS	Cesta 1. maja 83, 1430 Hrastnik		
Naslov varnega elektronskega predala	partnerstvo-las-zasavje@vep.si		
Spletna stran LAS	www.las-zasavje.eu		
Predsednik LAS	Slavi Gala		
Vodilni partner LAS	Obmo na obrtno . podjetnizka zbornica Hrastnik		
Naslov vodilnega partnerja LAS	Cesta 1. maja 83, 1430 Hrastnik		
ütevilka transakcijskega računa LAS	SI56 6100 0001 2305 767, odprt pri Delavski hranilnici d.d.		
Velikost obmo ja LAS	263,7 km ²		
ütevilo prebivalcev LAS	42.824		
ütevilo ob in	3		
Vklju ene ob ine (naýtejte)	HRASTNIK, TRBOVLJE, ZAGORJE OB SAVI		
Problemsko obmo je ali obmo je ZTNP-1 (ozna i)	<u>DA</u> NE		
Kohezijska regija	VZHODNA KOHEZIJSKA REGIJA		
SLR bo financirana (ozna i)	<u>EKSRP</u>	<u>ESRR</u>	ESPR
Glavni sklad (ozna i)	EKSRP	<u>ESRR</u>	ESPR
Datum ustanovitve lokalnega partnerstva	15.10.2015		
ütevilo lanov LAS	59		

4. Povzetek SLR

Strategija lokalnega razvoja partnerstva lokalne akcijske skupine Zasavje za obdobje 2014-2020 je oblikovana na podlagi smernic Programa za razvoj podeželja RS za obdobje 2014-2020, smernic Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, smernic Regionalnega razvojnega programa zasavske regije za obdobje 2014-2020, Razvojnega programa obine Hrastnik 2020+, Strategije razvoja obine Trbovlje in različnih drugih dokumentov, ki so omenjeni med viri na koncu strategije. Referenčno leto analize stanja je leto 2014, z nekaterimi izjemami, kjer aktualni podatki iz leta 2015 prikazujejo bolj realno stanje območja LAS.

Območje lokalne akcijske skupine Zasavje obsega obine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi, na skupni površini 263,7 km², kjer je na dan 1.7.2014 prebivalo 42.824 prebivalcev. Del tega območja je opredeljeno kot problemsko območje (obini Trbovlje in Hrastnik). Celotno območje je zaokrožena geografska in funkcionalna celota, ki jo povezujejo skupne značilnosti (neugodna demografska struktura, visoka brezposelnost, industrija in njena dediščina, zapiranje rudnikov, pokrajinsko degradacijski procesi, neugodna struktura ter razvitost malega gospodarstva in obrti, turizem, podeželje). V preteklem programskem obdobju je za delovanje lokalne akcijske skupine na tem istem območju skrbelo Društvo za razvoj podeželja Zasavje, ki je s svojim delovanjem in uspešnim upravljanjem sredstev poskrbelo za osnovni izhod in za nadaljevanje in nadgrajevanje dela tudi v prihodnje. Novo partnerstvo je bilo ustanovljeno na podlagi podpisa pogodbe o ustanovitvi in delovanju novega pogodbenega partnerstva, 15.10.2015, na skupni partnerstva, dne 12.11.2015, pa so bili izvoljeni posamezni organi partnerstva ter izbran vodilni partner in izdelovalec strategije. Upravljanje v partnerstvu je odprto in vključuje vse tri sektorje (javni, ekonomski, civilni).

V celotnem procesu priprave strategije je sodelovala zlasti javnost in lokalni deležniki oz. predstavniki različnih interesnih skupin (lokalne skupnosti, javni zavodi, podjetja, društva, kmetije, fizične osebe) na podlagi spodbujanja partnerstva in aktivnega sodelovanja partnerjev po načelu »od spodaj navzgor« (pobude, predlogi). Na osnovi analize stanja in SWOT analize so se opredelile razvojne potrebe na območju LAS, katere se bodo rezevale preko opredeljenih ukrepov in zastavljenih ciljev. V strategijo so vključena vsa štiri tematska področja, in sicer: ustvarjanje delovnih mest, razvoj osnovnih storitev, varstvo okolja ter vse, kar vključuje mladost, ženske in drugih ranljivih skupin. Vsa tematska področja so prepoznana kot pomembno orodje za uresničevanje zastavljenih skupnih ciljev, ki so opredeljeni na podlagi različnih pobud, predlogov in potreb območja LAS.

Za uresničevanje ukrepov in doseganje ciljev te strategije je predvideno sofinanciranje posameznih operacij in nalog v skupni vrednosti 1.487.593,75 evrov, iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. S pridobljenimi sredstvi obeh skladov in drugimi viri sredstev se bo prispevalo k trajnostnemu razvoju območja LAS.

5. Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR

5.1 Splošne geografske značilnosti območja LAS

5.1.1 Utemeljitev geografske zaokroženosti območja LAS

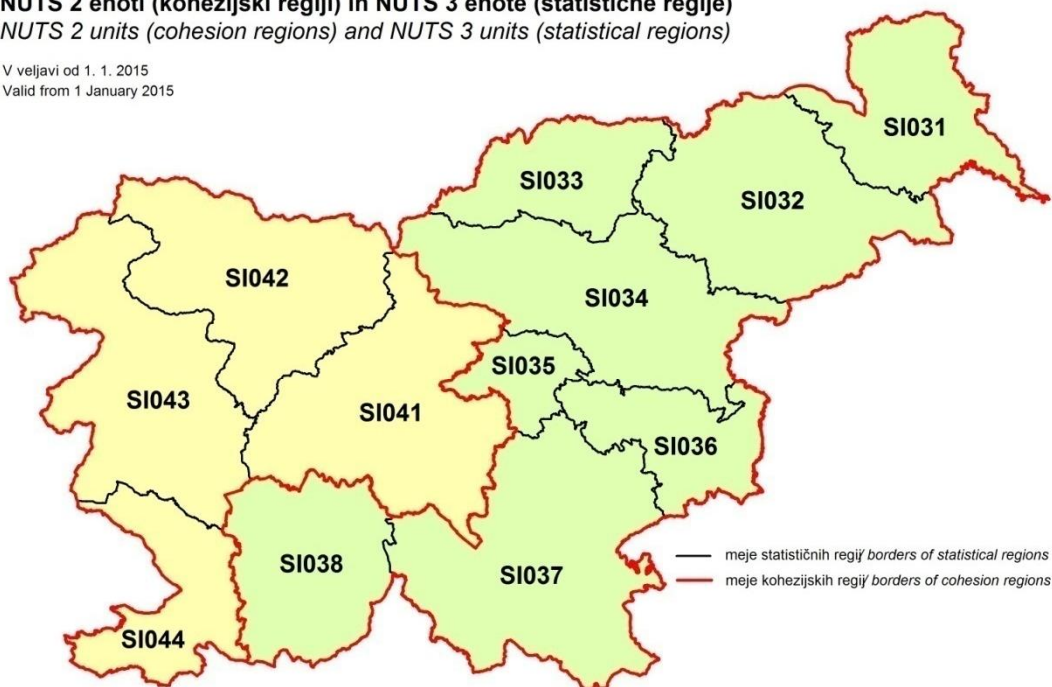
Območje partnerstva lokalne akcijske skupine Zasavje (v nadaljevanju: območje LAS) pokriva strnjeno območje treh občin: Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi, ki so zaradi skupnih značilnosti, potreb in interesov, tako sedanjih, kot tudi preteklih, razvile medsebojno sodelovanje na različnih področjih. Območje so bile do konca leta 2014 združene po površini v najmanjšo statistično regijo - Zasavsko statistično regijo. Od 1. 1. 2015, pa v Zasavsko statistično regijo sodi tudi občina Litija (Uredba (ES) št. 1319/2013 z dne 9. 12. 2013 o spremembi priloge Uredbe (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. 5. 2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS)). Območje Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi ležijo skoraj v osrčju Slovenije in mejijo na Savinjsko, Osrednjeslovensko, Spodnjeposavsko in Jugovzhodno statistično regijo. Območje LAS meji na osem občin: Litijo, Moravče, Lukovico, Kamnik, Radeče, Lazko, Prebold in Vrnsko ter leži v osrčju Posavskega hribovja na skrajnem jugovzhodu Savinjskih Alp. Prepoznano je po vrhovih Kum, Kopitnik, Mrzlica, Zasavska sveta gora in Šemzenizka planina. Reka Sava je s svojimi dotoki globoko zarezala v hribovito območje in tako ustvarila zelo razgiban relief. Ob njej poteka železnica in regionalna cesta, ki povezuje Zasavske doline z glavnim mestom Ljubljano in jugovzhodnim delom Slovenije - Dolenjsko. Ob pritokih reke Save, so pod omenjene vrhove stisnjene doline, poseljene z velikim ztevilom prebivalstva, ki se je tekom časa tu skoncentriralo, zaradi hitro rastoče industrije. Tako so na območju LAS tri glavna urbana območja, oz. središča v somestjih (somestja za središča nacionalnega in regionalnega pomena) Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Tem se, po Pravilniku o določitvi dodatnih drugih urbanih območij za potrebe lokalnih akcijskih skupin (MGRT, 2015) pridružujejo še urbana naselja Izlake, Kisovec in Dol pri Hrastniku. Celotno območje LAS se uvrsta med območja z omejenimi dejavniki za kmetovanje z grievnato hribovsko reliefno zgradbo, ki onemogoča razvoj intenzivnega kmetijstva.

Slika 1: Kartografski prikaz obravnavanega območja LAS treh občin: Hrastnik, Trbovlje, Zagorje ob Savi (Vir: Statistični urad RS, junij 2015)

NUTS 2 enoti (kohezijski regiji) in NUTS 3 enote (statistične regije)
NUTS 2 units (cohesion regions) and NUTS 3 units (statistical regions)

V veljavi od 1. 1. 2015
 Valid from 1 January 2015

Vira: Statistični urad Republike Slovenije in Geodetska uprava Republike Slovenije
 Sources: Statistical Office of the Republic of Slovenia and Surveying and Mapping Authority of the Republic of Slovenia

© SURS

Slika 2: Statistične regije (Zasavska statistična regija SI035) (Vir: Statistični urad RS in Geodetska uprava RS)

5.1.2 Velikost območja LAS

Strategija predvideva porabo sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju: ESRR) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljevanju: EKSRP), zato se območje LAS deli glede na pravila posameznega sklada. Iz obeh skladov bo območje LAS (občin Hrastnik in Trbovlje) pridobilo tudi dodatna finančna sredstva, na podlagi sklepa o dodatnih ukrepih za asistenco pri ukrepih razvojne podpore za problematično območje z visoko brezposelnostjo.

a) ESRR predstavlja glavni sklad za porabo sredstev in uresničenje potreb območja in je namenjen urbanim območjem, ki so določena z Uredbo o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju: Uredba CLLD), t.j. somestje Hrastnik - Trbovlje - Zagorje ob Savi, ter drugim urbanim območjem, kjer mestne funkcije prevladujejo nad agrarnimi. Druga urbana območja so Dol pri Hrastniku, Kisovec in Izlake. Na vseh opredeljenih urbanih območjih LAS se bodo izvajale dejavnosti, ki so predvidene v strategiji in so skladne z ukrepi, predvidenimi v Operativnem programu za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju krajše: OP EKP 2014-2020) ter se bodo financirale iz naslova ESRR.

Preglednica 1: Urbana območja na območju LAS, zveštevilo prebivalcev ter površina (1.1.2014)

Urbano območje	število prebivalcev (1.1.2014)	Površina v km ²
Dol pri Hrastniku	1.475	4,6
Hrastnik	5.329	5,8
Izlake	1.184	3,6
Kisovec	1.778	1,8
Trbovlje	14.302	10,2
Zagorje ob Savi	6.295	2,8
SKUPAJ	30.363	28,8

Vir: Statistični urad RS

Somestje ter druga urbana območja oz. naselja, ki ustvarjajo urbani videz in v katerih so prisotne večinoma stanovanjske hiše in bloki, predstavljajo pomembnejša lokalna sredstva, katera prebivalcem zagotavljajo osnovno socialno in zdravstveno infrastrukturo, šolske, športne, zadovoljive trgovske in služnostne kapacitete ter kulturno in družbeno infrastrukturo. Merila za opredelitev dodatnih drugih urbanih območij so razpoložljivost različne infrastrukture (pošta, krajevni urad, sedež občine varstvena, izobraževalna, zdravstvena, socialna, športno rekreativna in kulturno družbena infrastruktura), število prebivalcev (stanje na dan 1.1.2014), število podjetij oz. pravnih oseb v naselju ter število društev in nevladnih organizacij v naselju.

Preglednica 2: Merila za opredelitev dodatnih drugih urbanih območij

Merila	Dol pri Hrastniku	Kisovec	Izlake
Pošta	da	da	da
Krajevni urad	da	da	da
Šola in vrtec	podružni na OŠ (1.-9. razreda), oddelek vrtca Hrastnik	podružni na OŠ (1.-5. razreda), oddelek vrtca Zagorje	popolna OŠ, oddelek vrtca Zagorje
Občinska uprava	ne	ne	ne
Zdravstvena in socialna infrastruktura	zobna in splošna ambulanta	zobotehniški laboratorij	dom starejših občanov, ambulanta družinske medicine
Športno-rekreativna infrastruktura	športna dvorana	igrišče za mali nogomet	športni park
Kulturno-družbena infrastruktura	kulturni dom	kulturni dom	kulturni dom
NVO	23 društev	12 društev	36 društev
Število podjetij	79 podjetij	91 podjetij	108 podjetij
Gostota naseljenosti	321 preb/km ²	968 preb/km ²	328 preb/km ²

Vir: interni podatki KGZS-Zavod LJ, 2015

b) EKSRP namenja sredstva razvoju podeželja. Le ta so namenjena naseljem, v katerih živi manj kot 10.000 prebivalcev. Na območju LAS so sredstva namenjena vsem trem zasavskim občinam v celoti (območje je LAS zajema 263,7 km², kjer je gostota prebivalstva nad republiškim povprečjem - 101,8 ljudi na km²). Za izrabo sredstev iz EKSRP so izzeti prebivalci mestnega naselja Trbovlje, kjer je več kot 10.000 prebivalcev (podatki Statističnega urada, na dan 1.7.2014, 14.235 prebivalcev).

Preglednica 3: Število prebivalcev in površina na območju LAS, z izvetim številom prebivalcev v mestnem naselju Trbovlje (1.7.2014)

Občina	Število prebivalcev	Površina v km ²	Gostota naseljenosti
Hrastnik	9.499	58,6	162,10
Trbovlje	2.327	58,0	285,55*
Zagorje ob Savi	16.763	147,1	113,96
SKUPAJ	28.589	263,7	

* gostota naseljenosti za celotno občino Trbovlje

Vir: Statistični urad RS

Glede števila prebivalstva, gostote prebivalstva, demografske strukture, površine občin in ipd. so med občinami precejšnje razlike. Največjo površino zajema občina Zagorje ob Savi, ki ima na območju LAS največ prebivalcev. Demografski trendi in struktura prebivalstva območja LAS niso ugodni ter odstopajo od splošnih trendov v Sloveniji, kar se posredno odraža na pomanjkanju delovnih mest in visoki stopnji brezposelnosti, porastu socialno ogroženih družin, na kvaliteti življenja, kupni moči prebivalstva, stanovanjskem fondu, razvitosti posameznih storitvenih in drugih dejavnosti.

c) Vlada RS je sprejela Sklep o dodatnih za asnih ukrepih razvojne podpore za problemsko območje z visoko brezposelnostjo za območje občine Hrastnik, Radeče in Trbovlje (Uradni list RS, št. 63/103), ter s tem določila, da se do leta 2018 izvedejo dodatni za asni ukrepi razvojne podpore. Iz tega razloga bo območje LAS (občini Hrastnik in Trbovlje) pridobilo dodatna finančna sredstva - dodatnih 20 % iz ESRR (129.880,00 evrov) in dodatnih 15 % iz EKSRP (92.388,75 evrov).

5.1.3 Strukturne danosti območja LAS

Naravnogeografske značilnosti območja LAS so vplivale na tradicionalno usmerjenost v industrijo, ki je svoje mesto našla predvsem v ozkih dolinah, kjer so se tudi razvila urbana srednja (rudarstvo, energetika, strojnizstvo in kovinska industrija, steklarska, kemična, tekstilna in elektroindustrija). Vplivale so tudi na družbeni in gospodarski razvoj tega območja, katerega velik del je pod različnimi varstvenimi režimi, zlasti zaradi rudarjenja (Natura 2000, ekološka območja, degradirana območja, poplavna območja, plazovita območja). Zaradi navedenega so pogoji za naselitev in gospodarski razvoj zelo omejeni. Kmetijska zemljišča v uporabi na območju LAS obsegajo 6.003 ha, kar pomeni 23% vseh zemljišč, gozdovi 65%, ostalo predstavljajo urbana naselja in degradirane površine, ki so posledica rudarjenja, industrije in energetskih dejavnosti. Degradirane površine obsegajo rudniške površine, deponije odpadkov ter kamnolome. V preteklosti se je veliko površin oesaniralo, kljub temu pa jih ostaja še kar nekaj (predvsem večinoma površin), ki so potrebne sanacije, saj ne predstavljajo le degradacije tal, pa tudi vir emisij praznih delcev v zrak.

Preglednica 4: Strukturne danosti območja LAS

Strukturne danosti	Velikost v ha	Delež (%)
Kmetijske površine v uporabi	6.003	23
Gozdovi	17.198	65
Urbana naselja + degradirane površine	3.199	12
SKUPAJ	26.400	100

Vir: Statistični urad RS, Zavod za gozdove. interni podatki Krajevne enote Zagorje, junij 2015

Gozdnatost v Zasavju je 7 % nad slovenskim povprečjem in znaša 65 %. Visoka gozdnatost na obravnavanem območju je ekološko zelo ugodna. Na izjemno razgibanem zasavskem reliefu gozd varuje zemljišča pred erozijo, poplavami, ohranja naravno rodovitnost tal ipd. Zaradi industrijskih emisij opravlja gozd tudi zelo pomembno higiensko-zdravstveno funkcijo.

Preglednica 5: Gozdnatost v Zasavju

Občina	Površina gozda (ha)	Delež gozda (%)	Površina gozda/preb. (ha/preb.)
Hrastnik	3.827	64,4	0,40
Trbovlje	3.780	65,1	0,22
Zagorje ob Savi	9.591	65,2	0,57
SKUPAJ	17.198		

Vir: Zavod za gozdove. interni podatki Krajevne enote Zagorje, junij 2015

Prebivalcem območja so v ponos naravne danosti in znamenitosti državnega in lokalnega pomena. Med najbolj prepoznavnimi so: skalne igle v Zelencu, skalni močje na Taboru in druge nenavadne skalne oblike, krazke jame, neokrnjena krajinska območja Kopitnik, Kum, Mrzlica, emzenizka planina, ebulovalna dolina, ebine, soteska Ribnika, brzice na Savi, Mitovzkov izvir, lipa pred cerkvijo v Turju, Zasavska sveta gora idr. Na območju LAS so opredeljena posebej varovana območja Natura 2000, katera oblikuje Evropska unija že več kot desetletje. Njen namen je ohranjanje biotske raznovrstnosti, in sicer tako, da varuje naravne habitate ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, pomembnih za Evropsko unijo. Območja Natura 2000 v Sloveniji so opredeljena v 354 območjih in obsegajo 6.639 km² oz. 32,1 % površine celotne Slovenije. Na območju LAS, območje Natura 2000,

predstavlja 29,5 % vse površine ter pestro biotsko raznovrstnost na razmeroma razgibanem reliefu. Območje je zaznamovano zaradi Oivljenjskega prostora dveh vrst ptic (planinski orelinsokol sebec). Varstveni cilji znotraj območja določajo predvsem ohranitev skalnih habitatov in zagotovitev miru okoli gnezdišč. Območja Natura 2000 so neenakomerno porazdeljena, nekatera so celo teóje dostopna in nekatera neprimerna za turistično ponudbo (npr. skale, prepadi, previsi, vodni izviri). vodovarstveno območje je, jame. niso dovolj varno dostopne ipd.) ali druge dejavnosti.

Preglednica 6: Razmerje območij Natura 2000 z območjem LAS

Območje Natura 2000	površina (km²)
Reber - borovja	0,71
Medija - borovja	0,85
Kandrže	13,28
Kotrede0	0,41
emzenizka planina	3,16
Kum	58,52
Mrzlica	0,93
SKUPAJ območja Natura 2000 (km²)	77,9
% območij Natura 2000/območje LAS	29,5

Vir: Naravovarstveni atlas Zavoda RS za varstvo narave, maj 2015

5.1.4 Stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami

5.1.4.1 Oskrba z vodo

Območje LAS je bogato z vodnimi viri v različnih pojavnih oblikah (izviri, manjši slapovi, potoki, reka Sava). Nekateri med njimi so evidentirani tudi kot naravne vrednote (Bajdetov graben s slapovi, Izviriz e, Mitovzki izvir ipd.), vendar se vsi ne izkoristajo kot turistični potencial ali za kakšne druge dejavnosti (npr. ribogojnica). Kakovost vode se izboljšuje (vpliv izgradnje istilnih naprav v vseh treh območjih), njihovo stanje se redno spremlja. Kemijsko in biološko stanje reke Save spremlja Agencija RS za okolje; v nadaljevanju: ARSO).

Večina naselij na območju LAS ima urejena vodovodna omrežja. Ta so bila in marsikatera so že, zaradi dotrajanosti, potrebna obnove. V zadnjih 10 letih je bilo izvedenih več novogradenj in adaptacij obstoječih omrežij: vzpostavitev približno 5.800 metrov novega vodovodnega omrežja, obnova več kot 1.160 metrov obstoječega vodovoda ter urejena oskrba nekaterih prebivalcev s kvalitetnejšim in varnejšim vodovodnim sistemom. Poraba vode se v zadnjem desetletju znižuje s podobnim tempom kot je povprečje v državi (podatek za območje LAS: iz 37,2 m³ leta 2003 na 35,0 m³ v letu 2013, podatek za Slovenijo: iz 46,1 m³ v letu 2003 na 38,2 m³ v letu 2013). Na območju LAS je poleg javnih tudi veliko lokalnih vodovodov oz. manjših zajetij pitne vode (vazki vodovodi, ki niso del javnega vodovoda), katerih problem je kontrola kvalitete vode, ki se v večini ne izvaja z zahtevami veljavne zakonodaje. Kapaciteta teh vodovodov oz. zajetij je majhna, zato je potrebno v sušnih obdobjih vizje leóe a naselja oskrbovati z vodo. Ta zajetja ne izpolnjujejo osnovnih tehničnih in higienskih minimumov, zato je voda biološko in kemično neustrezna. Za uporabo v prehranske namene jo je ponekod potrebno prekuhavati, vodovodni sistemi v nekaterih primerih delujejo tudi brez avtomatike. Na posameznih območjih ni urejeno vodovarstveno območje, prav tako ni določeno reóim. Na območjih, primernih predvsem za razvoj kmetijstva, turizma in šport, vse te teóave neposredno in posredno vplivajo na njihov razvoj.

5.1.4.2 Ravnanje z odpadki

Ravnanje z odpadki, na območju LAS oz. v zasavski regiji, je pomemben pokazatelj istóe območja in ohranjanja naravnega okolja. Leta 2005 so občine Hrastnik, Litija, Radeóe, Trbovlje in Zagorje ob Savi, ustanovile regijski center za ravnanje z odpadki v Zasavju (CEROZ). Oktobra 2015 so dokončali

ureditev sortirnice, kompostarne, inertne predelave gradbenih odpadkov in pove ali odlagaliz e nadeponiji Uni no. Zbiranje in odvoz odpadkov v vseh ob inah opravlja komunalno podjetje, ki odpadke pripelje v CEROS na odlaganje. Koli ina zbranih odpadkov sledi trendu zmanjzevanja le teh, ki je podoben kot je povpre je za Slovenijo - koli ina zbranih odpadkov se zmanjuje, medtem ko se koli ina lo eno zbranih odpadkov pove uje. Z rednim in organiziranim odvozom ve frakcij komunalnih odpadkov iz gospodinjestev, z urejenimi zbiralnicami lo enih frakcij (t.i. ekološki otoki) ter z obratovanjem zbirnih centrov za odpadke, je vsem ob anom oz. gospodinjestvom na obmo ju LAS omogo eno lo eno zbiranje odpadkov, ki so namenjeni reciklaoi. Posledi no je manj odlooenih odpadkov na divjih odlagaliz ih, kar je v skladu s prednostnim redom ravnanja z odpadki v drOavi.

Odpadne vode se zbirajo v kanalizacijskih sistemih, ki so ve inoma mezanega tipa. Ti so namenjeni skupnemu odvajanju komunalnih, odpadnih, tehnoloških in meteornih voda. V skupnem projektu ob in Litija, €martno pri Litiji, Zagorje ob Savi in Rade e, se je oktobra 2015 dokon ala izgradnja centralnega kanalizacijskega sistema in istilne naprave, ki je locirana v ob ini Zagorje ob Savi. Tudi v ob inah Trbovlje in Hrastnik sta istilni napravi Oe zgrajeni in obratujeta. Sistemi za odvajanje odpadne vode, ki vodijo odpadno vodo do istilnih naprav se dopolnjujejo. Na podeOelju odvajanje in iz enje odpadnih voda (male komunalne istilne naprave, rastlinske istilne naprave, nepreto ne greznice) ze ni urejeno v zadostni meri. .

5.1.4.3 Oskrba z energijo

V posameznih ob inah na obmo ju LAS, so najve ji porabniki energije predvsem industrija (steklarstvo, kemi na in kovinska industrija, livarna ipd.) in razli na podjetja. Pri individualnih porabnikih se poleg elektri ne energije, najve uporablja kurilno olje in lesna biomasa, sistem daljinskega ogrevanja ter zemeljski plin. Vse ob ine imajo izdelane lokalne energetske koncepte, v katerih so zajeti potenciali razvoja energetske infrastrukture. Vsi vsebujejo potrebne ukrepe za pove anje u inkovite rabe energije in dvig uporabe obnovljivih virov energije v javnih in zasebnih sektorjih. V sklopu tega se bodo podpirale naloObe , ki bodo dosegale cilje na rtovanih ukrepov in ukrepov Operativnega programa evropske kohezijske politike (energetske sanacije javnih in zasebnih objektov, uporaba obnovljivih virov, namez anje solarnih kolektorjev, uporaba toplotnih rpalk, prezra evanja z vgradnjo rekuperatorja ipd.). Finan na sredstva naj bi se rpala iz razli nih virov glede na vrsto in nosilce naloObe. Manjze naloObe na podeOelju pa naj bi bile usmerjene tudi v ukrepe za zmanjzevanja porabe energije - prijaznejši sistemi ogrevanja in uporabe razli nih virov energije.

5.1.4.4 Ÿportna infrastruktura

€port Oe dolgo ni ve samo na in krepitve telesa in ohranjanje zdravja. Postajaneizogibna dejavnost moderne druObe, ki je danes bolj kot kdaj koli prej prisotna v Oivljenju vsakega posameznika, ter vse bolj postaja pomembna na ekonomskem podro ju. Postaja podro je finan nih vlaganj in novih podjetniških priloOnosti. €portna infrastruktura predstavlja za zportno dejavnost opremljene in urejene povrzine ter prostore po razli nih naseljih. Na obmo ju LAS obstajajo razli ni zportni objekti kot so nogometna igriz a, ve namenske dvorane za igranje kozarke, malega nogometa, rokomet, zunanjava namenska zportna igriz a (tenis, odbojka ipd.), fitnes na prostem, atletske steze idr., kar omogo a tudi organizacijo ve jih zportnih prireditvev in dogodkov. Objekti so razporejeni po celotnem obmo ju, sama kvantiteta obstoje e zportne infrastrukture pa zadoz a trenutnim potrebam. Zaslediti je tudi alternativne in ekstremne zporte, kot so downhill, moto kros, rally, padalstvo, plezanje, letalstvo, sankaztvo, smu arski skoki, hillstrike, rolkanje, rolanje, ribiztvo, kajakaztvo idr. Rezultat tega je tudi nekaj izjemnih zportnikov, ki so se dokazali tako na nacionalni kot tudi mednarodni ravni (kolesarstvo, kajakaztvo, namizni tenis ...). Prav tako je v vsakodnevnem utripu zasavskega Oivljenja mo videti ljudi, ki skrbijo za svoje aktivno Oivljenje s tekom, nordijsko hojo, planinarjenjem, kolesarjenjem, rolkanjem ipd.

Na območju LAS deluje nekaj manjših smučarskih prog - Trojovnik, Rajska dolina, Vidrga in Marela. Zaradi te obilice snega in zaradi relativno nizke lege, večinoma so proge zasnežene tudi s sistemom umetnega zasneževanja. Proge so večinoma lahke in primerne za otroke in mlajše skakalce. V skakalnem centru Kisovec je urejen sodoben skakalni center za mlajše skakalce. Večina (55 m) in manjša (28 m) skakalnica sta pokrta s plastično prevleko, pozimi pa umetno zasneženi, tako da je skakanje omogočeno vse leto.

V občini Trbovlje je urejeno letno kopalništvo v sredini mesta, ki obiskovalcem omogoča rekreativno plavanje, igre v vodi, igranje odbojke na mivki in badminton. Kopalništvo je urejeno tudi v občini Hrastnik, kjer se v mestnem sredini nahaja zimski bazen, ki ponuja zolo plavanje in športno vadbo. Primeren je tako za rekreativce, skupine zolarjev in upokoženke kot tudi male dojenčke.

5.1.4.5 Prometna infrastruktura

Območje LAS oz. zasavska regija je prometno prehodna regija, vendar se glede na raven prometne dostopnosti uvršča med regije s podpoprečno razvitim prometnim omrežjem. Dostop do avtocestnega križča pod Trojanami je omogočen, da so se prometne povezave izboljšale, vendar ostaja problematična povezanost proti vzhodni smeri regije, saj je predvsem na relaciji Zasavje - Zidani most, cestna povezava popolnoma neustrezna, kar še dodatno prispeva k manjši konkurenčnosti regije in manjšemu zanimanju investitorjev. Večji pomen območju bo prispevala izgradnja ceste Hrastnik-Zidani Most, saj bo neposredno povezana z izgradnjo hidroelektrarne na srednji Savi. Zaradi preusmeritve tranzitnega prometa z regionalne ceste na predvideno novo glavno cesto, bo povezala Zasavje s 3. razvojno osjo in s tem vplivala na zmanjševanje delcev PM₁₀. Po podatkih Statističnega urada RS, se dolžina cest (državnih in občinskih), v zadnjih 10-tih letih ni bistveno spreminjala. Leta 2002 je bilo vseh javnih cest 750,3 km, leta 2012 pa 751,6 km (občina Zagorje ob Savi 407,4 km, občina Trbovlje 200,2 km in občina Hrastnik 144,0 km). V zadnjem obdobju je bilo moderniziranih in rekonstruiranih več kot 13 kilometrov obstoječih cestnih povezav.

Območje LAS povezuje od leta 19. stoletja zgrajena železnica, ki prebivalcem odpira pot proti Ljubljani in Zidanemu Mostu. Poteka po dolini reke Save in je prav zaradi dolžine kratka, je za povezavo z večjim urbanim sredini zelo pomembna. Dnevno služi transportu materialov za potrebe industrije ter prebivalcem, ki migrirajo na delovna mesta izven območja LAS.

Območje je tako občinsko kot regijsko povezano tudi z avtobusnimi progami. Povezave so predvsem med delavniki, medtem ko jih ob koncu tedna praktično ni.

V občini Zagorje ob Savi deluje tudi manjša vzletališča - travnata steza, dolga 450 m in široka 20 m. Namenjena je športnim in turističnim letalom s skupno maso do 2000 kilogramov. Zagorsko vzletališče velja za eno najbolj zahtevnih v Sloveniji, saj so potrebne posebne dosledne tehnike pilotiranja.

S kolesarsko infrastrukturo se območje LAS ne more ponazati, saj je kolesarskih stez le za vzorec. Le te niso ne regijsko, ne celostno umejene v prostor in občine ne povezujejo med seboj. Razlog je v omejenosti površin na določenih območjih (posebej urbanih) ter v naravnih danostih območja LAS. Kolesarji večinoma uporabljajo obstoječe ceste, za rekreacijo in šport pa lokalne ceste, ki vodijo do planinskih in drugih objektov (Kal, Gore, Kopitnik, Kum, Mrzlica, Šemzeniška planina ipd.).

5.1.4.6 Stanje informacijsko komunikacijske tehnologije (IKT)

Dostop do IKT je omogočen na celotnem območju, vendar pa so posamezne stanovanjske hiše, ki tega še vedno nimajo, predvsem zaradi pridobivanja oz. ne-pridobivanja soglasij, oddaljenosti, kasnejše odločitve po priklopu itd. Na nekaterih območjih izven urbanih naselij je dostop sicer mogoč, vendar je signal sprejemanja slabši ali večinoma moten oziroma sploh ni. Vzrok je predvsem v

neugodnih geografskih danostih. Zaradi visokih investicijskih strozkov in manjzega ztevila uporabnikov, operaterji nimajo interesa za pokrivanje teh obmoij.

5.1.4.7 Dostop do 'drjave'

Na obmoju LAS delujejo izpostave oz. obmoje neenote razlikih javnih ustanov. Obmoje je vsake obine je hkrati tudi obmoje je upravne enote. Regionalni center za razvoj opravlja splozne regionalne razvojne naloge po pooblastilu drave (regionalni razvojni program, sodelovanje z ministrstvi glede regionalnega razvoja ipd.). V obini Hrastnik deluje Finanin urad Hrastnik oz. FURS, ki pokriva obmoje je upravnih enot obine Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi. Manjzi pisarni sektorja za davke, stalocirani tudi v obinah Trbovlje in Zagorje ob Savi. V obini Trbovlje je izpostava Agencije RS za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju: AJPES), ki posluje s poslovnimi subjekti. Tudi ta pokriva vse tri obine. Tu so tudi izpostave centrov za socialno delo ter enote Zavoda RS za zaposlovanje. V okviru storitev na podroju gozdarstva deluje Krajevna enota Zagorje Zavoda za gozdove Slovenije. Podroje kmetijstva pokriva Kmetijsko gozdarski zavod Ljubljana, ki ima svojo enoto v Zagorju ob Savi. V vsaki obini delujejo obmojno obrtne zbornice, ki opravljajo nekatere naloge v sklopu pooblastil (registracija dejavnosti, VEM toka, obrtna dovoljenja). Na obmoju LAS deluje tudi Okrožno sodišče Trbovlje, dve notarski pisarni (Trbovlje, Zagorje ob Savi), tri policijske postaje, medobinski inzpektorat in redarstvo Zasavje.

5.1.4.8 Zdravstvo in socialna infrastruktura

V vseh treh obinah obmoja LAS so zagotovljene zdravstvene storitve v zdravstvenih domovih in ambulantah ter storitve koncesionarjev. V Trbovljah je osrednja zdravstvena ustanova za zasavsko regijo. Splozna bolnišnica Trbovlje ter urgentni center. V vseh obinah so izpostave centrov za socialno delo ter enote obmojne službe Trbovlje Zavoda RS za zaposlovanje. Prav tako so v vseh obinah institucije za varstvo starejih ljudi, domovi za starejše. V obini Zagorje ob Savi, deluje regijski, samostojni javni socialnovarstveni zavod, ki sodi med neprofitne organizacije. Varstveno delovni center izvaja storitve za uporabnike, ki imajo določene omejitve. Center nudi varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji, institucionalno varstvo, ter program socialne vključenosti.

Zaradi neugodne demografske slike (delež starejih, delež brezposelnih) in rudarsko industrijske preteklosti, je obmoje LAS izpostavljeno večji stopnji tveganja na podroju zdravja, revščine, socialne izključenosti ter odvisnosti od različnih oblik socialnih pomoči. Vse tri obine zaznamuje slabo poklicno in splošno zdravje, slabe stanovanjske razmere, slab ekonomski položaj, brezposelnost in okoljski problemi. Visoka je tudi prevalenca duševnih motenj, ztevilno bolnikov, ki poiščejo pomoč pa je nerazumno nizko. Razlog je verjetno tudi v nedostopnosti ambulantnih oz. specialističnih služb. V zasavski regiji oz. obmoju LAS je tudi visoka stopnja samomorilnosti in motenj odvisnosti. Izstopajo nekateri kazalniki zdravja, katere je mogoče povezati z onesnaženim zrakom. Visoki sta splošna umrljivost in umrljivost do 65. leta starosti, ki je višja od slovenskega povprečja ter odstotek bolniškega staleža, ki je nad slovenskim povprečjem. Kronične bolezni dihal pri otrocih so 2,2 krat pogostejše kot pri otrocih z manj onesnaženimi obmoji, statistično večje je tveganje za nekatere vrste raka. Zasavska regija je, poleg pomurske regije, najbolj potrebna pomoč pri preprečevanju in zdravljenju duševnih težav. Preprečevanje je tudi osebna varnost, saj je tu pogosta kriminaliteta in samopozkodbeno vedenje.

5.1.5 Opis stanja okolja

Na obmoju LAS se vse od začetka meritev onesnaženosti zraka v Sloveniji, ki so se začele konec sedemdesetih let dvajsetega stoletja, ugotavlja povečana onesnaženost zraka. V okolju je prisotnih več različnih onesnaževal, ki povečujejo ogroženost zdravja ljudi in narave, zmanjšujejo kakovost bivanja in privlačnost obmoja. Pretekla analiza kakovosti zraka (do leta 2015), katere so opravili na ARSO, so pokazale, da je bilo glede na količine SO₂, Zasavje skupaj z Mežico in Velenjem, obmoje z

najslabzo kvaliteto, saj je spadalo v 1. razred onesnaženosti. Sedaj so koncentracije pod mejnimi vrednostmi. Glede koncentracije PM₁₀ delcev spada Zasavje v 2. kakovostni razred. Stroka kot največjo grobnjo kakovosti zraka izpostavlja ravno te delce. 24-urna mejna koncentracija teh delcev za varovanje ljudi je 50 µg/m³ in je v koledarskem letu lahko presežena največ 35 krat. Po podatkih ARSO za leto 2014, je bila ta koncentracija v občini Hrastnik presežena 10 krat, v občini Trbovlje 33 krat in v občini Zagorje ob Savi 38 krat. Vsa presežanja so vezana na zimsko obdobje, od oktobra do marca. Poleg prometa, vplivajo na dodatno povečano onesnaženost zraka z delci tudi industrija in stara individualna kurila, ki imajo slab energetski izkoristek ter visoke specifične emisije. Na povečano onesnaženost zraka pa zlasti vpliva zelo neugodna topografija, saj so naselja v ozkih, neprepretih dolinah.

Za zmanjšanje onesnaženosti zraka z delci PM₁₀ je bil sprejet državni Odlok o naletu za kakovost zraka na območju Zasavja (Ul. RS, št. 108/13), ki opredeljuje ukrepe na področju učinkovite rabe energij, obnovljivih virov energije, trajnostne mobilnosti in druge ukrepe za izboljšanje zraka.

5.2 Gospodarski položaj

5.2.1 Opis glavnih gospodarskih dejavnosti

Naravnogeografske danosti in tradicija so v preteklih letih ustvarjale razmere za usmerjenost območja zlasti v industrijo, rudarstvo ter storitvene in predelovalne dejavnosti. Nekatera večja podjetja, ki so se že pred leti uvrstila med glavnih 10 največjih podjetij Zasavja, tako po celotnem poslovnem izidu, kot tudi po ztevilu zaposlenih (Lesna industrija Svea Zagorje, Termoelektrarna Trbovlje, Lafarge cement, Rudnik Trbovlje-Hrastnik), so v zadnjih letih prenehala delovati oziroma so zmanjšala ztevilo zaposlenih. Glede na razvrstitev družb in samostojnih podjetnikov posameznikov, v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Ur. l. RS, št. 69/2007 in 17/2008), se leti razvrstijo v osnovna področja dejavnosti.

Tako kot v preteklih letih, imajo v Zasavju, z vedno najpomembnejši vpliv družbe in podjetniki s področja:

- predelovalnih dejavnosti (233 pravnih oseb je leta 2014 zaposlovalo skoraj 50 % delavcev),
- trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil (341 pravnih oseb je leta 2014 zaposlovalo 15,4 % delavcev),
- gradbeništva (skupno 278 pravnih oseb je leta 2014 zaposlovalo več kot 8 % delavcev),
- strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (skupno 294 pravnih oseb je leta 2014 zaposlovalo 6,8 % delavcev) ter
- gostinstva (skupno 112 pravnih oseb je leta 2014 zaposlovalo 2,5 % delavcev).

Preglednica 7: Razvrstitev gospodarskih družb in podjetnikov glede na področja dejavnosti v letu 2014

Področja dejavnosti	Gospodarske družbe				Podjetniki			
	ztevilo	delež (%)	zaposleni	delež (%)	ztevilo	delež (%)	zaposleni	delež (%)
A Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo	4	0,6	3	0,1	8	0,7	4	0,7
B Rudarstvo	2	0,3	180	3,2	/	/	/	/
C Predelovalne dejavnosti	108	15,9	2.942	52,6	125	11,6	72	13,0
D Oskrba z električno energijo, plinom in paro	11	1,6	98	1,8	4	0,4	0	0,0
E Oskrba z vodo, ravnanje z odpadki, saniranje okolja	5	0,7	135	2,4	/	/	/	/
F Gradbeništvo	99	14,6	363	6,5	179	16,6	137	24,7
G Trgovina, vzdrževanje in popravila motornih vozil	140	20,6	841	15,0	201	18,6	105	18,8

H Promet in skladiščenje	28	4,1	108	1,9	79	7,3	45	8,1
I Gostinstvo	25	3,7	47	0,8	87	8,1	109	19,5
J Informacijske in komunikacijske dejavnosti	35	5,2	112	2,0	41	3,8	1	0,2
K Finančne in zavarovalniške dejavnosti	7	1,0	7	0,1	5	0,5	0	0,0
L Poslovanje z nepremičninami	14	2,1	35	0,6	7	0,6	0	0,0
M Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti	142	20,9	383	6,9	152	14,1	33	5,9
N Druge raznovrstne poslovne dejavnosti	27	4,0	279	5,0	40	3,7	23	4,1
O Dejavnost javne uprave in obrambe, dejavnost obvezne socialne varnosti	1	0,1	0	0,0	1	0,1	0	0,0
P Izobraževanje	6	0,9	8	0,1	28	2,6	1	0,2
Q Zdravstvo in socialno varstvo	13	1,9	31	0,6	12	1,1	1	0,1
R Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti	2	0,3	0	0,0	21	1,9	0	0,0
S Druge dejavnosti	10	1,5	18	0,3	90	8,3	26	4,6
T Dejavnost gospodinjstev z zaposlenim hišnim osebjem, proizvodnja za lastno rabo	/	/	/	/	/	/	/	/
U Dejavnost eksteritorialnih organov in teles	/	/	/	/	/	/	/	/
SKUPAJ	679	100	5.591	100	1.080	100	557	100

Vir: AJPES, Informacija o poslovanju gospodarskih društev in samostojnih podjetnikov posameznikov v Zasavski regiji v letu 2014

5.2.2 Stanje na področju gospodarstva

5.2.2.1 Gospodarske družbe in podjetniki

Poslovanje zasavskih društev in podjetnikov v letu 2014, se je glede na prejšnja leta izboljšalo. Zasavske družbe so po več letnem negativnem poslovnem izidu zopet ustvarile neto isti dobiček, zasavski podjetniki, ki se vrsto let poslužujejo pozitivno, pa so dosegli najboljši poslovni izid v zadnjih šestih letih. Na to je vplivalo (tudi) zmanjševanje ztevila delovnih mest v nekaterih podjetjih ter razvoj obstoječih uspešnih podjetij, ki uvajajo kvalitetnejše in razvitejše tehnologije. Podatke iz letnih poročil za leto 2014 je AJPES- u predložilo 679 društev in 1.080 podjetnikov.

Razpredelnica 8: Število društev in podjetij po občinah v letu 2014

Občina	število družb	število podjetij	SKUPAJ
Hrastnik	108	194	302
Trbovlje	327	407	734
Zagorje ob Savi	244	479	723
SKUPAJ	679	1.080	1759

Vir: AJPES, Informacija o poslovanju gospodarskih društev in samostojnih podjetnikov posameznikov v Zasavski regiji v letu 2014

Glede na obliko pravne osebe, je bilo v sredini decembra 2015, v Poslovnem registru AJPES-a, na območju LAS, registriranih 1.283 samostojnih podjetnikov, 746 društev z omejeno odgovornostjo ter 424 različnih družtev.

Razpredelnica 9: Razvrstitev pravnih oseb glede na obliko, po občinah, na dan 15.12.2015

Oblika pravne osebe	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje ob Savi	SKUPAJ
Delniška družba	5	4	2	11
Društvo, zveza društev	88	156	180	424
Družba z neomejeno odgovornostjo (d.n.o)	4	7	3	14
Družba z omejeno odgovornostjo (d.o.o.)	108	355	283	746
Evidentirani detektiv	0	1	0	1
Evidentirani odvetnik	1	6	3	10
Javni zavod	9	20	15	44
Krajevna skupnost	0	1	13	14
Komanditna družba (k.d.)	1	0	2	3
Mladinski svet	0	0	1	1
Nosilec dopolnilne dejavnosti	13	7	35	55
Notar	0	1	1	2
Organizacija zbirke lokalne skupnosti	0	1	0	1
Poklicni zbornik	1	0	0	1
Politična stranka	0	0	1	1
Podružnica tujega podjetja	0	1	2	3
Proizvajalec el. energije	1	1	0	2
Registrirani lekarnar	0	1	0	1
Registriran zdravnik, zobozdravnik, zasebni zdravstveni delavec	9	1	14	24
Registrirani sobodajalec	0	1	1	2
Samostojni novinar	1	2	1	4
Samostojni podjetnik (s.p.)	237	485	561	1283
Samozaposleni v kulturi	4	5	8	17
Sklad	0	0	1	1
Sindikati	18	38	31	87
Ustanova	0	0	4	4
Verska skupnost in podobne verske organizacije	2	5	12	19
Zadruga z.o.o.	0	1	1	2
Zadruga z.b.o.	0	0	1	1
Zasebni zborni delavec	2	4	1	7
Zavod	1	12	8	21
OOPZ	1	1	1	3
SKUPAJ	506	1117	1186	2809

Vir: AJPES

Gospodarstvo na območju LAS, od leta 1995 do leta 2013, ni dosegalo povprečnega BDP/prebivalca v Sloveniji. Zaostanka v vseh teh letih ni uspelo zmanjšati, ampak se je celo povečala, saj je iz leta 1995, ko je indeks regionalnega BDP/prebivalca dosegal kar 84,8 %, v letu 2013, padel na 62,5 %. To se posledično odraža na investiranje in razvoj poslovnih dejavnosti (premalo kapitala za nadaljnja vlaganja v razvoj in zbiritev podjetij).

Povprečna mesečna bruto plačila je v letu 2014 znašala 1.395,94 evra, kar je za 9,4 % pod državnim povprečjem (1.540,25 evrov). Leta 2008 je povprečna mesečna bruto plačila predstavljala 94,2 %

republiškega povprečja, leta 2014 pa 90,6 %. Nizke plače vplivajo na kupno moč prebivalstva, le to pa na ohranitev in razvoj različnih gospodarskih in drugih dejavnosti.

Preglednica 10: Povprečja na bruto in neto plača po občinah za leto 2014 (v eur)

Občina	Bruto plača (v eur)	Neto plača (v eur)
Hrastnik	1.311,53	881,25
Trbovlje	1.562,67	1.019,50
Zagorje ob Savi	1.313,62	873,29
SKUPAJ (povprečno)	1.395,94	924,68
Slovenija	1.540,25	1.005,41

Vir: Statistični urad RS

Družbe se v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (v nadaljevanju: ZGD-1), na podlagi treh meril, po velikosti razvrstijo v mikro, majhne, srednje in velike. Merila so: povprečno ztevilo zaposlenih v poslovnem letu, isti prihodki od prodaje v poslovnem letu in vrednost aktive ob koncu poslovnega leta. Večina družb na območju LAS - 94,3 %, je v letu 2014, sodila med mikro družbe. Največ istega dobička od prodaje so ustvarile majhne družbe - 41,9 %. Vzrok za visok delež mikro in majhnih družb je predvsem pomanjkanje kapitala za naložbe in slabša kupna moč. Drugi pomemben razlog pa je v prostorski omejenosti za zagon določenih dejavnosti, ki bi potrebovale večje in primernejše površine.

Preglednica 11: Razvrstitev družb glede na velikost, na območju LAS v letu 2014

Velikost družbe	Družbe		Zaposleni		Neto isti dobiček	
	ztevilo	%	ztevilo	%	na osebo (eur)	%
mikro	640	94,3	1.548	27,7	381	2,1
majhne	24	3,5	1.149	20,5	7.424	41,9
srednje	7	1	662	11,8	4.631	26,1
velike	8	1,2	2.232	39,9	5.297	29,9
SKUPAJ	679	100	5.591	100	17.733	100

Vir: AJPES, Informacija o poslovanju gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov posameznikov v Zasavski regiji v letu 2014.

Gospodarske družbe občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi, ki so predložile podatke za leto 2014, so glede na preteklo leto, izboljšale svoje rezultate poslovanja. Izkazale so 17,7 milijonov evrov neto istega dobička, trikrat več kot v letu 2013. Na izboljšanje rezultatov poslovanja v letu 2014, so najbolj vplivale družbe s področja predelovalnih dejavnosti in družbe s področja informacijskih in komunikacijskih dejavnosti, ki so skupaj izkazale več kot tretjino neto istega dobička regije. V gospodarskih družbah je bilo v letu 2014 zaposlenih 5.590 delavcev, 1 % manj kakor v letu 2013. Povprečno mesečno plačo na zaposlenega je znašala 1.437 evrov. V primerjavi s povprečno slovensko mesečno plačo, je ta bila nižja za 51 evrov. Kljub temu, da se je v zadnjih 10-tih letih ztevilo družb povečevalo, pa se je ztevilo zaposlenih iz leta v leto zmanjševalo. V letu 2014 je bilo zaposlenih le še 5.590 delavcev, kar je 2.768 oz. 33 % manj kot pred desetimi leti. V zadnjih letih je opaziti povečanje ztevila registriranih podjetij (družbe, s.p.), ki nimajo zaposlenih oseb, kar posledično vpliva na analiziranje podatkov in ugotavljanje dejanskega stanja gospodarstva. Omeniti je potrebno, da so velike družbe zaposlovale največ oseb (39,9 %), majhne družbe pa so ustvarile največ neto dobička.

Preglednica 12: Poslovanje gospodarskih dru0b po ob inah v letu 2014

Ob ina	Dru0be	Zaposleni		Prihodki skupaj		Vrednost aktive na dan 31.12.2014		Neto isti dobi ek/izguba (mio 0)
		ztevilo	dele0 v %	znesek (mio ")	dele0 v %	znesek (mio ")	dele0 v %	
Hrastnik	108	1.272	22,7	106.9	17,7	112.1	18,4	3.9
Trbovlje	327	1.716	30,7	237.3	39,4	263.0	43,2	7.3
Zagorje ob Savi	244	2.603	46,6	258,0	42,8	233.4	38,4	6.5
SKUPAJ	679	5.591	100	602.2	100	608.5	100	17.7

Vir: AJPES, Informacija o poslovanju gospodarskih dru0b in samostojnih podjetnikov posameznikov v Zasavski regiji v letu 2014.

Podjetniki, ki so poslovali v letu 2014, so v primerjavi z letom 2013, tako kot dru0be, izboljšali rezultate poslovanja. Izkazali so 37 % ve ji neto podjetnikov dohodek kakor v letu 2013. Na pozitivne rezultate poslovanja so odlo ilno vplivali podjetniki s podro ja gradbeniztva, trgovine, vzdr0evanja in popravil motornih vozil, predelovalnih dejavnosti in podro ja strokovnih, znanstvenih in tehni nih dejavnosti, ki so skupaj ustvarili dve tretjini neto podjetnikovega dohodka v Zasavski regiji. Zaposlenih je bilo 557 delavcev, povpre na mese na pla a na zaposlenega je znazala 905 evrov. V primerjavi s povpre no slovensko mese no pla o na zaposlenega pri podjetnikih je bila manjza za 4 %.

Skupina zasavskih podjetnikov, ki ne zaposluje nobene dodatne osebe oz. najve eno (89,3 %), je ustvarila ve kot polovico vseh istih prihodkov od prodaje ter ob koncu leta 2014 imela ve kot polovico (57,7 %) vseh sredstev zasavskih podjetnikov.

Preglednica 13: Razvrstitev samostojnih podjetnikov po velikosti in po pomembnejzih podatkih v letu 2014

		Podjetniki		Zaposleni		isti prihodki od prodaje		Vrednost sredstev na dan 31.12.2014	
		ztevilo	Dele0 (%)	ztevilo	Dele0 (%)	znesek v tiso eur	Dele0 (%)	znesek v tiso eur	Dele0 (%)
OB IN A	Hrastnik	194	18,0	65	11,7	8.444	13,0	3.598	10,0
	Trbovlje	407	37,6	237	42,6	23.368	36,1	11.674	32,4
	Zagorje ob Savi	479	44,4	253	45,7	33.035	50,9	20.807	57,7
	SKUPAJ	1.080	100	557	100	64.847	100	36.079	100
0TEVILO ZAPOSLENI	od 0 do 1 zaposlen	964	89,3	140	25,1	37,2	57,4	20,8	57,7
	od 2 do 9 zaposlenih	110	10,2	348	62,5	22,5	34,7	12,5	34,6
	od 10 do 49 zaposlenih	6	0,6	69	12,5	5,1	8,0	2,8	7,7

Vir: AJPES, Informacija o poslovanju gospodarskih dru0b in samostojnih podjetnikov posameznikov v Zasavski regiji v letu 2014.

Na obmo ju LAS je v gospodarstvu zaslediti trend agencijskih delavcev, ki lahko po ZDR-1, predstavljajo 25 % vseh zaposlenih pri podjetju oz. uporabniku agencijskega dela. Najve ja prednost najema delavcev je v prilagodljivosti, saj vse ve podjetij potrebuje delavce za projekte in as naro il. Tako lahko podjetje npr. v proizvodnji, 0e naslednji dan zaposli kadre, ki jih potrebuje, tudi v ve jem ztevilu , vse pa je odvisno od specifi nosti in zahtevnosti delovnega mesta ter potrebnih delovnih izkuznjah za posamezno delovno mesto (steklarstvo, elektronika in ra unalniztvo, kemija, orodjarstvo ipd.).

5.2.2.2 Kmetijstvo

Kmetijske povrzine v Zasavski regiji obsegajo 23 % vseh povrzin ter predstavljajo predvsem trajne travnike in paznike (92,9 %), ostalo so travnizki sadovnjaki, trajni nasadi, njive, vrtovi, rastlinjaki,

drevesnice itd. Vsa kmetijska zemljišča so v območjih s težimi pridelovalnimi razmerami za kmetovanje, kar dokazujejo tudi podatki o uveljavljanju neposrednih plačil za območja z omejenimi dejavniki za kmetijsko proizvodnjo, kjer kmetije uveljavljajo subvencije za gorsko-vizinske, strme in grievnate hribovite kmetije. S subvencijami si vsaj delno pokrijejo izpada dohodka pri kmetovanju na takzanih kmetijah. Kmetije so razdrobljene, povprečna velikost kmetijskega gospodarstva je 5,6 ha, kar je za 0,80 ha pod slovenskim povprečjem. Zaradi strmih leg so kmetije večinoma tradicionalne, intenzivnost pridelave pa je v primerjavi z ravninskimi legami bistveno manjša. Strojna obdelava površin je otežena ali pa zahteva posebno mehanizacijo, ki je cenovno težje dostopna. Intenzivno poljedelstvo zaradi neugodnega terena ni razvito. Skupna površina njiv, ki je zaščitena je 241 ha (Register kmetijskih gospodarstev, dne 15.12.2015). Na njivah prevladujejo krmne rastline, zelenjava ter ošita za pridelavo zrnja, za samooskrbo in v majhnih količinah za tržno proizvodnjo. Prav tako ni več njih vrtnarskih pridelovalcev. Majhno zvečilo je tistih, ki tržno pridelujejo vrtnine, zeljasta ter vzgajajo sadike vrtnin in cvetja. Gospodarska kriza, socialne stiske prebivalstva, nizki dohodki, brezposelnost ipd., pa so marsikoga prisilili v vrtnarstvo tako v urbanem kot podeželskem okolju. Veliko vrtov je za neurejenih in neprimernih za posamezno okolje, tam kjer je možno in smiselno ni na vrtnega urejanja vrtov. Večina intenzivna kmetija, ki se ukvarja s sadjarstvom je ena, nekaj kmetij pa je v zadnjih letih uredilo manjše nasade različnih sadnih vrst za tržno proizvodnjo (lupinariji, jabolane, korenje, jagodičevje). Na kmetijah so zaščiteni kmetijski ekstenzivni sadovnjaki, kjer prevladujejo jabolane in hruške. Osnovna kmetijska dejavnost ostaja ovinoreja, predvsem govedoreja (krave molznice, dojilje, pitanci) in reja drobnice (ovce, koze). Kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo z mlečno proizvodnjo goveda je 72, z rejo drobnice pa približno 80. Reja drobnice je usmerjena v pridelavo mesa, za prirejo mleka se ni odločil več njih. Reja perutnine, ki je bila v preteklosti na območju LAS, precej dobro razvita, se je v zadnjih letih skorajda opustila (nizke odkupne cene, visoki stroški pridelave, težave pri prodaji jajc ali perutnine, bolezni).

Po podatkih oddanih zbirnih vlog za neposredna plačila, za leto 2015, je na območju LAS aktivnih 962 kmetijskih gospodarstev s skupno 5.687 ha kmetijskih zemljišč v uporabi. Največ kmetijskih gospodarstev je v občini Zagorje ob Savi (63,5 %), sledi občina Hrastnik (19,4 %) ter občina Trbovlje (17,1 %).

Preglednica 14: Število, delež in kmetijska zemljišča v uporabi (KZU) po občinah glede na podatke oddanih zbirnih vlog za leto 2015

Občina	Število KMG	Delež KMG/Zasavje (%)	KZU skupaj (ha)
Hrastnik	187	19,4	1.062
Trbovlje	164	17,1	952
Zagorje ob Savi	611	63,5	3.673
SKUPAJ	962	100	5.687
Slovenija	57.800		456.779

Vir: ARSKTRP

Zaradi naravnih danosti, ki pogojujejo predvsem ugodno izkoriščenje travinja, predstavlja ovinoreja osrednjo panogo v kmetijstvu. Kmetije imajo v povprečju zelo majhne stalo ovine, ki pa je primerljiv s slovenskim povprečjem. Na območju LAS je zabeležiti le nekaj kmetij z večjim številom ovin. Na takšno stanje vpliva predvsem razdrobljenost in majhnost kmetij (slabša ekonomičnost).

Preglednica 15: Število ovin na kmetijah po občinah na dan 1.2.2015

Občina	govedo (št.)	prašiči (št.)	perutnina (št.)	drobnica (št.)	ebele (št. družin)	konji (št.)
Hrastnik	1.020	59	18575	381	317	82
Trbovlje	828	65	8208	356	363	47
Zagorje ob Savi	4628	228	16238	2496	810	118
SKUPAJ	6.476	352	43.021	3.233	1.490	247

Vir: MKGP, UVHVVR

Število govedi se zmanjšuje. V popisu leta 2000 je bilo skupno 7.205 govedi. Po podatkih Centralnega registra govedi jih je bilo leta 2005 6.844, leta 2007 6.737, v letu 2015 pa se je ztevilo zmanjšalo za 261 govedi (6.476). Reja se torej zmanjšuje predvsem zaradi opuzanja kmetovanja manjih rejcev, ki redijo le po eno ali dve oivali. Število kmetij z rejo drobnice se je v obdobju od leta 2000 do leta 2007 povečalo. Od leta 2007 do danes, pa ti podatki ostajajo približno enaki. Rejci perutnine so svojo dejavnost močno zmanjšali, predvsem je upadla reja kokozi in pižancev, kar posledično pomeni, da je manjša proizvodnja jajc. V občinah Zagorje ob Savi se je ohranilo le 8 registriranih rejnikov kokozi nesnic, v Trbovljah 5, v Hrastniku 1. Vzroki za upad reje so dokaj različni, kot npr. propadanje kmetijskih zadrug, neusklajenost in nesodelovanje med kmeti in kmetijskimi zadrugami, neusklajenost pri nabavi krmne idr.

Na območju LAS ni nobene klavnice, kar je verjetno tudi razlog za zmanjševanje skupnega ztevila oivali (večji stroški).

Z letom 2015 se je v okviru Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020, začeli izvajati ukrepi kmetijsko okoljsko-podnebnih plačil (v nadaljevanju krajše: ukrepi KOPOP). Namen ukrepa je ohranjanje in spodbujanje nadstandardnih kmetijskih praks, ki predstavljajo višje zahteve od običajnih. Podpore so namenjene tistim kmetijskim gospodarstvom, ki z gospodarjenjem s kmetijskimi zemljiščami prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in krajine, varovanju vodnih virov, ter s prilagoditvijo kmetovanja prispevajo k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam. Število kmetij, vključenih v ukrepe KOPOP, v letu 2015 predstavlja 13,8 % vseh kmetij na območju LAS.

Preglednica 16: Število vseh kmetij, ztevilo kmetij vključenih v ukrepe KOPOP in delež kmetij v ukrepu KOPOP glede na podatke iz oddanih zbirnih vlog za leto 2015

	št. vseh kmetij	št. kmetij vključenih v ukrepe KOPOP	Delež kmetij (%)
Območje LAS	962	133	13,8
<i>Slovenija</i>	<i>57.800</i>	<i>5.863</i>	<i>10,1</i>

Vir: ARSKTRP

5.2.2.2.1 Ekološko kmetijstvo

Ekološko kmetijstvo je posebna oblika kmetijske pridelave, ki obravnava kmetijo kot celosten ekološki sistem (tla-rastline-oivali-lovek) in skrbi za ravnovesje vseh vključenih elementov. Ne pomeni le prepovedi kemijskih sintetičnih pesticidov in mineralnih gnojil, temveč je to način kmetovanja, ki istočasno bistveno prispeva k boljši kakovosti okolja in manjšemu obremenjevanju narave. Cilji ekološkega kmetijstva so: ohranjanje rodovitnosti tal, sklenjeno kroženje hranil, oivalim ustrezna reja in krmljenje, pridelava zdravih oivil, zadrževanje naravnih oiviljenjskih virov (tla-voda-zrak), minimalna obremenitev okolja, aktivno varovanje okolja in biološke raznovrstnosti, varstvo energije in surovin ter zagotovitev delovnih mest v kmetijstvu. Število ekoloških kmetij, na območju LAS, se je v obdobju desetih let, od leta 2005 do danes, povečalo skoraj za 100 %. Največje povečanje je opazno v občini Hrastnik.

Preglednica 17: Podatki o ztevilu ekoloških kmetij po občinah, v letu 2005 in letu 2015 glede na podatke iz oddanih zbirnih vlog za leto 2005 in 2015

Občina	2005	2015
Hrastnik	6	18
Trbovlje	10	12
Zagorje ob Savi	30	55
SKUPAJ	46	85

Vir: ARSKTRP

5.2.2.2.2 Dopolnilne dejavnosti na kmetiji

Po podatkih AJPES-a (december 2015), je na območju LAS 73 registriranih dopolnilnih dejavnosti, katere opravlja 55 kmetijskih gospodarstev (nekateri nosilci imajo registriranih več dopolnilnih dejavnosti na kmetiji). Na podlagi spremenjenih določil v letu 2015, zakona o kmetijstvu in uredbe, ki ureja področje dopolnilnih dejavnosti, so nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetijah morali uskladiti svoje dejavnosti z novimi določili do 1.1.2016. Možnosti za razvoj dopolnilnih dejavnosti je zelo veliko, saj so zastopane vse skupine možnih dejavnosti.

Preglednica 18: Pregled registriranih dopolnilnih dejavnosti na območju LAS, december 2015

Skupine dopolnilnih dejavnosti	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje ob Savi	SKUPAJ
predelava primarnih kmetijskih pridelkov	10	3	7	20
predelava gozdnih lesnih sortimentov	3	1	3	7
prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij	0	0	0	0
vzreja in predelava vodnih organizmov	0	0	0	0
turizem na kmetiji	2	0	7	9
dejavnost, povezana s tradicionalnimi znanji na kmetiji, storitvami oziroma izdelki	2	0	1	3
predelava rastlinskih odpadkov ter proizvodnja in prodaja energije iz obnovljivih virov	1	1	2	4
storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo in opremo ter ročno dela	6	3	14	23
svetovanje in usposabljanje v zvezi s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo	1	2	4	7
socialno . varstvene storitve	0	0	0	0
SKUPAJ	25	10	38	73

Vir: AJPES

5.2.2.2.3 Odkup in prodaja pridelkov/izdelkov

Na območju LAS je leta 2014 vzpostavljen odkup pridelkov iz zasavskih kmetij preko Kmetijske zadruge Izlake, Kmetijske zadruge Lazko ter litijske zadruge Jarina. Odkupujejo mleko, hlodovino in žitno ter nekatere pridelke in izdelke. Posamezne kmetije pa oddajajo svojo žitno ali pridelke oz. izdelke tudi drugam, izven območja LAS (zadruge in klavnice v Posavju, Savinjski dolini, tujina).

Vzpostavljena sta dva programa neposredne prodaje kmetijskih pridelkov, v obliki 'doma in zaborjenih', ki oskrbujeta urbana območja s pridelki iz kmetijskega zaledja mest. V programa se prednostno vključujejo kmetije z ekološko in biodinamično proizvodnjo ter drugi doma in lokalni pridelovalci hrane (čebelarji, zelenišnjaki, vrtnarji, ...), pa tudi kmetije, ki sicer nimajo ekološkega certifikata, pod pogojem, da je njihova pridelava brez kemijskih sredstev in se z vstopom v program tudi preusmerijo v ekološko proizvodnjo in pridobitev certifikata. Programa sta usmerjena predvsem v stimulacijo proizvodnje in povečanje prodaje na malih in srednje velikih kmetijah iz območja LAS. Posledica tega je boljša prepoznavnost kmetij in zasavskega pridelka, pospezuje se lokalna samooskrba, kratke dobavne verige ter se s tem zagotavlja bolj sveža zelenjava, sadje, mlečni in drugi izdelki.

Razpredelnica 19: Ocena prodaje doma in zaborjenih pridelkov in izdelkov, v obdobju junij 2014-junij 2015

Doma in pridelki in izdelki	Količina v kg
Zelenjava	4.280
Sadje	100
Pekovski izdelki	250
Mlečni izdelki	60
Mesni izdelki	50
Ostali izdelki (med, suho sadje, marmelade, zelenišnjaki, kozmetika, ...)	50

Vir: interni podatki programov Pridelano doma in Doma in zaborjeno

Del prodaje kmetijskih proizvodov je usmerjeno tudi v oskrbo javnih zavodov, predvsem v osnovne zole in vrtce ter domove za starejše. Javne zavode se oskrbuje s sadjem, zelenjavo, mlekom, kruznimi in mlečnimi izdelki ipd. Prodaja kmetijskih proizvodov se pospezuje tudi na druge načine. Specializirane trgovine, subvencioniranje stojnic na javnih tržnicah, sodelovanje kmetij na različnih prireditvah in dogodkih na območju LAS kot tudi izven njega (brezplačna oddaja stojnic), vključevanje v turistično ponudbo (turistični katalog, druge oblike promocije Zasavja). Nekatere kmetije imajo registrirane dejavnosti za izvajanje izobraževanja in usposabljanja (obisk zol, turistov, izletnikov), pri čemer, neposredno na svoji kmetiji, izvajajo tudi prodajo svojih proizvodov (mlečni, sadni in zelenjavni izdelki, orehi ipd.).

V vseh treh občinah so organizirane javne tržnice, vendar so nekatere med njimi potrebne obnove - posodobitev in prilagoditev novim trendom. Prav tako občasno, med letom, zaživijo nekatere manjše prireditve, kot npr. ekološke tržnice, prodaje na stojnicah izdelkov podeželja, Kramarski sejem, bošniški sejmi v vseh treh občinah, Sovretov pohod, želodkov festival, Poletni festival knjižnice itd).

Društvo za razvoj podeželja Zasavje je v programskem obdobju 2007-2013 uspešno pripravilo tudi katalog ponudbe podeželja.

5.2.2.3 Gozdarstvo

Območje LAS zajema skupno 26.400 ha površin, od tega skoraj dve tretjini oz. 17.198 ha pokrivajo gozdovi. Večina gozdov je v zasebni lasti (okrog 80 %), ostalo so državni. Nekaj malega je občin, cerkvenih in drugih gozdov. Javno gozdarsko službo v vseh gozdovih območja LAS opravlja Zavod za gozdove Slovenije, ki ima na območju LAS svojo lokalno izpostavo, to je Krajevna enota Zagorje.

Gospodarjenje v gozdovih je zaradi razgibanega reliefa težavnejše. Okrog 20 % gozdov je takzanih, ki so zaradi ekstremnih nagibov razglazeni za varovalne gozdove v katerih se sečnja ne izvaja oziroma se izvaja v minimalnem obsegu. Od gozdnih združb prevladujejo bukovi gozdovi. Zaradi razgibanosti terena in mešanja vrst podlag je pestrost združb zelo velika: od jesenovega, jelzevega in jelovega gozda v dolinah in grapah, preko veliko površinskega bukovega in hrastovega gozda na pobočjih, do borovega na grebenih. Lesna zaloga v gozdovih znaša povprečno 300 m³/ha, vsako leto pa v povprečju zraste nekaj manj kot 7 m³/ha lesa.

Na območju LAS se letno evidentira okrog 35.000 m³ posekanega lesa, od tega je nekaj več lesa iglavcev kot lesa listavcev (predvsem zaradi poškodb po smrekovem lubadarju). Dejansko je posek nekoliko višji, saj gozdarska služba vsega poseka, zlasti manjših količin in posekanega lesa na manjših gozdnih posestih, ne uspe evidentirati. Problem je, da takzanih sečenj po ztevilu ni malo in skupaj nanesejo kar nekaj neevidentiranega lesa. Po gozdnogospodarskih načrtih bi se na območju vseh treh občin smelo vsako leto posekati največ 72.000 m³ lesa.

Registriranih je 7 dopolnilnih dejavnosti, ki se ukvarjajo s predelavo gozdnih lesnih sortimentov in 23, ki se ukvarjajo s storitvami s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo ter opremo in ročnimi deli. Lesna dejavnost je bila nekoč dokaj dobro razvita, z gospodarsko krizo pa so se dejavnosti postopoma ukinile ali zmanjšale. S splošnim nazadovanjem lesne industrije v RS so se izgubila ztevilna delovna mesta in tudi znanje. Srednje lesarske ali gozdarske zole na tem območju ni, izkuzeni mizarji, ki so izgubili delo, pa v večini primerov izberejo zaposlitev v drugih panogah.

5.2.2.4 Turizem

Turizem sodi med doslej slabo izkoriščene priložnosti. Največje delo, kako izrabiti ztevilne turistične potencialne, se je začelo po letu 2007. Največja ovira za razvoj turizma je majhno ztevilno območje, njihova razporejenost in relativno slaba kakovost, saj se v večini primerov vanje ni vlagalo več kot nekaj desetletij. Območje LAS je s približno enajstimi turističnimi letovišči in tisočimi prebivalci na zadnjem

mestu med slovenskimi regijami. Po podatkih Zasavske turistične organizacije, ki je konec leta 2013 opravila popis namestitvenih kapacitet, je na območju LAS v 14 namestitvenih objektih 157 sob in 517 ležalnic. Glavnina ležalnic je v planinskih domovih, kjer je opremljenost zelo osnovna in preprosta. Trenutno edini delujoči hotel je mladinski hotel v Trbovljah, ki ponuja skupaj 24 ležalnic. V gostilnah in gostilnicah je kakovost sob različna. Največ objektov in ležalnic je v občini Zagorje ob Savi (planinski domovi, zasebni sobodajalci) in v občini Trbovlje, kjer razpolagajo z mladinskim hotelom.

Število prenošitev gostov se je, po podatkih Statističnega urada RS, v letih 2009 in 2010 zmanjšalo za polovico. Razlog je bil zagotovo v zaprtju hotela Medijske toplice, ki je v Zasavju predstavljal eno izmed ključnih prenošitvenih kapacitet. Po letu 2010 tako prihodi gostov v Zasavje, kot nošitve rahlo naraščajo, vendar nepopolni podatki statističnega urada ne omogočajo realnih zaključkov, saj se bolj natančno vodijo podatki predvsem za večje turistične kraje, ki so bolj obiskani in turistično zanimivi.

Preglednica 20: Število prihodov in prenošitev skupaj v objektih z vsaj 10 stalnimi ležalnici na območju LAS, v letih od 2009 do vključno leta 2014

Občina	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hrastnik	3.388	861	502	316	502	365
Trbovlje	/	/	/	/	3.325	4.814
Zagorje ob Savi	11.950	7.270	5.927	5.954	6.003	6.094
SKUPAJ	15.338	8.131	6.429	6.270	9.830	11.273

Vir: Statistični urad RS

V zadnjih letih je bilo ustvarjenih nekaj turističnih produktov, ki se vse bolj promovirajo pod skupno blagovno znamko 'V 3 krasne', pod katero se vzpostavlja turistična ponudba Zasavja. Zaenkrat je opaziti vzpon na področju industrijskega turizma (pot po rudniškem podzemlju, hrastniški steklarni in trboveljski cementarni), dobro je obiskana tudi etnološka pot v Trbovljah, naravnost zanimanje za Rudarski muzej v Kisovcu, ki je prvi interaktivni muzej v Sloveniji. Razvija se ponudba zelenega, podeželskega Zasavja, nastale so nove tematske poti, v katere so vključeni predvsem kmetje, ki so se odločili za naravno pridelavo in predelavo pridelkov.

Veliko, če ne docela izkorižen potencial predstavlja kulturna dediščina Zasavja, tako snovna kot nesnovna, ki je izjemno privlačna in izražena posebnosti podeželskega prostora in urbanih sredin. Na območju LAS se nahaja 540 enot nepremične kulturne dediščine - stavbna dediščina, ki je predvsem v svojem industrijskem delu in nanj navezujejo se stanovanjskih zgradbah precej unikatna: rudarska naselja, steklarska dediščina in srednjeveška dediščina. Med starejšimi zgradbami prevladuje sakralna dediščina z okrog 50 cerkvami z bogato notranjo opremo in poslikavami. Območje je bogato tudi z živo dediščino - kulturne in kulinarične prireditve, prireditve, ki izhajajo iz rudarske in steklarske dediščine idr., kar daje velike možnosti za razvoj in nadgradnjo turističnih produktov in storitev.

Preglednica 21: Pregled registriranih enot nepremične kulturne dediščine na območju LAS, po občinah, na dan 4.12.2015

Občina	Arheološka	VRSTA DEDIŠČINE					
		Profana stavbna	Sakralna stavbna	Memorialna	Vrtno arhitekturna	Naselbinska	Kulturna krajina
Zagorje ob Savi	31	54	56	71	17	1	6
Trbovlje	11	113	31	24	0	12	0
Hrastnik	4	86	12	7	0	4	0
SKUPAJ	46	253	99	102	17	17	6

Vir: Register kulturne dediščine RS

Rokodelska ustvarjalnost doma inov, ki ze ohranjajo tradicijo doma e in umetnostne obrti je nizka. Kulturno dediz ino ohranjajo tradicionalna znanja in z njimi povezane obrti, ki pa so se na obmo ju LAS skorajda povsem izgubile (obdelava lesa, pletenje kozev, kozar, slamnati cekarji ...). Najve aktivnosti na tem podro ju vodijo posamezna druztva, kot so druztva kme kih 0ena, turisti na druztva ipd.

Velik potencial predstavlja tudi zportni oziroma aktivni turizem. Mo0nosti so na reki Savi (rafting, kajak in kanu) ali pa zportno plezanje v naravi, cestno in gorsko kolesarstvo, jahanje in podobno. Najbolj razvito je pohodnistvo, ki pa potrebuje sodobnejzo ponudbo.

Na obmo ju LAS prevladuje predvsem izletnizki turizem, ki v veliki meri temelji na samoiniciativnosti posameznih obiskovalcev, organiziranih prihodov skupin je malo,, zato je ekonomski u inek nemogo e izmeriti, te0ko ga je celo realno oceniti. Ponudba v ve ini primerov ni stalna, ve ina produktov je dostopnih le po predhodni najavi, kar neorganiziranim obiskovalcem onemogo a ali vsaj ote0uje ogleda. Produkti niso zasnovani regijsko, malo je takznih, ki bi temeljili na privla nih zgodbah. V porastu pa je ztevilo kakovostnih, druga nih in za obiskovalce zanimivih in pomembnih dogodkov (kulinari ni festivali, kulturne prireditve, zportni dogodki, otrozki festivali, 0), ki privabijo ljudi iz okolice, Slovenije in tudi iz tujine.

Na obmo ju LAS aktivno deluje ve kot 50 druztev, ki so neposredno ali posredno usmerjena v razvoj turizma. Z razvojem turizma se ukvarjajo tudi nekateri javni zavodi. Na obmo ju LAS se nahajajo 4 muzeji, ki predstavljajo zgodovinsko preteklost razvoja obmo ja, ki se nanaza predvsem na rudarsko in industrijsko dejavnost ter ve je ztevilo slikarskih in ostalih zbirk, ki se lahko vklju ujejo v turisti no ponudbo (Rudarski muzej v Kisovcu, Muzej Hrastnik Mlakarjevo stanovanje, Galerija Medija, Rudarski dom, grad Kolovrat, kaz a z etnološko dediz ino v ¥avni Pe i, zbirke na kmetiji Planido in kmetiji Medved, spomeniki NOB, obsavska vle na pot Beli slap, razli ne spominske ploz e , rudnizka menza, kopalnica . Vazhava idr.).

V promocijo, koordinacijo in organizacijo turisti ne ponudbe se vklju ujejo razli ni akterji, zaradi esar prihaja tudi do te0av glede kakovosti opravljanja teh storitev. Na obmo ju LAS deluje regijski Turisti ni informacijski center Zasavje (v nadaljevanju: TIC), Zasavska turisti na organizacija (v nadaljevanju: ZaTO), turisti na druztva, agencije ipd. Nekatero lokalne skupnosti razmizljajo o ustanovitvi lokalnih TIC-ev. V preteklih letih je bilo izvedeno ve je ztevilo izobra0evanj za lokalne turisti ne vodi e, ki pa so se skoraj porazgubili, le malo jih je ze aktivnih (preko druztev ali podjetij). Trenutno na tem podro ju najve dela opravijo turisti ni ponudniki sami, ker la0je prilagajajo svoj program ponudbe in storitve povprazevanju, kar posebej velja za gostiza z nastanitvenimi kapacitetami. Turisti nih kmetij oz. kmetij, ki se ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo turizma na kmetiji je 9. V zadnjih letih se pojavljajo kmetije, ki poleg pridelave in prodaje kmetijskih proizvodov, izvajajo tudi storitve izobra0evanja na svojih kmetijah. Turisti ne agencije se zelo malo ukvarjajo z »incoming turizmom«, ker v tem ne vidijo dovolj prilo0nosti in zadostnega dohodka.

5.2.3 Stopnja brezposelnosti na obmo ju LAS

Stopnja povpre ne registrirane brezposelnosti se iz leta v leto pove uje in je vseskozi za nekaj odstotnih to k vizja od slovenskega povpre ja. Od leta 2001 do leta 2003 je stopnja brezposelnosti na obmo ju LAS naraz ala in leta 2003 dosegla 16,1 %. Pet let je brezposelnost na obmo ju LAS padala, leta 2008 je dosegla 8,2 % dele0. Z letom 2009 se je stopnja brezposelnosti zopet pri ela dvigati. Povpre na stopnja registrirane brezposelnosti je bila v letu 2014 0e 18 %. Za leto 2015 ze ni uradno objavljenih vseh podatkov. Razlog za visoko stopnjo brezposelnosti je gospodarska kriza, ki je povzro ila zapiranje nekaterih ve jih podjetij in prestrukturiranja ter s tem zmanjzevanje ztevila zaposlenih.

Preglednica 22: Povpre na stopnja registrirane brezposelnosti v %, po ob inah LAS, od 1.1.2008 do 1.9.2015

Ob ina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (I-IX)
Hrastnik	9,5	12	13,2	13,5	15,9	18,1	19,1	17,9
Trbovlje	9,5	12,6	13,7	16	17,3	19,6	20,6	20,2
Zagorje ob Savi	6,2	8,8	9,4	10,5	11,5	12,9	14,3	13,2
SKUPAJ	8,4	11,1	12,1	13,4	14,9	16,9	18	17,1
Slovenija	6,7	9,1	10,7	11,8	12	13,1	13,1	12,4

Vir: Zavod RS za zaposlovanje, Statisti ni Urad RS, lastni izra uni

Najve ja brezposelnost jezabele0ena v ob ini Trbovlje, kjer je bilo novembra 2015, 1.410 brezposelnih oseb, ali kar 46,5 % vseh brezposelnih oseb v Zasavju. Najmanj brezposelnih je v ob ini Hrastnik, kjer je bilo novembra 2015, brezposelnih 672 oseb.

Preglednica 23: Število brezposelnih oseb glede na spol, po ob inah, november 2015

Ob ina	NOVEMBER 2015		
	Moški	ženske	skupaj
Hrastnik	333	339	672
Trbovlje	743	667	1.410
Zagorje	462	490	952
SKUPAJ	1.538	1.496	3.034
Slovenija			107.412

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

ertina brezposelnih oseb (25 %) je starih od 30 do 39 let.

Preglednica 24: Število registrirano brezposelnih oseb po starostnih razredih, po ob inah, november 2015

	15 do 24 let	25 do 29 let	30 do 39 let	40 do 49 let	50 do 54 let	55 let ali ve	Skupaj
Obmo je LAS	329	522	763	518	409	493	3.034
Slovenija							107.412

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Najve brezposelnih oseb ima le osnovnozolsko izobrazbo ali manj, ali pa so brez izobrazbe. Te osebe so teOje zaposljive, ker v zadnjih letih upadajo delovno intenzivna delovna mesta (gradbeniztvo, tekstilna industrija, galvanizacija, livarna, steklarstvo, kemi na industrija, kovinska industrijaã). Veliko podjetij vlaga v razvitejo tehnologijo (avtomatske ali polavtomatske linije, robotizacija dolo enih procesov õ), ki, zaradi uporabe elektronike in robotike v proizvodnih/storitvenih zahteva nova znanja in izkuznje. Isto asno pa pomanjkanje novih in kvalitetnih delovnih mest vpliva na odliv »dobrih kadrov« iz tega obmo ja (slu0bo si poiz ejo izven regije ali v tujini).

Preglednica 25: Število registrirano brezposelnih oseb po stopnji izobrazbe, po ob inah, november 2015

	STOPNJA IZOBRAZBE				Skupaj
	Oü ali manj	niyje, srednje poklicno izobrajevanje	srednje tehniýko, strokovno, sployno izobrajevanje	visokoýolsko izobrajevanje prve, druge, tretje stopnje	
Obmo je LAS	936	851	856	391	3.034
Slovenija	30.373	28.759	29.963	18.317	107.412

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

5.3 Demografske in sociološke značilnosti na območju LAS

5.3.1 Število in gostota prebivalstva na obravnavanem območju

Na območju LAS je po podatkih na dan, 1.7.2014 živelo 42.824 prebivalcev, kar pomeni 162 prebivalca/km². Gostota je nadpovprečno visoka, kar pripisujemo koncentriranju prebivalcev na območju v preteklosti, zaradi izrazitega razvoja industrije in rudarstva. Poleg tega so zasavska urbana središča, predvsem Trbovlje in Hrastnik, specifično ozke doline, kjer na zelo majhni površini 18,3 km² živi 22.155 prebivalcev (1.211 prebivalcev/km²).

Preglednica 26: Prikaz površine, števila prebivalcev in gostote poselitve po občinah, na dan 1.7.2014

Občina	Površina v km ²	število prebivalcev	Gostota naseljenosti (preb/km ²)
Hrastnik	58,6	9.499	162,10
Trbovlje	58,0	16.562	285,55
Zagorje ob Savi	147,1	16.763	113,96
SKUPAJ	263,7	42.824	187,20

Vir: Statistični Urad RS

Na območju LAS je 49 % prebivalstva starega do 40 let, 30 % od 40 do 60 let, 19 % od 60 do 80 let in 3 % nad 80 let. Skoraj polovica prebivalstva je mlajšega od 40 let, kar pomeni relativno vitalno starostno strukturo prebivalstva.

5.3.2 Gibanje števila prebivalstva na območju LAS v zadnjih desetih letih

Število prebivalcev na območju LAS, vztrajno pada. Upadanje števila prebivalstva je posledica več dejavnikov: znižanja števila rojstev, opustitve rudarjenja in industrijskih dejavnosti ter posledice izseljevanja zaradi pomanjkanja delovnih mest. V delovno intenzivnih panogah je bilo zaposlenih tudi precej tujcev (gradbena dejavnost, rudarstvo, energetika ipd.).

Preglednica 27: Število prebivalcev po občinah, na dan 1.1.2005 in 1.7.2014

Občina	število prebivalcev 1.1.2005	število prebivalcev 1.7.2014
Hrastnik	10.183	9.499
Trbovlje	17.657	16.562
Zagorje ob Savi	17.062	16.763
SKUPAJ	44.902	42.824

Vir: Statistični Urad RS

5.3.3 Izobrazbena struktura prebivalstva

Izobrazbena struktura prebivalstva kaže, da ima največ prebivalcev srednjezolsko izobrazbo. Skoraj tretjina prebivalstva ima opravljeno osnovno zolo ali manj. Del prebivalstva z visoko izobrazbo je nižji kot je slovensko povprečje (20,5 %). Pomanjkanje kvalitetnih delovnih mest za visoko izobražene kadre vpliva na izobrazbeno strukturo prebivalstva - zaradi preselitev v druge regije.

Preglednica 28: Prebivalstvo, staro 15 let ali več, po izobrazbi, po občinah glede na leto 2014

Izobrazba	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje ob Savi	Skupaj	Delež (%)
Osnovnozolska ali manj	2861	4184	4251	11.296	30,2
Srednjezolska	4393	7991	7717	20.101	53,8
Vizjezolska, visokozolska	1154	2454	2356	5.964	15,9
SKUPAJ	8.408	14.629	14.324	37.361	100,0

Vir: Statistični Urad RS

5.3.4 Stanje na področju izobraževanja in kulture na območju LAS

Na območju LAS delujejo trije javni vrtci, v vsaki občini eden in en zasebni vrtec (občina Hrastnik). Število otrok v vrtcih se je med šolskima letoma 2010/11 in 2014/15 zmanjšalo v vseh treh občinah (Hrastnik 12 %, Trbovlje 9,9 % in Zagorje ob Savi 14,1 %).

Celoten teren pokriva 8 osnovnih šol s sedmimi področnimi šolami. Srednje šole so tri; v občini Trbovlje dve, v Zagorju ob Savi ena. Dijaki poleg obiskovanja srednjih in poklicnih šol v Zasavju obiskujejo tudi srednje šole v drugih regijah, predvsem v Celju, Litiji in Ljubljani. Študij opravljajo študentje na fakultetah v Ljubljani, Mariboru, Kopru, v Celju in drugod.

V vseh občinah je razvita in razvejana mreža raznovrstnih športnih in kulturnih objektov ter spremljajo ih dejavnosti (kulturni centri, knjižnice, glasbene šole, festivali). V regiji deluje kot 150 društev, ki se ukvarjajo pretežno ali v celoti s kulturno dejavnostjo (pevske zbori, godbe, dramske skupine, plesne skupine, marionetno gledališče).

Preglednica 29: Izobraževalne in kulturne ustanove, po občinah, junij 2015

Javni zavod	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje ob Savi
Vrtec	1	1	1
Osnovna šola	1	1	1
Srednja šola	/	2	1
Glasbena šola	1	1	1
Kulturno rekreacijski center	1	/	/
Zasavska ljudska univerza	/	1	/
Knjižnica	1	1	1
Mladinski center	1	1	1
Zasavski muzej	/	1	/
Zavod za kulturo	/	1	/
Zavod za šport	/	1	1
Kulturni center	/	/	1
Varstveno delovni center	/	/	1

Vir: AJPES

5.3.5 Opis ranljivih skupin

Na območju LAS je bilo preko aktivnosti za pripravo strategije prepoznati različne ranljive skupine, kot so: mladi, mladi osipniki, osnovnošolsko in srednješolsko izobraženi, invalidi, odrasli med 30. in 50. letom starosti, enostarzevske družine, upokojenci, samostojni podjetniki, prekerni delavci, ženske na podeželju, brezposelni, starejši z nizkim dohodkom, priseljenci, žrtve nasilja, mladi uporabniki drog, mladi potencialni uporabniki drog, osebe z zdravstvenimi težavami, otroci in mladi s prehranskimi motnjami idr.

Glavne prepoznane skupine ranljivih skupin, na območju LAS, so:

a) mladi

Med mlade se priznava mladostnike in mlade odrasle osebe obeh spolov, stare od 15. do dopolnjenega 29. leta (Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju). Mladostniki in mladi odrasli se srečujejo z najrazličnejšimi težavami odraslega. Zaradi vse večje brezposelnosti, posledice no narazajo materialne stiske družin, ki jih občutijo tudi mladi in v kombinaciji z ostalimi neugodnimi družbenimi pojavi (odtujenost, socialna izključenost, revščina), narazajo možnosti, da bodo le ti

odrinjeni na rob družbe in tako potencialni uporabniki ali žrtve drog, nasilja, povečane nagnjenosti k samomoru, težavam v duševnem zdravju, motnjam prehranjevanja ipd. Na območju LAS obstaja velika stopnja tveganja za mladostnike z različnimi težavami v odraslosti. Zato je potrebno ustvariti pogoje oz. graditi na opolnomočenju posameznika, da se lahko aktivno vključi v družbo in družbene sisteme, razvija funkcionalne in socialne kompetence, ziri socialno mrežo in se vitalen pripravi na vključitev na trg dela.

b) ženske na podeželju in urbanih območjih

V vseh treh območjih, za družbeno vključitev žensk na podeželju in urbanih območjih, njihovo izobraževanje in povezovanje, skrbijo društva kmetiška, kulturna, prosvetna turistična in druga. Kljub temu pa ostaja velik del žensk, ki niso aktivne oz. se premalo vključujejo v različne dejavnosti in imajo premalo vpliva na različne družbene sisteme, ki bi pripomogli k izboljšanju njihovega položaja. Na ranljivosti žensk na podeželju vpliva tudi razgibanost območja LAS, saj so nekatere vasi in kmetije precej oddaljene od mestnih sredin in urbanih naselij. Na drugi strani pa so ženske, ki živijo v mestu, imajo nizke dohodke, so brez izobrazbe, brez službe in pogosto socialno izključene. Če vedno (pre)pogosto prevladuje mnenje, da je samo ženska tista, ki mora skrbeti za dom in družino. Tako so ženske na območju LAS pogosto brez svojih finančnih sredstev, prostorsko izolirane, običajno imajo ničjo izobrazbo, ničji dohodek, pogosto imajo nizko stopnjo samozavesti in samoiniciativnosti. Dananjši čas, ko smo na poti v družbo znanja, pa zahteva izobraženo in aktivno žensko tako na podeželju kot urbanem okolju.

c) ljudje z nizkimi dohodki

V to skupino spadajo zaposleni, ki prejemajo minimalno plačilo, upokojenci z nizkimi pokojninami, prekerici, invalidi, brezposelni, mladoletni otroci, nezmožni za delo, gospodinje, študentje. To so skupine, ki so običajno tudi socialno izključene. Slabši finančni položaj posameznika je eden od osnovnih dejavnikov kakovosti življenja. Ogroženost populacije se opazuje z različnimi kazalniki, in pri osebah z nizkimi dohodki je stopnja tveganja revščine visoka. Po podatkih Statističnega urada RS, naj bi na območju LAS, živelo 7000 ljudi pri katerih je tveganje revščine visoko.

d) starejši

Območje LAS spada v regijo z nadpovprečnim indeksom staranja. Zaradi hitrega tempa življenja in vse večjega razkoraka med generacijami pogosto prihaja do odtujenosti, pomanjkanja solidarnosti in sožitja med mladimi in starejšimi. Starejši vse več sledijo sodobnim tehnologijam, mladi pa zaradi vsakodnevnih obveznosti in slabega ekonomskega položaja oz. socialne izključitve vse več prevzemajo skrb za starejše. Zato je potrebno vzpostaviti pogoje, ki bodo omogočili ali aktivno vključevanje starejših v različne medgeneracijske programe, omogočili ali večjo socialno vključitev in dvignili kakovost staranja. V skupino starejših se prizteva osebe starejše od 65 let.

e) brezposelni

Brezposelnost na območju LAS je več kot 17 %. Prepoznani so kot ranljiva skupina, ki jo je potrebno zmanjšati. Zato se bo tekom ukrepov strategije spodbujalo vključevanje brezposelnih, predvsem prvih iskalcev zaposlitve, iskalcev zaposlitve starih med 30 in 39 (katerih je največ) ter tistih, ki imajo dokončno samo osnovnošolsko izobrazbo, v sodelovanje pri različnih organiziranih aktivnostih in izobraževanju. S pridobljenim znanjem in spretnostmi bodo lažje vstopili na trg dela.

f) ljudje z omejitvami, z omejeno delazmožnostjo

Na območju LAS je zaslediti različne osebe, ki se več socialno vključujejo v družbo: invalidi, osebe z motnjami v duševnem zdravju, ozdravljeni odvisniki dovoljenih in nedovoljenih drog, »hrbtene arje«, ledvični bolniki ipd. Ta skupina ljudi je zaradi svojega stanja večkrat izvzeta iz določenih aktivnosti vsakdanjega življenja.

5.4 Izkuynje z izvajanjem pristopa LEADER v obdobju 2007-2013

5.4.1 Izkuynje s pripravo SLR v obdobju 2007-2013

Za etek priprave Lokalne razvojne strategije (v nadaljevanju: LRS) za obdobje 2007-2013, sega v leto 2006, ko se je za el pripravljati Razvojni program pode0elja in kmetijstva 2007-2013 za obmo je ob in Zagorje ob Savi, Trbovlje, Hrastnik in Rade e (v nadaljevanju: RPP) ter v leto 2007, ko je bil izdelan Regionalni razvojni program za Zasavsko regijo za obdobje 2007-2013 (v nadaljevanju: RRP 2007-2013). LRS je pomenila nadaljevanje oz. nadgradnjo ter hkrati dopolnitev RRP 2007-2013 in usklajeno izvajanje aktivnosti za doseganje ciljev razvoja pode0elja. Ob nastajanju omenjenih dokumentov je bilo izvedenih ve delavnic in predstavitev z razli nimi akterji na pode0elju, ze posebej so bila vklju ena druztva kme kih 0ena in deklet, mladi s pode0elja, kme ko prebivalstvo, zole, vrtci, podjetniki in obrtniki. Poleg izvedbe omenjenih delavnic in sre anj so bila opravljena tudi individualna sre anja z nekaterimi druztvi, zdru0enjem ekolozkih kmetov in s posamezniki. Namen vseh naztetih aktivnosti je bil spodbuditi sodelujo e h konstruktivnemu pristopu pri nastajanju RRP 2007-2013, primerjati dejansko stanje na pode0elju z ugotovitvami iz analize stanja, ugotoviti interese, 0elje ter potrebe prebivalcev pode0elja, opredeliti razloge in vzroke za doseganje predlaganih ciljev ter ugotoviti realno osnovo za mo0en razvoj pode0elskega prostora. Sodelujo e na delavnicah se je 0elelo spodbuditi k izdelavi nabora idejnih predlogov za operacije in preu itvi mo0nosti za realizacijo dolo enih projektov na osnovi razpolo0ljivih finan nih in lovezkih virov.

Z ustanovitvijo lokalne akcijske skupine Druzstvo za razvoj pode0elja Zasavje (v nadaljevanju: Druzstvo LAS Zasavje), konec novembra 2007, so se za ele razprave o razvoju obmo ja LAS tudi z ostalimi akterji razvoja pode0elja . fizi nimi in pravnimi osebami, ki so pristopile k lanstvu v LAS. Upravni odbor (kot organ odlo anja) Druzstva LAS Zasavje je, na svoji 1. seji, imenoval upravljavca LAS, ki mu je bila dodeljena naloga pripraviti LRS v obliki, ki je bila zahtevana v Smernicah in priporo ilih za izvajanje pristopa LEADER. Dokument LRS je nastajal ob aktivnem razpravljanju na sejah upravnega odbora LAS in ostalih sre anjih.

5.4.2 Opis in mo0nosti izrabe obstoje ih razvojnih struktur na opredeljenem obmo ju

Na obmo ju LAS, delujejo pravne osebe javnega in zasebnega prava:

- Javni zavod Regionalna razvojna agencija Zasavje (RRA) - v nastajanju,
- Regionalni center za razvoj d.o.o.,
- lokalne skupnosti in krajevne skupnosti,
- Gospodarska zbornica Slovenije, Obmo na zbornica Zasavje,
- obmo no obrtno - podjetniške zbornice,
- AJPES, Izpostava Trbovlje,
- Zavod RS za zaposlovanje
- KGZS . Zavod Ljubljana,
- Center za socialno delo,
- Varstveno delovni center,
- mladinski centri,
- Zasavska ljudska univerza,
- srednje in poklicne zole,
- upravne enote.

Razvoj urbanih naselij, somestja ter pode0elja, preko svojih programov dela, uspešno pospezujejo in oblikujejo tudi razli na druztva kot so: turisti na druztva, lovske dru0ine, druztva kme kih 0ena in deklet, konjerejska, ebelarska, hortikultura, zporna, humanitarna, gasilska, planinska druztva, druztva invalidov, upokoencev, razli na socialna druztva, medgeneracijska, kulturna. Druzstva imajo

zelo pomembno vlogo, saj predstavljajo civilno družbo, ki se na območju LAS srejuje s praktičnimi razvojnimi problemi. Predstavljajo povezavo med realnostjo urbanega in podežanskega življenja ter razvojnimi dokumenti, nastalimi na osnovi nacionalnih, regionalnih in lokalnih politik razvoja podeželja.

Realizacija strategije, uresničevanje ciljev, doseganje njihovih kazalnikov in namena strategije bo potekala v tesnem sodelovanju vseh zadevnih institucij. V letnih aktivnostih oz. na rtih dela pogodbenega partnerstva, se bo sodelovanje z institucijami opredelilo kot zavezo, s katero se bo poleg vsebin Uredbe CLLD, sledilo tudi vsebinam in ciljem Evropskega socialnega sklada ter Kohezijskega sklada skladno s OP EKP 2014-2020 ter iskalo skupne priložnosti za lokalni razvoj območja LAS.

5.4.3 Opis uspešno izvedenih projektov

V preteklem programskem obdobju, 2007-2013 je imelo Društvo LAS Zasavje, po odlobi odobrena sredstva v skupni višini 693.871,39 evrov, od tega je uspešno porabila 648.362,76 evrov (114.541,09 evrov za delovanje LAS in 533.821,67 evrov za projekte). LAS Zasavje je v tem obdobju izvedel 5 javnih pozivov (2009, 2010, 2011, 2012, 2012), na podlagi katerih so bili izdelani letni izvedbeni načrti oz. načrti izvedbe projektov, ki so bili podlaga za porabo sredstev 37. projektov. Razen enega (odstop nosilca projekta) so bili vsi projekti uspešno izvedeni (uspešnost porabe po vseh izplačanih projektih, je 96,17 %). Prioritetne naloge LRS so bile Ohranjanje okolja in naravnih virov, Podjetništvo na podeželju, Turizem ter Kakovost življenja na območju LAS.

Na prednostni nalogi Ohranjanje okolja in naravnih virov je bilo v obdobju 2007-2013 izvedenih 5 projektov, ki so v obravnavanem območju prispevali k večjemu razvoju sonaravnega kmetovanja in ohranjanja kmetijske proizvodnje ter prispevali k ohranjanju biotske raznovrstnosti in kulturne krajine. Projekti so si bili med seboj zelo različni, a kljub temu naravnani k trajnosti zasavskega okolja. Preko projektov se je v motivacijske dejavnosti, usposabljanja in svetovanja o pomenu sonaravnega kmetovanja, biotske pestrosti, ohranjanja kmetijstva ter o razvoju in promociji vodenja v naravi, udeležilo preko 800 ljudi. Število aktivnih kmetij in povrzin v uporabi se je sicer nekoliko zmanjšalo, vendar je to posledica združevanja manjših kmetij in ne samih projektov.

Cilj prednostne naloge Podjetništva na podeželju je bil okrepiti razvoj podjetništva in podjetniške kulture ter ustvariti pogoje za razvoj perspektivnih dejavnosti na podeželju. Izvedenih je bilo 12 projektov. Pri izvedenih projektih je bila pomembna tudi vzpostavitev povezav in sodelovanja med kmetijskim in obrtno-podjetniškim področjem. Preko projektov se je v informiranje in usposabljanje za prepoznavanje alternativnih podjetniških idej in razvoja podjetništva na podeželju, vključilo preko 820 ljudi, pripravilo se je 15 promocijskih dogodkov ter se na novo registriralo 15 podjetniških in obrtniških dejavnosti. Na ekoloških kmetijah se je registriralo 5 % več dopolnilnih dejavnosti. V skupno trženje pod enotno blagovno znamko se je vključilo 20 ponudnikov blaga in storitev, uredila in zaživela je ena tematska pot s sedmimi vključenimi aktivnimi ponudniki.

Področje turizma se je v prvih letih posvetilo nekaj več pozornosti, kasneje pa se je izvajanje projektov s področja turizma prepustilo regionalnemu razvojnemu centru, ki je razvoj Zasavja usmeril v turizem. Tako se je na tej nalogi, v celotnem obdobju 2007-2013, izvedlo le 5 projektov. V projektih je zlo predvsem za animacijo in usposabljanje turističnih ponudnikov, za nadgradnjo obstoječih in vzpostavitev novih turističnih tematskih poti ter za razvoj novih turističnih produktov. V žljih dosegi cilja povečanje turistične prepoznavnosti podeželja, so projekti sledili tudi promociji turistične ponudbe in območja LAS na prireditvah in sejmih. V projekte je bilo vključeno 85 ljudi, ki so sodelovali pri motivacijskih dejavnostih, usposabljanju in svetovanju. Pri razvoju novih turističnih produktov se je v različnih dejavnostih usposabljanja in svetovanja, vključilo skoraj 200 ljudi ter razvilo 6 novih produktov.

Kar 42 % vseh projektov (15) je bilo izvedenih na prednostni nalogi Kakovost Oivljenja na obmoju LAS. Ve kot 70 % teh projektov je z izvajanjem oelelo ohraniti tradicijo in izro ilo na pode0elju. Glavni ukrep je stremel k ohranitvi in nadgradnji dru0abnih prireditev in dogodkov na pode0elju, povezanih z kulturnim izro ilom in tradicijo. Preko projektov se je podpiralo tudi druztvena delovanja in delovanja razli nih skupin prebivalstva. Pripravilo se je 19 razli nih aktivnosti oziroma dogodkov, kjer je sodelovalo ve je ztevilo druztev in ostalih institucij, ki delujejo na obmo ju LAS. Na prednostni nalogi se je pripravilo 45 prireditev in dogodkov povezanih z ohranjanjem kulturnega izro ila in tradicije, uredilo se je 9 zbirke kulturne, naravne in etnološke dediz ine ter izdalo 3 publikacije.

Preglednica 30: Seznam vseh odobrenih projektov, nosilci projektov, celotna vrednost projekta in izpla ilo sredstev LEADER (v eur)

Naslov projekta	Nosilec projekta	Celotna vrednost projekta (v eur)	Izpla ilo sredstva LEADER (v eur)
Bu e skozi letne ase	Damjana Napret eperlin, Dol pri Hrastniku	3.942,90	3.207,83
Vklju imo posameznike in ostale subjekte v aktiven razvoj pode0elja . za nimo z najmlajzimi in 0enskami	KGZS . Zavod LJ, Ljubljana	23.097,86	14.527,31
Pridelujmo hrano na zdrav na in tudi v Zasavju	Zdru0enje ekolozkih kmetov »Zdravo Oivljenje«, sekcija Zasavje, Lukovica	29.462,00	15.767,69
Kostanj . ga dovolj poznamo	Alfa . mikra d.o.o., Hrastnik	6.190,00	5.449,80
Kaj ustvarjamo	Alfa . mikra d.o.o., Hrastnik	7.570,00	5.444,00
Motiviranje in usposabljanje za iskanje turisti nih prilo0nosti v okolju na obmo ju LAS Druzstvo za razvoj pode0elja Zasavje	GZS Obmo na zbornica Zasavje, Zagorje ob Savi	33.037,54	13.608,58
Pove anje uporabe e-informacij s ciljem spodbujanja podjetnitva na pode0elju	RCR d.o.o., Zagorje ob Savi	21.098,66	9.588,36
Kulturno turisti en center Mlinze	Kulturno druzstvo Mlinze	10.410,00	8.051,93
Pozdrav s pode0elja	Druzstvo kmetov, 0ena in deklet na pode0elju Izlake . Mlinze . Kolovrat	7.830,00	3.940,53
Obleka naredi loveka	Druzstvo kmetov, 0ena in deklet na pode0elju Izlake . Mlinze . Kolovrat	15.702,00	11.635,61
Obrt in podjetnitvo . informacijsko motivacijske delavnice	Obmo na obrtno podjetnizka zbornica Zagorje ob Savi	13.200,00	7.200,00
Vrata do nature	RCR d.o.o., Zagorje ob Savi	30.800,00	13.994,56
Zelizo zelenjavni in sadni vrtovi Zasavja . naza dediz ina in prilo0nost	KGZS . Zavod LJ, Ljubljana	9.801,80	5.664,58
Podjetnizki kro0ek	Obmo na obrtno . podjetnizka zbornica Hrastnik	54.400,00	26.123,43
Uvodno podjetnizko usposabljanje	Obmo na obrtno . podjetnizka zbornica Trbovlje	32.438,40	15.849,71
Mlini v vazi okolici	Kulturno druzstvo Mlinze	11.674,00	10.309,50
Rudarska dediz ina . prilo0nost za razvoj turizma na obmo ju LAS	GZS Obmo na zbornica Zasavje, Zagorje ob Savi	38.708,00	21.258,00
Naravoslovna gozdna u na pot Dobovec	Turisti no razvojno druzstvo Kum Dobovec	8.600,00	3.291,67
Ureditev jahalnega poligona in postavitve plasti ne ograje okoli jahalne mre0e	Konjenizki klub Vajkard Valvasor Zagorska dolina, Kisovec	10.922,00	4.580,00
Zbirka kme kega orodja	ABC TGT d.o.o., Dol pri Hrastniku	32.000,00	14.000,00

S podeželja v naze domove	ETV mediji in turizem d.o.o., Kisovec	12.615,00	10.639,88
Ustvarimo pogoje za razvoj perspektivnih dejavnosti na zasavskem podeželju	Društvo LAS Zasavje	59.888,40	43.614,55
Izdelki iz zibja- podeželska tradicija in priložnost za obrt-kozare	Turisti no društvo Hrastnik	5.912,00	4.586,26
Zdravilne rastline . iz tradicije v poslovno priložnost	Birgit d.o.o., Dol pri Hrastniku	13.783,25	10.812,64
Na vasi neko	Društvo kmetič, Oena in deklet na podeželju Izlake . Mlinze . Kolovrat,	15.505,50	11.815,73
Mreža zasavskih ekoloških kmetij	Združenje ekoloških kmetov »Zdravo življenje«, sekcija Zasavje, Lukovica	23.253,32	18.801,52
Trženje zasavskega podeželja	RCR d.o.o., Zagorje ob Savi	66.252,00	47.399,69
Suzilnica sadja kot etnološki spomenik	Krajevna skupnost Tirna	21.140,00	15.337,40
Ureditev pogojev za postavitve etnografskih zbirk, pripomočkov in orodja domačije Medved iz 19. In 20. stoletja	Domača Medved Zavod za ohranjanje dediščine, kulture, vzgoje in izobraževanja, Podkum	27.650,00	19.258,04
Zasavski gasilski muzej Kandrže	Prostovoljno gasilsko društvo Kandrže	38.299,87	27.383,93
Ohranjanje rudarske tradicije . Perkmandeljev pohod skozi rudnik	M & P d.o.o., Trbovlje	39.674,38	16.113,64
Vse drugačne . vse krasne (na kmete v Zasavje)	RCR d.o.o., Zagorje ob Savi	136.877,24	60.778,13
Fosili v Zasavju	Kamnoseztvo Žergan d.o.o., Hrastnik	4.337,95	3.123,72
Ekološko zatiranje plevela - ECOBRENA	Mobilis d.o.o., Turje	17.700,00	12.716,00
Botanika na poti na pot Urlica	Zelinski vrt Cvetka, Hrastnik	3.325,00	2.637,08
Ovce in njihove zgodbe	Obinska zveza prijateljev mladine Hrastnik	21.434,00	15.310,37
Razvoj športno rekreativnih dejavnosti v Zagorski dolini	Konjenizki klub Vajkard Valvasor Zagorska dolina, Kisovec	31.321,24	0,00 (odstop)
SKUPAJ		939.854,31	533.821,67

6. Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

6.1 Razvojne potrebe in možnosti območja LAS

Območje je LAS, na osnovi opredelitve območja in prebivalstva, opisanega v prejšnjem poglavju (poglavje 5), stremi k glavnim razvojnim potrebam in možnostim, opisanim v spodnji preglednici.

Preglednica 31: Poudarki iz analize stanja in razvojne potrebe ter možnosti območja LAS

POUDARKI IZ ANALIZE STANJA	RAZVOJNE POTREBE/MOŽNOSTI
Upadanje ztevilnega prebivalstva in neugodna demografska napoved, spreminjanje strukture prebivalstva (staranje), neugodna izobrazbena struktura in upadanje življenjskega standarda.	Vzpostaviti pogoje za uspešno sobivanje različnih generacijskih skupin, predvsem mladine in starostnikov, ter ustvariti primeren odnos do 'drugačnega' ljudi, v in izven območja LAS.
Premalo različnih oblik ozaveševanja, izobraževanja in usposabljanja o problemih s katerimi se srečujejo posamezne skupine ljudi glede na porast tveganj na celotnem območju. Na območju je zaznati vedno večje	Spodbujati ozaveševanje, izobraževanje in usposabljanje o problemih posameznih skupin ljudi ter spodbujati večjo vključenost omenjenih ljudi v socialno življenje. Uvajati nove programe in sodobne rešitve

ztevilo oseb po posameznih ranljivih skupinah.	glede na trend te0av in na in rezovanja teh te0av.
Nizka stopnja medgeneracijskega sodelovanja in storitev za starejše, vse zasavske občine imajo status »invalidom prijazna občina«, imajo domove za starejše, delujejo društva za invalide in starejše.	Spodbujati vključevanje različnih generacij v storitve in razširitev programov namenjenih različnim generacijam, v posebnih javnih domovih, društvih ali tudi na domovih posameznikov.
Visoka brezposelnost, posledično narazna delo neaktivnih prebivalcev, socialne stiske, izključnost in revščina, upadajo nekatere dejavnosti, ker ni dovolj kupne moči, nekatera območja nimajo dobro razvitih vseh osnovnih storitev (IKT, vodovod, trgovina, slabša prometna povezanost).	Spodbujati povezovanje med razvojnimi partnerji ter kreativnimi posamezniki. Spodbujati podjetniške aktivnosti tako na podeželju, med kmeti in drugimi prebivalci, kot v urbanih sredinah. Izboljšati socialni kapital, izboljšati pogoje za delo prebivalcev, še posebej ranljivih ciljnih skupin ter izboljšati kakovost bivanja.
Slaba prepoznavnost območja.	Pristopiti h krepitvi pozitivne podobe in identitete Zasavja v Sloveniji, promovirati in tržiti tudi velike uspehe in dosežke prebivalstva, podjetij, društev ipd. Iskati in izpostavljati predvsem pozitivne elemente tega območja ter jih povezovati v razvojne priložnosti.
Veliko ztevilo evidentiranih nosilcev razvoja s projektnimi idejami ter premajhnimi finančnimi viri za njihovo realizacijo.	Povečati znanje in praktične izkušnje za delovanje in sodelovanje javno-zasebnih partnerstev, ohraniti aktivno delo vodilnega partnerja LAS glede samega vodenja ter povečati delo na animaciji nosilcev ter njihovem sodelovanju in povezovanju.
Prepoznana so območja Natura 2000 (30 %) in druga območja posebnih krajinskih vrednot (zavarovana območja, naravne vrednote, ekološko pomembna območja) ter porast ekološkega kmetovanja na površinah, ki se večinoma nahajajo v strmih pobočjih (območja z omejenimi dejavniki).	Območja Natura 2000 intenzivneje vključiti v turistično ponudbo območja LAS. Prepoznati naravne danosti in kulturne vrednote kot premalo izkoriščen potencial, poiskati nove, do narave prijazne oblike dela in zaslužka (ne da bi okrnile naravo), jih promovirati, tržiti na ekonomsko stabilen in opravičljiv način.
Velika gozdnatost . 65 %.	Izkoristiti bogastvo lesa za nove podjetniške priložnosti in delovna mesta (biomasa, pridelava, predelava in obdelava lesa, razvoj storitvenih dejavnosti na področju lesarstva, nove socialne funkcije gozdov za turizem, šport in rekreacijo ter izobraževanje). Povezati lastnike gozdov in druga partnerstva z namenom smotnejše uporabe gozda, razviti inovativne produkte iz lesa, vizijo dodano vrednostjo, izrabiti les in lesne izdelke za trženje z možnostjo razvoja pod skupno blagovno znamko (tehnična raba lesa).
Onesnaženost zraka . velika vsebnost PM ₁₀ delcev.	Spodbujati aktivnosti za izboljšanje stanja zraka (pospežiti izvajanje odloka o naftu za kakovost zraka na območju Zasavja . ukrepi učinkovite rabe energije, obnovljivi viri energije), spodbujati uporabo javnega prometa in s tem povečati njegovo uporabo, spodbujati uporabo koles oz. pešarstva, posodobiti stara kurila, uporabiti druge vire energije in zmanjšati porabo energije ter s tem izboljšati tudi okolje samo.
Na območju deluje regijski center za ravnanje z odpadki CEROZ.	Spodbujati prebivalstvo, podjetja, društva, javne zavode, k zmanjšanju količin odpadkov in njihovi ponovni uporabi.
Pomanjkanje delovnih mest, nizka stopnja podjetniške kulture, upadanje delovnih mest v delovno intenzivnih panogah, visoka stopnja brezposelnosti, slaba izobrazbena struktura prebivalstva.	Razviti storitve za ustvarjanje novih delovnih mest, krepiti podjetniško miselnost, spodbujati inovativnost, kreativnost v podjetnistvu, uvesti kulturne in kreativne industrije, povečati sodelovanje med 'kreativci' in podjetniki, zaustaviti odliv visoko izobraženega kadra.
Neizkoriščeno premoženje države (zemljišča, prazni objekti) ter lastnine v rokah fizičnih oseb in gospodarskih društev.	Urediti status nepremičnin (prenos premoženja na lokalno skupnost in omogočiti brezplačen najem prostorov oz. najem za simboličen znesek, podjetnikom, društvom, socialnim podjetjem, start-up

	podjetjem ipd.), uvesti nove vsebine kot je proizvodnja ali uvedba storitev za različne dejavnosti glede na možnosti v okolju, uvajati tudi turistične vsebine (igrifikacija, prenoiz a).
Veliko ztevilo mikro druOb, velika podjetja propadajo ali zmanjšujejo delovna mesta, usposobljena industrijska delovna sila.	Ohraniti in izboljšati konkurenost položaja obstojeih delovnih mest ter aktivirati lasten potencial v ljudeh (podpora podjetnim, kreativnim, pogumnim idejam) in okolju (narava, zelene energije, kmetijstvo, turizem, podelelje, podporne institucije o).
Strme obdelovalne površine kmetij, razdrobljenost in majhnost kmetij, omejeni dejavniki za kmetovanje, tradicionalno kmetovanje, nevarnost zarazanja kmetijskih površin.	Ohraniti tradicionalno kmetovanje, spodbujati sonaravne oblike kmetovanja in dodaten zasluOk na kmetijah, spodbujati oOivitev pridelave na njivah in vrtovih (v urbanem in neurbanem okolju), spodbujati razvoj ebelarstva.
Nizka prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov s kmetij, nizka samooskrba s hrano, ekološke kmetije so usmerjene predvsem v samooskrbo, kljub temu da njihovo ztevilo po asi naraz a, posamezne zadruga odkupujejo le dolo ene pridelke/izdelke kmetij. Javni zavodi odkupujejo tudi kmetijske pridelke lokalnega okolja. Na obmo ju delujejo tudi javne trOnice.	Okrepiti kmetijske zadruga/podjetja, neposredno prodajo na domu in na lokalnih trgih, okrepiti sodelovanje med kmeti, spodbujati nove storitve na podro ju lokalne samooskrbe s hrano, spodbujati pridelavo na lokalnem nivoju (kmetije, vrtovi), posodobiti trOnice, urediti površine za vrta karstvo (za prebivalce v urbanih naseljih), okrepiti kratke oskrbne verige za otroke, starostnike in bolne (povezava lokalnih kmetov z vrta, zolami, domovi za ostarele, bolniznico o).
Živinoreja kot glavna panoga na kmetijah (predvsem govedo in drobnica, reja perutnine in prazi ereje je drasti no upadla), rastlinska proizvodnja je usmerjena preteOno v travinje, njivske površine se zmanjšujejo. Na obmo ju je malo kmetij, ki se ukvarjajo s intenzivno pridelavo sadja, vrtnin. Prisotna je proizvodnja in predelava mleka, vendar le-ta upada, enako velja za proizvodnjo mesa.	Urediti klanje za manjše turnuse, lokalno klavnico, spodbujati kme ke reje perutnine, prazi ereje, drobnice o Spodbujati proizvodnjo, odkup in predelavo mleka in mesa (drobnica, govedoreja), spodbujati razvoj novih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, ekološko kmetovanje, uvedbo novih ali starih vrst rastlinske pridelave, ki ni zna ilna za to okolje (npr. pridelava industrijske konoplje, pridelava starih Oit, pridelava različnih vrst sadja in zelenjave, zeliz, zdravih rastlin o).
Na obmo ju so razvite različne dopolnilne dejavnosti, njihov ztevilo in registracije nihajo.	Spodbujati ohranjanje dopolnilnih dejavnosti ter registracijo novih.
Prisotna je bogata kulturna produkcija, kulturna, industrijska in naravna dediz ina, ki pa ni dovolj izkoriz ena.	Ohranjati, ovrednotiti in interpretirati kulturno produkcijo, kulturno in naravno dediz ino za nove podjetizke, kmetijske, kulturne, zportne in turisti ne prilonoosti ter okrepiti skupno identiteto.
Obmo je ima oblikovano blagovno znamko »V 3 krasne«, obstajajo turisti ni produkti različnih kakovosti, obstajajo nastanitvene kapacitete, vendar jih je premalo oz. je zelo malo kakovostnih. Zaznana je slaba povezanost in koordinacija ter organizacija turisti ne ponudbe. Malo je površin primernih za postajaliz a za avtodome, premalo so izkoriz ene krajinske danosti za taborjenje in druge aktivnosti, slabo je zavedanje kako pomemben je skupni nastop in promocija, premajhno je ztevilo turisti nih/izletizkih kmetij.	Pove ati kakovost storitev na podro ju turizma, vklju iti im ve ponudnikov v blagovno znamko 'V 3 krasne' ter krepiti njeno mo, vzpostaviti, koordinirati ter spodbujati sodelovanje med njimi, pove ati zasebne in javne preno itvene zmogljivosti, urediti postajaliz a za avtodome, spodbujati različne aktivnosti v naravi (taborjenje, rekreacija, tekmovanje, izobraOevanja o).

6.2 SWOT analiza razvojnih mojnosti obmo ja

Na osnovi razvojnih programov Ob ine Hrastnik, Ob ine Trbovlje in Regionalnega razvojnega programa zasavske regije za obdobje 2014-2020, anket, oddanih prijav projektnih predlogov, razgovorov v sklopu delavnic ter analize obmo ja, je bila izdelana SWOT analiza, ki izhaja iz

sploznega okolja, Oivljenja ob anov ter gospodarske situacije. Le te so podane v naslednjih preglednicah.

Preglednica 32: SWOT analiza za splozno podro je

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - ugodna lega obmo ja skoraj v osr ju Slovenije - dodatni za asni ukrepi razvojne podpore vlade za problemsko obmo je 	<ul style="list-style-type: none"> - geografska zaprtost in ozkost obmo ja - prepoznavnost obmo ja po industriji - odliv visoko izobra0enega kadra
PRILOPNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - povezovanje in razvoj na osnovi lokalnih potencialov in virov - povezovanje z drugimi obmo ji in skupen razvoj iniciativ na podro ju turizma, kulture, razvoja pode0elja in podjetnitva ter razvoja na podro ju ranljivih skupin - kvalitetnejze Oivljenje posameznih ranljivih skupin - ugodno podporno okolje (sredstva skladov EU, dodatniza asni ukrepi vlade) - novomedijske vsebine - inovativno prestrukturiranje regije 	<ul style="list-style-type: none"> - negativni demografski trendi (izseljevanje, staranje, upadanje rojstev, neugodna izobrazbena struktura prebivalstva) - neizkoriz ena denarna sredstva na podro ju dodatnih za asnih ukrepov razvojne podpore, ki jih je vlada namenila za Zasavje ali zmanjzevanje dr0avnih prora unskih sredstev za te ukrepe - negativna prepoznavnost regije

Preglednica 33: SWOT analiza za podro je okolja, naravnih virov in infrastrukturne opremljenosti obmo ja

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - krajinska in biotska pestrost ter ztevilne naravne vrednote, razgibanost terena - precejzen dele0 obmo ij Natura 2000 - prisotni krajinski parki - visoka gozdnatost obmo ja (ohranjanje naravne rodovitnosti tal, prijaznejzi vodni re0im v krajini, absorpcija industrijskih emisij) - ohranjenost vodnih virov, dokaj urejen sistem za iz enje odpadnih voda (istilne naprave v urbanem okolju) - dobra komunalna in okoljska opremljenost - razvita energetska infrastruktura, ogrodje plinovodnega omre0ja in omre0je daljinskega ogrevanja - razvita telekomunikacijska infrastruktura, cestna in Oeleznicka povezanost z vsemi deli Slovenije, relativna bli0ina avtoceste - kakovostna zportna in kulturna infrastruktura, mre0a izobra0evalnih institucij (vrtci, O€, SS,ZLU, knji0nice, druztva) - dostopnost do zdravstvenih, socialnih storitev (bolniznica, zdravstveni domovi, ambulante, domovi za starejze) 	<ul style="list-style-type: none"> - degradirana obmo ja zaradi rudarjenja, industrije in energetske dejavnosti - neenakomerna dostopnost med urbanim in pode0elskim obmo jem - na pode0elskem obmo ju ponekod ze vedno ni urejena oskrba z vodo oz. pomanjkanje vode v suznih obdobjih, ni urejenih malih istilnih naprav - neizkoriz ena prostorska infrastruktura in objekti - pomanjkljiv sistem javnega prevoza - energetske potratni in danaznjim standardom neustrezni javni in zasebni objekti in prostori - oddaljenost od avtocestnega kri0a, slabe cestne povezave proti vzhodu dr0ave ter posledni no obremenjenost cestne infrastrukture in okolja s tranzitnim prometom in dnevnimi migracijami, posledni no tudi velika obremenjenost okolja s PM₁₀ delci - neurejene povezave za ne-motorizirane oblike mobilnosti (neobstoje a medob inska, regionalna kolesarska infrastruktura) - pomanjkljivo urejena zportna infrastruktura za aktivno preOivljanje prostega asa, tako za rekreativce kot vrhunске zportnike
PRILOPNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - (nadaljnje) uvajanje okolju prijaznih tehnologij in dejavnosti - osvez anje prebivalstva o varovanju in ohranjanju narave 	<ul style="list-style-type: none"> - ogro0enost obstoja biodiverzitete na obmo jih Natura 2000, zaradi opuz anja kmetovanja, individualizem - ni upravljanja na vseh vodovarstvenih ali

<ul style="list-style-type: none"> - nadaljnji razvoj gozdarstva in ohranjanje kakovosti gozdov - vklju evanje naravnih danosti v razvoj trajnostno naravnanege turizma - izbolzjanje oskrbe z vodo, - izraba praznih prostorov, aktiviranje degradiranih povrzin za nova vlaganja razli nih dejavnosti in nove vsebine (kreativne industrije, mladinsko podjetniztvo, start up podjetja, spin-off podjetja, co-working) in razvoj turisti nih atrakcij - izkoriz anje obnovljivih virov energije (lesna biomasa, voda, sonce ð) - izkoriz anje vodnih virov (reka Sava) 	<p>naravnih varovanih obmo jih</p>
---	------------------------------------

Preglednica 34: SWOT analiza za podro je gospodarstva

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - relativno dobro razvita predelovalna dejavnost - zagotovljene obrtne in industrijske cone z relativno urejeno infrastrukturo - specifi na tehnološka in industrijska znanja (kovinska, elektroindustrija, gradbeniztvo, lesna industrija, steklarstvo, IT ð) - vzpostavljeni elementi za podporo podjetniztva (podjetnizki inkubator, gospodarska zbornica, obrtno podjetnizke zbornice, AJPES) - industrijska tradicija in prilagodljivost ljudi na industrijski na in Oivljenja - vzpostavljene javne gospodarske sluobe 	<ul style="list-style-type: none"> - velika stopnja brezposelnosti, pomanjkanje delovnih mest in neskladje med ponudbo in povprazevanjem po kadrih - povpre na bruto pla a na zaposlenega zaostaja za republiškimi povpre jem - slabo razvita podjetnizka kultura, premalo razvita obrt in izkoriz eni njeni potenciali - izumiranje nekaterih obrtnih poklicev ter mojstrskih obrti - propad velikih podjetij (po prihodkih od prodaje, po ztevilu zaposlenih) - premajhna konkuren nost lokalnih podjetij in premalo znanja s podro ja t.i. novih tehnologij - 'beg mo0ganov' - slab sistem prenosa znanja in izkuzenj med generacijami
PRILOPNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - promocija in spodbujanje podjetnosti in samoiniciativnosti, inovativnosti ter podjetnizke kulture, zlasti pri mladih - inovacije, razvoj novih produktov/storitev, sodelovanje med gospodarstvom in izobra0evalnimi, razvojnimi organizacijami, tehnološkimi centrom, 'kreativci', nevladnimi organizacijami - razvoj socialnega in kreativnega podjetniztva - ve je sodelovanje in povezovanje podpornega okolja s podjetji - mo0nost koriz enja finan nih sredstev (EU skladi, dr0ava, lokalne skupnosti ipd.) - razvoj zelenih delovnih mest (les, vrtnarstvo, ekološko kmetovanje ipd.) 	<ul style="list-style-type: none"> - nepripravljenost podjetij za sodelovanje s podpornim okoljem - ze dodatne izgube in pomanjkanja delovnih mest - ugodnejši delovni pogoji izven obmo ja LAS, - nepripravljenost prebivalcev na prevzem podjetnizkih tveganj - pomanjkanje sredstev za investicije - pomanjkanje prostorskih zmo0nosti za razvoj, predvsem za ziranje ve jih podjetij

Preglednica 35: SWOT analiza za podro je pode0elja, kmetijstva in gozdarstva

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - rast ztevila kmetij vklju enih v ekološko pridelavo - rast ztevila kmetij z dopolnilno dejavnostjo na 	<ul style="list-style-type: none"> - povrzine v zahtevnih proizvodnih razmerah (OMD in strm gozd) - majhnost in razdrobljenost posestne strukture

<ul style="list-style-type: none"> - kmetiji, - ohranjenost podeželja in gozda, velika gozdnatost - rast zvevila kmetij z manjšo trono vrtnarsko pridelavo, zelizi, vzgojo sadik vrtnin - delovanje kmetijskih zadrug, tronic, organiziranje ob asnih sejmov, prireditvah - podporno okolje za kmetijstvo in gozdarstvo - naravnane zanimanja za vrtnarstvo v urbanem in podeškem obmoju 	<ul style="list-style-type: none"> - neugodna starostna in izobrazbena struktura gospodarjev kmetij - pomanjkanje podjetniških znanj in podjetniškega duha na kmetijah - premalo razvite dopolnilne dejavnosti, predvsem je premalo razvita turisti na ponudba na kmetijah in predelava kmetijskih pridelkov - slabo sodelovanje med podjetji, nevladnimi organizacijami, 'kreativci', institucijami znanja in kmeti (npr. za tronenje podeških produktov) - omejen in zibek lokalni trg - nizka stopnja samooskrbe in lokalne oskrbe
PRILoPNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - spodbujanje nadaljnjeega razvoja ekološkega kmetovanja in dopolnilnih dejavnosti - razvoj skupnih predelovalnih enot in servisov - vzpostavitev organizacije za oskrbovanje kupcev z ekološko pridelano hrano in hrano lokalnega znaaja (sodelovanje zol in vrtncev ter drugih obratov z javno prehrano, vzpostavitev lokalnih prodajnih mest, kratke verige) - razvoj turisti ne ponudbe na kmetijah - diverzifikacija v nekmetijske dejavnosti na kmetijah - moonost korizenja lesne biomase, virov vode - sonaravno gospodarjenje z gozdovi v smeri izboljševanja njihove kakovosti - pospezevanje in promocija samooskrbe 	<ul style="list-style-type: none"> - opuzanje kmetovanja in zarazanje kmetijskih zemljiz - slabzanje starostne in izobrazbene strukture gospodarjev na kmetiji - tradicionalna miselnost gospodarjev kmetij, da je mogo e primerljiv dohodek dose i le izven kmetijskih in s kmetijstvom povezanih dejavnosti - nepripravljenost na spremembe - nerazumevanje okolja za nove inovativne produkte podeelja, ne tradicionalne proizvodnje prakse (ugled kmetije)

Preglednica 36: SWOT analiza za podroje turizma, naravne in kulturne dedizine

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - bogata kulturna, zgodovinska in naravna dedizina na podeelju povezana tudi s tradicijo rudarjenja - razvita zportno rekreativna dejavnost - veliko zvevilo aktivnih druztev in visoka stopnja lokalnih pobud za razvoj turizma - oblikovana celostna blagovna znamka 'V 3 krasne' - Natura 2000, krajinski parki Kum, Mrzlica, Kopitnik, emzenizka planina - oblikovana turisti na ponudba in produkti 	<ul style="list-style-type: none"> - slabo izkoriz eni potenciali za razvoj turizma - pomanjkljiva in izven regije slabze prepoznavna ponudba - slabo razvita turisti na infrastruktura - delno urejena ali neurejena infrastruktura, povezana z adrenalinskimi zporti - premalo izkoriz en potencial kulturne in naravne dedizine - pomanjkanje kvalitetnih preno itvenih kapacitet, neurejene povrzine za avtodome, taborjenje - propadajo i objekti - malo inovativnih in kreativnih vsebin - obmoje ni prepoznano kot en produkt za celotno obmoje
PRILoPNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - razvoj pohodniškega, doolvijskega (igrifikacija) in rekreativnega turizma - razvoj specializirane ponudbe ob Savi . brodarstvo in drugi zporti - razvoj unih poti in programov vodenja v 	<ul style="list-style-type: none"> - pomanjkanje finan nih virov in spodbud za razvoj turizma - izguba tradicionalnih znanj in vez in - premalo pozornosti na trajnost operacij pri ohranjanju zasavske dedizine

<p>naravi (gozd, območja Natura 2000, naravni spomeniki itd.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - povezovanje tradicije podeželja s tradicijo rudarjenja in industrije - razvoj turizma tudi na področju steklarstva, rudarstva, etnološke in industrijske dediščine - izkoriščanje naravne, kulturne in zgodovinske dediščine - razvoj podeželja, uvajanje dopolnilnih dejavnosti - razvoj tematskih poti - razvoj socialnih storitev, športa in rekreacije - razvoj kolesarskega omrežja - povezovanje turističnih ponudnikov, očitve obstoječih ter oblikovanje novih inovativnih turističnih produktov 	
---	--

Preglednica 37: SWOT analiza za področje kvalitete bivanja

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - vključnost prebivalcev v različne družbene dejavnosti in pripravljenost na povezovanje, prostovoljstvo, na podeželju in urbanih naseljih - odprtost ljudi, multikulturnost - dobra pokritost različnih področij izobraževanja (vrtni, osnovne šole, srednje šole, ...) - socialna občutljivost in poudarjena skrb za druge - bližina narave, stik mesta in podeželja - domovi za starejše v vseh treh občinah - cenovno in hitro dostopna stanovanja - regijska bolnišnica, urgentni center, zdravstveni domovi, ambulante v urbanih naseljih 	<ul style="list-style-type: none"> - premajhna pestrost lokalnih dogodkov in slaba odzivnost nanje - apatija med mladimi, premajhna vključnost - slabo medgeneracijsko povezovanje - slaba pripadnost lokalni skupnosti - premajhna vključnost mladih in ožensk, tako urbanih naseljih, mestih, kot na podeželju - odliv prebivalstva iz regije - staranje prebivalstva - pomanjkanje kvalitetnih, visoko zahtevnih in ustrezno plačanih delovnih mest - dnevne migracije
PRILOPNOŠTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - medgeneracijsko povezovanje - zbiranje kulture sodelovanja in povezovanja na vseh ravneh, veščine vključnost ljudi v življenje skupnosti - ustvarjanje novih kvalitetnih delovnih mest - vključevanje mladih in večanje interesa mladih do kraja, regije - socialno vključevanje ranljivih skupin v skupnost - kvalitetno preživljanje prostega časa 	<ul style="list-style-type: none"> - vizija stopnja obolenosti zaradi onesnaženja, obremenjenosti okolja - slabznanje socialnega položaja prebivalcev (manjša kupna moč, poglobljanje socialnih stisk)

7. Podroben opis tematskih področij ukrepanja

Pri pripravi strategije je lokalno partnerstvo izhajalo iz ztirih tematskih področij ukrepanja, kot jih predvideva Uredba CLLD. Vsa ztirih področja so bila prepoznana kot pomembna, na osnovi analize stanja, opravljene SWOT analize ter na podlagi prepoznanih potreb, pridobljenih preko ankete, delavnic in osebnih razgovorov z različnimi posamezniki ter prejetih pisnih projektnih idej na podlagi javnega poziva. Glede na prepoznane potrebe in razvojne možnosti lokalnega partnerstva, so bile vse

te potrebe razporejene v prednostne naloge/ukrepe po posameznih tematskih področjih. Partnerstvo LAS je pri pripravi strategije upoštevalo tudi vse evropske, nacionalne, regionalne in lokalne strateške dokumente, ki so pomembni za razvoj regije do leta 2020.

7.1 Ustvarjanje delovnih mest

Na podlagi analize stanja je, na območju LAS, ugotovljena glavna problematika, to je visok brezposelnost (povprečna stopnja brezposelnosti v 2014 je 18 %) in pomanjkanje delovnih mest. Zasavska regija je med regijami z najvišjo stopnjo brezposelnosti v RS in veliko gostoto naseljenosti prebivalstva (nad republiškim povprečjem). Zaradi visoke brezposelnosti nastajajo socialne stiske, izključnost ljudi in revnina. Brezposelnost je problematična predvsem pri mladih, saj je tretina mladih med 30 in 39 letom starosti brezposelnih. Razlog za pomanjkanje delovnih mest je propad nekaterih večjih podjetij v regiji (SVEA Zagorje, Sijaj Hrastnik, Lafarge Trbovlje) oz. zmanjševanje števila delovnih mest v nekaterih podjetjih (RTH d.o.o., Termoelektrarna Trbovlje, GD Hrastnik d.o.o.). Ustvarjanje delovnih mest je tudi eden izmed ključnih ciljev strategije Evropa 2020, ki predvideva doseganje 75 % zaposlenosti aktivnega prebivalstva, starega od 20 do 64 let. Opazna je tudi nizka stopnja podjetniške kulture. Na splošno je sicer zaznanih obilo projektnih idej, ki pa jih nosilci zaradi premajhnih finančnih virov ne zmorejo realizirati. Kmetije večinoma kmetujejo tradicionalno, saj so obdelovalne površine strme in je obdelava težnja. Prav zaradi tega povzročajo grozičarstvo. Vse kmetije sodijo v območje z omejenimi dejavniki za kmetovanje. Na območju LAS obstajata kmetijski zadrugi, ki izvajata aktivnosti na področju odkupa in prodaje lokalnih pridelkov, vendar bi bilo potrebno te aktivnosti povečati in nadgraditi. Kmetije sodelujejo tudi z zadrugami izven območja LAS (Jarina v Litiji in druge).

Zaznane priložnosti za reševanje te problematike so v izboljševanju poslovnih izidov, ki so jih zabeležili gospodarstveniki in podjetniki v regiji v letu 2014. Rezultat brezposelnosti je v povezovanju med razvojnimi partnerji tako na podeželju kot v urbanih območjih. V povezovanju so priložnosti tudi za izboljšanje kakovosti bivanja in pogojev za delo prebivalcev ter vključevanje ranljivih skupin. Potrebno je izkoristiti potencial ljudi z bogatimi izkušnjami v industriji. Potencial za nove priložnosti je tudi v velikem številu mikro podjetij, ustvarjanju skupnih produktov in njihovem povezovanju. Za ohranitev in izboljšanje konkurenčnosti obstoječih in novih delovnih mest, je potrebno prepoznati kreativne in inovativne podjetne ideje v okolju. Le te nudijo veliko potenciala na področju podjetništva na različnih segmentih, kot npr. podeželja, kmetijstva, zelene energije, turizma, kulturne dediščine, malega podjetništva. Priložnosti so tudi v razvoju produktov in storitev lokalnih podjetnikov, ustvarjanju novih delovnih mest in krepitvi podjetniške miselnosti. Zelo pomemben element je spodbujanje inovativnosti in kreativnosti v podjetništvu. Možnosti se kažejo v uvajanju kulturne produkcije in kreativnih industrij. Potrebno je ohraniti obdelanost podeželja, s spodbujanjem dodatnega zasluga na kmetijah, z vzpostavitvijo novih dopolnilnih in drugih dejavnosti, kar bo prispevalo k dodani vrednosti kmetijskih pridelkov. Temu bo logično sledila večja neposredna prodaja na domu in lokalnih trgih, povečalo se bo zanimanje za sodelovanje z lokalnima kmetijskima zadrugama, povečala se bo lokalna samooskrba s hrano, prodaja na tržnicah ali obasni stojnicah (na sejmihi, prireditvah ipd.). Želi se povečati število delovnih mest, zato se bo z organiziranjem različnih aktivnostmi in strokovnim delom vseh akterjev podeželja, poskušalo povečati samooskrbo s kmetijskimi pridelki in izdelki, povečati ponudbo lokalnih proizvodov in z njimi oskrbovati javne zavode na območju LAS, vzpostaviti kratke verige prodaje le teh, povečati število ponudnikov blaga na tržnicah in povečati prodajo. Kmetije potrebujejo spodbudo pri medsebojnemu sodelovanju in sodelovanju s turističnimi ponudniki.

Navedene priložnosti kažejo na možnosti, ki se bodo reševale z naslednjimi opredeljenimi cilji:

- krepitev in povečanje podjetniških aktivnosti z uporabo notranjih potencialov regije,
- spodbujanje aktivnega sodelovanja in vzpostavitve razvojnih partnerstev,
- spodbujanje inovativnosti in kreativnosti in
- povečanje dodane vrednosti lokalnim produktom in storitvam.

7.2 Razvoj osnovnih storitev

Na področju razvoja osnovnih storitev, je na podlagi analize stanja ugotovljeno, da je na območju LAS slaba turistična ponudba, med ponudniki ni povezanosti, premalo je prenočitvenih kapacitet, zavedanje o pomenu skupnega nastopa in promocije na trgu je premajhno. Na območju LAS je zelo bogata naravna, kulturna in industrijska dediščina ter zgodovina območja, ki je, predvsem v turistične namene, vse premalo izkoriščena. Zaznati je potrebo po oživljanju vazkega oživljenja, druženja in medgeneracijske izmenjave. Zaradi propada industrije in podjetij je veliko praznih in zapuščenih objektov, prostorov ter degradiranih območij. Le ta so posledica rudarjenja in energetskih dejavnosti. Težava teh objektov, prostorov in zemljišča je v lastnini, ki je bodisi državna ali v lasti fizičnih oseb in podjetij.

Priložnosti na območju LAS so v poistovetenju prebivalstva z obstoječo blagovno znamko 'V 3 krasne', saj je bilo z njo že ustvarjeno izhodišče za nadaljnje delo v turizmu. Potrebno je povečati kakovost storitev ter zvečati zasebnih in javnih prenočitvenih izvedb, tudi v obliki razpršenih hotelov, in z dodano ponudbo lokalnih izdelkov, zagotavljati nočitve turistom tako na podeželju kot v urbanih naseljih. Potrebno je omogočiti razvoj podjetniškega znanja in znanja o trženju ter znanje uveljaviti tudi v praksi. Preko povezovanja z blagovno znamko bodo sodelujoči izražali svojo identiteto in identiteto območja. Priložnosti so v uvajanju kulturnih in kreativnih vsebin v nove turistične produkte, zato se bo identiteta območja krepila tudi z ohranjanjem in interpretiranjem bogate naravne, kulturne in industrijske dediščine, ki se lahko poveže v turistične produkte. Priložnosti so v oživitvi objektov, ki bi nudili prostore zvečilnim društvom za izvajanje njihovih programov. Velik potencial je v oživitvi praznih objektov, prostorov in degradiranih površin ob predpostavki, da se uredi lastništvo. V prihodnje je potrebno razvijati storitve, ki bodo prispevale k boljši kakovosti oživljenja in izboljšanju zdravja prebivalstva (spodbujanje rekreacije, aktivnega preživljanja prostega časa). Priložnosti se kažejo tudi na drugih področjih osnovnih storitev kot je npr. zdravstvo in zoološvo.

Navedene priložnosti kažejo na možnosti, ki se bodo rezevale z naslednjima opredeljenima ciljema:

- izboljšanje kakovosti oživljenja in
- vzpostavitev in izboljšanje turističnih produktov, razvoj namestitvenih enot in promocija turističnih dejavnosti, ki temeljijo na lokalnih vsebinah.

7.3 Varstvo okolja in ohranjanje narave

Tretjina območja LAS spada pod območja Natura 2000. Poleg tega so na območju LAS tudi območja posebnih krajinskih vrednosti: zavarovana območja, naravne vrednote in ekološko pomembna območja. Območje LAS odlikuje večja gozdnatost kot je slovensko povprečje, kar je za Zasavje velik plus. Področje je namreč precej onesačeno z različnimi industrijskimi emisijami, občasno je povečana vsebnost PM₁₀ delcev v zraku, gozd pa deluje kot filter in s tem prispeva k razbremenitvi okolja in ustvarjanju bolj zdravih življenjskih in zdravstvenih pogojev.

Priložnosti na področju varstva okolja in ohranjanja narave so v trajnostnem upravljanju območij Nature 2000 in drugih posebnih krajinskih vrednostih ter v njihovi vključitvi v turistično in izobraževalno ponudbo območja. Naravne danosti območja LAS dajejo možnosti novih virov zasluška, promocije in trženja naravnih in kulturnih vrednot, ne nazadnje pa tudi večje prepoznavnosti Zasavja. Bogato gozdnatost območja se lahko izkoristi za nove podjetniške priložnosti - izkoriščanje lesa za biomaso, kar lahko privede do novih delovnih mest. Proizvodnja lesne biomase je zaradi velikih emisij PM₁₀ delcev v zraku, sprejemljiva samo nad inverzijsko plastjo 600 metrov nadmorske višine. Za rekreacijo, izobraževanje in turizem se lahko izkoristi tudi socialna funkcija gozdov. Pomembno je povezovanje lastnikov gozdov, tako v proizvodnji kot trženju inovativnih produktov z vizjo dodane vrednosti, spodbujanje uporabe domačega slovenskega lesa, ki se lahko trži pod blagovno znamko in smotnejša uporaba gozdov ter lokalnega lesa. Na območju LAS se bodo spodbujale aktivnosti za

izboljšanje stanja okolja in uvajale nove aktivnosti za prilagoditev na podnebne spremembe. Za lažje doseganje zastavljenih ciljev se bo sodelovalo s strokovnimi institucijami, kot je npr. Zavod za varstvo narave RS (v nadaljevanju: ZVNRS), Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS) in Zavod za gozdove Slovenije (KE Zagorje ob Savi).

Navedene priložnosti kažejo na možnosti, ki se bodo rezevale z naslednjim opredeljenim ciljem:

- izboljšanje stanja okolja in uvajanje novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam,
- večja prepoznavnost naravnih vrednot.

7.4 Večja vključevanja mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

Analiza stanja je pokazala, da na območju LAS primanjkuje različnih oblik ozaveževanja, informiranja ter izobraževanja o problemih s katerimi se srečujejo posamezne skupine ljudi. Zaznati je nizko stopnjo medgeneracijskega sodelovanja in storitev za starejše. Število prebivalstva upada, spreminja se struktura prebivalstva in upada življenjski standard. Na območju LAS so bile prepoznane glavne skupine ranljivih skupin, to so: mladi, ženske na podeželju in urbanih okoljih, ljudje z nizkimi dohodki, starejši, brezposelni in ljudje z omejitvami, z omejeno delazmožnostjo.

Priložnosti za razvoj so v spodbujanju ozaveževanja, informiranja in izobraževanja o problemih posameznih skupin ljudi, predvsem ranljivih skupin, katere je potrebno spodbuditi in jih vključiti v socialno življenje. Priložnosti so tudi v vključevanju različnih generacij v storitve oz. programe, ki so jim namenjeni. Potrebno je ustvariti urejeno, privlačno življenjsko okolje za sobivanje mladih in ostalih skupin prebivalstva.

Navedene priložnosti kažejo na možnosti, ki se bodo rezevale z naslednjim opredeljenim ciljem:

- povečevanje in spodbujanje aktivne vključevanja različnih skupin v socialno življenje.

8. Opis in načini doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije

Skladno z Uredbo CLLD bo strategija območja LAS zasledovala in uresničila evala horizontalne cilje Evropske unije (v nadaljevanju krajše: EU): blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, skrb za okolje, inovacije ter enake možnosti in nediskriminacija. Zasledovanje horizontalnih ciljev EU in njihovo skladnost z opredeljenimi ukrepi strategije prikazuje spodnja preglednica, kjer označena polja prikazujejo skladnost ciljev in ukrepov.

Preglednica 38: Skladnost opredeljenih ukrepov SLR s horizontalnimi cilji EU

Ukrepi	HORIZONTALNI CILJI EU			
	okolje	blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje	inovacije	enake možnosti in nediskriminacija
Inovativna lokalna partnerstva	X		X	X
Inovativni turistični produkti	X	X	X	
Vključevanje lokalno pomembnih vsebin v izobraževanje in vseživljenjsko učenje			X	X
Inovativni lokalni produkti	X	X	X	
Alternativni načini proizvodnih potencialov na območju Natura 2000 in na degradiranih območjih	X	X	X	

Ureditev pogojev za aktivno delovanje medgeneracijskih in drugih skupnosti	X	X	X
Aktivno vklju evanje ranljivih skupin v lokalno skupnost	X	X	X

8.1 Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Za zagotavljanje trajnostnega razvoja obmo ja LAS je izrednega pomena blažitev in prilagajanje podnebnim spremembam. Pri akuje se operacije, ki bodo pozitivno vplivale na ohranjanje okolja in naravnih virov z u inkovito rabo energije (nizko oglji na, solarna energetika), upoztevale trajnostno rabo gozdov (biomasa), se osredoto ale na obnovljive vire energije in njihovo u inkovito rabo ter spodbujale k trajnostnemu na inu živiljenja. Zašeleno so operacije, ki bodo spodbujale trajnostni turizem, trajnostno mobilnost, ekološko kmetovanje in kratke prehranske verige.

8.2 Okolje

Obmo je LAS ima izjemno biotsko pestrost, hkrati pa spada med najbolj onesnažena podro ja v Sloveniji, predvsem z PM₁₀ delci. Pri akuje se operacije, ki bodo z aktivnostmi izboljšale stanje okolja ter uvedle nove aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam. Pri akuje se tudi operacije, ki bodo dvignile raven in kakovost bivanja tako na podeželju kot urbanih obmo jih, operacije, ki bodo varovale povrzinske vode, zagotavljale pitno vodo, osvez ale prebivalce o pomenu varovanja okolja ter naravnih vrednotah (Natura 2000, krajinski parki, ekološko pomembna obmo ja).

8.3 Inovacije

Inovacije so eno izmed temeljnih na el lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. Pristop od spodaj navzgor ima velik inovativen potencial. Inovativnost je eden izmed kriterijev v merilih za ocenjevanje operacij. Partnerstvo LAS se bo preko vseh ztirih tematskih podro ij in opredeljenih ukrepov zavzemalo za uporabo inovativnih pristopov v operacijah. Priložnosti so v oblikovanju inovativnih partnerstev, inovativnih režitvah z uporabo lokalnih virov, uvajanju in uporabi novih metod, pristopov, programov in znanj.

8.4 Enake možnosti in nediskriminacija

Enake možnosti in nediskriminacija kot eden izmed horizontalnih ciljev EU spodbuja aktivno vklju evanje, vklju no s spodbujanjem enakih možnosti in dejavnega sodelovanja ter izboljšanje zaposljivosti. Naztetemu bodo sledili cilji in ukrepi, opredeljeni v strategiji.

9. Opis SLR in njenih ciljev vklju no z dolo itvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov

9.1 Razvojna vizija obmo ja LAS

Na obmo ju LAS se je kot osnova za dolo itev ciljev opredelila razvojna vizija:

»Na notranjih potencialih regije temelje trajnostni razvoj obmo ja in razvito kreativno gospodarsko okolje z aktivnim vklju evanjem prebivalcev za zagotavljanje visoke kakovosti živiljenja v Zasavju«.

9.2 Razvojni cilji območja LAS

Na osnovi identificiranih potreb, ki izhajajo iz analize stanja in SWOT analize so opredeljeni splozni in posebni cilji strategije. Splozni cilji so cilji daljšega časovnega obdobja in so skladni z lokalnimi in regionalnimi programi območja LAS. Na ravni strategije so bili določeni trije splozni cilji:

- krepitev trajnostnih rezitev za sobivanje zasavskih skupnosti,
- vključevanje notranjih potencialov regije za gospodarsko preobrazbo in
- obogatitev raznolikosti podeželja in urbanih naselij ter ohranitev kvalitete življenja vseh prebivalcev na podeželju.

Posebni cilji strategije so dosegljivi v času trajanja operacij in bodo imeli pozitivne učinke na posamezne ciljne skupine.

Preglednica 39: Opredeljeni posebni cilji SLR po tematskih področjih ukrepanja

Tematsko področje ukrepanja	Posebni cilji SLR
Ustvarjanje novih delovnih mest	Krepitev in povečanje podjetniških aktivnosti z uporabo notranjih potencialov regije Spodbujanje aktivnega sodelovanja in vzpostavitve razvojnih partnerstev Spodbujanje inovativnosti in kreativnosti Povečanje dodane vrednosti lokalnim produktom in storitvam
Razvoj osnovnih storitev	Izboljšanje kakovosti življenja Vzpostavitev in izboljšanje turističnih produktov, razvoj namestitvenih enot in promocija turističnih dejavnosti, ki temeljijo na lokalnih vsebinah
Varstvo okolja in ohranjanje narave	Izboljšanje stanja okolja in uvajanje novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam Večja prepoznavnost naravnih vrednot
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	Povečanje in spodbujanje aktivne vključenosti različnih skupin v socialno življenje

9.3 Povezava in opredelitev hierarhije med cilji

Pri opredelitvi sploznih in posebnih ciljev strategije, je upoštevano dejstvo, da morajo biti cilji medsebojno usklajeni in povezani ter se morajo medsebojno dopolnjevati. To prikazuje spodnja preglednica. Prevladujejo dva cilja strategije, ki imata največjo vrednost in se najbolj dopolnjujeta, sta Spodbujanje aktivnega sodelovanja in vzpostavitve razvojnih partnerstev ter Vzpostavitev in izboljšanje turističnih produktov, razvoj namestitvenih enot in promocija turističnih dejavnosti, ki temeljijo na lokalnih vsebinah. Oba cilja temeljita na zaznanih potrebah območja LAS. Cilji, ki sledijo prevladujejo ima oz. vodilnima ciljema strategije so: Krepitev in povečanje podjetniških aktivnosti z uporabo notranjih potencialov regije, Spodbujanje inovativnosti in kreativnosti, Povečanje dodane vrednosti lokalnim produktom in storitvam ter Izboljšanje kakovosti življenja. Ostali cilji, se manj prekrivajo, vendar so prav tako zelo pomembni za kvalitetno izvajanje strategije. Povezani so z izboljšanjem stanja okolja in uvajanjem novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam, večji prepoznavnosti naravnih vrednot in povečanju in spodbujanju aktivne vključenosti različnih skupin v socialno življenje.

Preglednica 40: Prikaz hierarhije znotraj ciljev strategije

Hierarhija ciljev SLR		C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9
Krepitev in pove anje podjetniških aktivnosti z uporabo notranjih potencialov regije	C1		X	X	X	X				
Spodbujanje aktivnega sodelovanja in vzpostavitve razvojnih partnerstev	C2	X		X	X	X	X	X	X	X
Spodbujanje inovativnosti in kreativnosti	C3	X	X		X	X				
Pove anje dodane vrednosti lokalnim produktom in	C4	X	X	X		X				
izboljšanje kakovosti Oivljenja	C5		X				X		X	X
Vzpostavitev in izboljšanje turisti nih produktov, razvoj namestitvenih enot in promocija turisti nih dejavnosti, ki temeljijo na lokalnih vsebinah	C6	X	X	X	X	X		X	X	
Izboljšanje stanja okolja in uvajanje novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam	C7		X			X				
Ve ja prepoznavnost naravnih vrednot	C8		X			X	X			
Pove anje in spodbujanje aktivne vklju enosti razli nih skupin v socialno Oivljenje	C9		X				X			
SKUPAJ		4	8	4	4	7	4	2	3	2

9.4 Ustvarjanje novih delovnih mest

Na obmo ju LAS je glavni problem pomanjkanje delovnih mest in posledi no visoka brezposelnost. S spodbujanjem inovativnega in kreativnega podjetništva, bo okrepljena in pove ana podjetniška aktivnost. Zaznati je velik potencial v idejah, za uresni evanje le teh pa je potrebno povezovanje na ve nivojih in med-sektorsko, saj je prioriteta v vzpostavitvi razvojnih partnerstev. Potrebno je spodbujanje k povezovanju obstoje ih malih podjetij in posledi no ustvarjanju novih produktov in novih delovnih mest. MoOnosti za ustvarjanje novih delovnih mest niso samo v podjetniških sferah in socialnem podjetništvu, ampak tudi v kmetijstvu in razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Posebno pozornost pri zaposlovanju je potrebno nameniti ranljivim skupinam, mladim in visoko izobraOnim.

Za laOje uresni evanje sploznih ciljev so opredeljeni posebni cilji:

- krepitev in pove anje podjetniških aktivnosti z uporabo notranjih potencialov regije,
- spodbujanje aktivnega sodelovanja in vzpostavitve razvojnih partnerstev,
- spodbujanje inovativnosti in kreativnosti,
- pove anje dodane vrednosti lokalnim produktom in storitvam.

9.5 Razvoj osnovnih storitev

Turizem na obmo ju LAS je med slabze izkoriz enimi priloOnostmi. Ponudba je majhna, problemati no pa je tudi pomanjkanje nastanitvenih kapacitet. Potrebna je okrepitev vsebin turisti ne ponudbe z

novimi inovativnimi turisti nimi produkti, ki temeljijo na notranjih potencialih regije. Nadgraditi in uskladiti je potrebno sodelovanje med protagonisti razvoja in izvajalci turisti nih produktov. Na območju LAS je delujoča ena turisti na organizacija in številna turisti na društva. Za sodelovanje z njimi je potrebno prebivalce motivirati. Z dobrim sodelovanjem in medsebojnim zaupanjem, pa se bo okrepila tudi zavest ter identiteta oz. poistovetenje z blagovno znamko 'V 3 krasne'. Le tako se bodo vzpostavili in izboljšali kvalitetni turisti ni produkti. Za izboljšanje kakovosti obvlajanja je potrebno ljudem, preko športnih, rekreativnih in drugih dejavnosti, omogočiti dostop do zdravega preobvlajanja prostega časa. Potrebno je spodbujati organizirane in neorganizirane oblike aktivnega vključevanja. Upoztevati je potrebno tudi druga področja kot sta zdravstvo in gozdarstvo.

Za lažje uresničevanje splošnih ciljev sta opredeljena posebna cilja:

- izboljšanje kakovosti obvlajanja,
- vzpostavitev in izboljšanje turisti nih produktov, razvoj namestitvenih enot in promocija turisti nih dejavnosti, ki temeljijo na lokalnih vsebinah.

9.6 Varstvo narave in ohranjanje okolja

Območje je LAS odlikuje velika gozdnatost in območje je Nature 2000 ter druga posebna območja krajinskih vrednot. Te vrednote je potrebno ohraniti z aktivnostmi, ki vplivajo na ohranjanje in izboljšanje stanja okolja. Zaradi onesnaženosti zraka na območju LAS (visoka vsebnost PM₁₀ delcev), bo v bodoče večinoma aktivnosti posvečene prilagajanju podnebnim spremembam in zmanjšanju emisij toplogrednih plinov. Cilju se bo sledilo tako z izvajanjem posebnega ukrepa izboljšanje stanja okolja in uvajanje novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam, kot z vključevanjem vsebin v ostale ukrepe in operacije vezane na kritične okoljske kazalnike.

Za lažje uresničevanje splošnih ciljev je opredeljen poseben cilj:

- izboljšanje stanja okolja in uvajanje novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam,
- večja prepoznavnost naravnih vrednot.

9.7 Večja vključevanja enost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

Na območju LAS je potrebno glavne prepoznane ranljive skupine (mladi, ženske na podeželju in urbanih okoljih, ljudje z nizkimi dohodki, starejši, brezposelni in ljudje z omejitvami, z omejeno delazmošnostjo), aktivno vključiti v socialno obvlajanje in dejavnosti, v katerih lahko pridobijo dodatna znanja in izkušnje. Aktivnosti bodo potekale preko vključevanja različnih skupin v izobraževanje, z vseobvlajenjskim udeleževanjem in medgeneracijskim prenosom znanja.

Za lažje uresničevanje splošnih ciljev je opredeljen poseben cilj:

- povečanje in spodbujanje aktivne vključevanja različnih skupin v socialno obvlajanje.

9.8 Opis metode določitve mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov

Metodologija razdelitve sredstev je orodje, s pomočjo katerega se utemelji oz. obrazloži zakaj se določenemu ukrepu oz. tematskemu področju ukrepanja namenja večja pozornost in večja finančna sredstva kot drugemu. Metodologija omogoča povezavo med razvojnimi problemi območja (vzroki za ukrepanje), izbranimi ukrepi, ki jih strategija predvideva, cilji, ki jim ukrepi sledijo in doseženimi kazalniki, ki so v strategiji opredeljeni. Omogoča izvajanje intervencijske logike in ob vsakem vprašanju: 'zakaj izvajamo določen ukrep' postreže z odgovorom.

Pri programiranju finančnih sredstev za posamezen ukrep se zagotavlja enoten sistem, ki partnerstvu omogoča, da z dodelitvijo določenih sredstev za določen ukrep, na odgovorne osebe za izvajanje

ukrepa, prenese tudi sorazmeren delež odgovornosti. Tekom izvajanja in ob zaključku programskega obdobja se tako, na nivoju strategije, po realizaciji posameznih ukrepov ugotovi, koliko so posamezni ukrepi doprinesli k celotnim uinkom strategije.

Strategija v celoti sledi intervencijski logiki. Za prijavo dolo ene operacije morajo obstajati razlogi. Operacija sama je le del celotne intervencije, ki si jo nosilec s potencialnimi partnerji zada. Strategija predvideva dolo ene kazalnike za spremljanje uspeznosti izvedbe operacije in dolo ene kazalnike za spremljanje uspeznosti intervencije (rezultati). Intervencija asovno poteka vse od idejne zasnove operacije, iskanja partnerjev, priprave aktivnosti, prijave na javni poziv, izvajanja operacije do trajanja operacije. Trajnost operacije se spremlja 5 let po zadnjem izpla ilu sredstev odobrene operacije oz. 3 leta, e je vzpostavljeno novo delovno mesto. Kazalniki u inka so neposredna posledica izvedene operacije (se ugotavljajo ob zaključku operacije), rezultati pa neposredna posledica celotne intervencije in se lahko v popolnosti ugotavljajo zele ob zaključku intervencije. Poudarek strategije je na kazalnikih rezultata. Z enotnim in celovitim sistemom pri zajemu kazalnikov pri izvajalcih operacij, partnerstvo LAS, omogo a pregledno spremljanje izvajanja strategije, vrednotenje in enostavno poro anje. Med posameznimi javnimi pozivi v programskem obdobju omogo a analizo doseženih rezultatov in morebitne potrebne spremembe. Metodologija zajema spremljanje dveh pglavitnih kazalnikov rezultata na ravni strategije:

a) ustvarjena nova delovna mesta (zt. DM)

Ustvarjeno delovno mesto je kazalnik uspeznosti izvajanja strategije. V programskih dokumentih Uredbe CLLD je ustvarjeno delovno mesto opredeljeno kot zaposlitev ali samozaposlitev (za polni delovni as oz. pri osebah s statusom invalida, ustreza odlo ba o invalidnosti). Delovno mesto se mora vzpostaviti pred zaključkom operacije (zadnji zahtevek) in mora trajati vsaj ze tri leta po prejemu izpla ila zadnjega zahtevka. Pristojni organi bodo izpolnjevanje tega kazalnika natan no spremljali pri zaposlenih oz. samozaposlenih osebah. Prekinitev delovnega razmerja oz. ukinjanje delovnega mesta pomeni neizpolnjevanje zavez operacije ter posledno vra ilo sredstev. Partnerstvo bo s spremljanjem tega kazalnika lahko v vsakem trenutku pojasnilo koliko delovnih mest je ustvarjenih zaradi izvajanja strategije.

b) ustvarjeno pokritje (v evrih)

Pokritje je preprost finan ni kazalnik, ki se obi ajno uporablja pri kalkulacijah enostavnih naloOb na kmetiji. Metoda vrednotenja po spremenljivih strozkih je dober instrument za enostavno oceno finan nega u inka operacije. Pokritje predstavlja razliko med neto prihodkom (brez DDV) in neto spremenljivimi strozki proizvodnje oz. storitve (brez DDV). Kmetu, samostojnemu podjetniku, druztvu, podjetju in drugim upravi encem, spremljanje tega kazalnika daje informacijo kako uspezni so u inki izvedene in sofinancirane operacije. Metoda pokritja ne upozteva fiksnih strozkov (amortizacija, internet, mobilni telefon, strozki poslovanja idr.) in strozkov dela, zato se lahko za potrebe programiranja uporabi dejstvo, da je pokritje pove anje ustvarjenih istih prihodkov oz. zaslu0ek za opravljeno delo. Metoda pokritja je primerna metoda, saj se od prijaviteljev operacij ne zahteva poglobljen poslovni na rt. Namen metode je, da se sorazmerno dobro in enostavno spremlja obseg poslovanja in zagotavlja trajnost operacije. Poenostavitev je sprejemljiva zaradi poljubnosti uporabe kazalnika in ker bolj enovit in na vsa podro ja aplikativen kazalnik ni bil prepoznan.

Doprinos in zahtevnost zaveze enega delovnega mesta je precej ve ja kot pokritje v programski vizini in to bo upoztevano pri to kovanju javnega poziva. Partnerstvo bo s spremljanjem tega kazalnika lahko v vsakem trenutku pojasnilo koliko dodatnega zaslu0ka je zaradi izvajanja strategije ustvarjenega.

Implementacija (uveljava) kazalnikov

Uporabljeni kazalniki sta uveljavljena na programskem delu strategije, ko partnerstvo programira izvajanje strategije in posameznim ukrepom dodeljuje sredstva, na nivoju dodeljevanja sredstev

znotraj ukrepa (to kovanje na javnem pozivu) in na strani spremljanja izvajanja strategije in doseganje trajnostnega uinka operacij oz. rezultata intervencije. Nosilci operacij bodo o kazalnikih, partnerstvu poro ali o rezultatih (torej najve 71 mesecev po izpla ilu . e je bilo izpla ilo v januarju), ze 5 polnih let po izpla ilu.

Programska sredstva za izvajanje operacij v obsegu skoraj 1,15 milijona evrov, se 0eli generirati 2 delovni mesti in pokritje v vizini 67. 000 evrov. Doseganje teh dveh kazalnikov je zaveza partnerstva, ki bo nagrajena ob doseganju oz. sankcionirana ob nedoseganju. Pristop CLLD je novost programskega obdobja 2014-2020 in nadgradnja pristopa »od spodaj navzgor,« ki je iz prejnega obdobja poznan kot LEADER pristop. V samo strategijo se tako prvi vklju ujeta dva evropska sklada, EKSRP in ESRR.

Spodnja preglednica prikazuje metodologijo izra una ciljne vrednosti klju nih kazalnikov strategije. Programska sredstva za izvajanje operacij v obsegu 1,15 milijona evrov se za interne potrebe razdeli na 48 ekvivalentov. Interno ambicijo partnerstva se tako postavlja na 0eljo, da s 25.000 evri porabljenih sredstev CLLD, generira 1 delovno mesto ali pokritje v vizini 25.000 evrov. Z vsemi sredstvi strategije se 0eli, v celotnem programskem obdobju, generirati 20 delovnih mest in ustvariti pove anje lokalno ustvarjenih istih prihodkov (pokritje), v obsegu 673.720,80 evrov. V strategiji se pri vrednosti kazalnika rezultata opredeljuje le 10 % te vrednosti (iz ambiciozne interne metodologije). Doseganje teh dveh kazalnikov je zaveza partnerstva.

Preglednica 41: Interna metodologija SLR . interne zaveze po ukrepih

Ukrep	Zaveza za delovna mesta (št.)	Zaveza za pokritje (v eur)	Finan ni okvir ukrepa (v eur)
Inovativna lokalna partnerstva	12	148.720,80	425.310,84
Inovativni turisti ni produkti	2	75.000	125.000
Vklju evanje lokalno pomembnih vsebin v izobra0evanje in vse0ivljenjsko u enje	1	40.000	65.000
Inovativni lokalni produkti	2	80.000	130.000
Alternativni na ini proizvodnih potencialov v Naturi 2000 in na degradiranih obmo jih	1	95.000	120.000
Ureditev pogojev za aktivno delovanje medgeneracijskih in drugih zasavskih skupnosti	1	100.000	125.000
Aktivno vklju evanje ranljivih skupin v lokalno skupnost	1	135.000	160.000
SKUPAJ	20	673.720,80	1.150.310,84
Ciljna vrednost kazalnikov SLR	2	67.000	

9.9 Dolo itev mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov

Za merjenje glavnih ciljev strategije so opredeljeni naslednji kazalniki:

- ztevilo novo ustvarjenih delovnih mest za polni delovni as,
- ztevilo novo ustvarjenih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah,
- ztevilo podprtih socialnih podjetij,
- ztevilo vzpostavljenih partnerstev,
- ztevilo podprtih operacij,
- ustvarjeno pokritje (v evrih),
- ztevilo turisti nih produktov,
- ztevilo novih programov in

- trajnostni uinek operacij (zvečilo sreanj po zakljueni operaciji ali zvečilo podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaklju ku).

Spodnja preglednica prikazuje, po posameznih ciljih in tematskih področjih ukrepanja, opredeljene kazalnike, s ciljno vrednostjo na dan 31.12.2023. Ciljna vrednost kazalnikov je opredeljena glede na zmožnosti, ki jih ima območje LAS, vezano na indikativna razvojna sredstva, ki mu bodo namenjena.

Preglednica 42: Opredeljena tematska področja SLR, njenih ciljev, kazalnikov ciljnih vrednosti kazalnikov

Tematsko področje	Cilj	Kazalnik	Sklad	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Ustvarjanje delovnih mest	Krepitev in povečanje podjetniških aktivnosti z uporabo notranjih potencialov regije	št. novo ustvarjenih delovnih mest / zt. novo ustvarjenih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah / zt. podprtih socialnih podjetij	EKSRP	1 / 10 / 0
			ESRR	1 / 0 / 2
			ESPR	
	Spodbujanje aktivnega sodelovanja in vzpostavitve razvojnih partnerstev	št. vzpostavljenih partnerstev	EKSRP	2
			ESRR	4
			ESPR	
	Spodbujanje inovativnosti in kreativnosti	št. podprtih operacij	EKSRP	4
			ESRR	4
			ESPR	
	Povečanje dodane vrednosti lokalnim produktom in storitvam	Ustvarjeno pokritje (v eur)*	EKSRP	*
			ESRR	*
			ESPR	
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
Razvoj osnovnih storitev	Izboljšanje kakovosti življenja	št. podprtih operacij / trajnostni uinek operacij (zt. sreanj po zakljueni operaciji ali zt. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaklju ku le te)	EKSRP	6 / 12
			ESPR	
	Vzpostavitev in izboljšanje turističnih produktov, razvoj namestitvenih enot in promocija turističnih dejavnosti, ki temeljijo na lokalnih vsebinah	št. turističnih produktov / ustvarjeno pokritje (v eur)*	EKSRP	8 / *
			ESPR	
			EKSRP	
			ESPR	
			EKSRP	
			ESPR	
		EKSRP		

			ESPR		
Varstvo okolja in ohranjanje narave	Izboljšanje stanja okolja in uvajanje novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam	€t. podprtih operacij/ustvarjeno pokritje (v eur) / trajnostni u inek operacij (zt. sre anj po zaklju eni operaciji ali zt. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaklju ku le te)	EKSRP	1 / * / 1	
			ESRR	1 / * / 1	
			ESPR		
	Ve ja prepoznavnost naravnih vrednot	€t. podprtih operacij/ustvarjeno pokritje (v eur) / trajnostni u inek operacij (zt. sre anj po zaklju eni operaciji ali zt. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaklju ku le te)		EKSRP	1 / * / 1
				ESRR	1 / * / 1
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
Ve ja vklju enost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	Pove anje in spodbujanje aktivne vklju enosti razli nih skupin v socialno Oivljenje	€t. podprtih operacij / zt. novih programov / trajnostni u inek operacij (zt. sre anj po zaklju eni operaciji ali zt. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaklju ku le te)	EKSRP	2 / 1 / 1	
			ESRR	2 / 1 / 1	
			ESPR		
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	

*Opomba: kazalnik 'ustvarjeno pokritje (v eur)' je skupni kazalnik, ki je vezan na ve ciljev in tematskih podro ij ukrepanja; njegova skupna vrednost znaša 67.000 evrov.

EKSRP:

V spodnji preglednici so, za EKSRP, opredeljeni mejniki, ki se bodo merili na dan 31.12.2018 in kazalniki, kateri se bodo merili na dan 31.12.2023. Predvideno je eno ustvarjeno delovno mesto za polni delovni čas za obdobje najmanj treh let po zadnjem izplačilu sredstev. Pri določitvi ciljnih vrednosti mejnikov je upoštevan čas, ki ga ima partnerstvo na voljo, da uresniči in zastavljene mejnike oz. kasneje kazalnike.

Poleg predpisanih mejnikov oz. kazalnikov, so določeni še trije dodatni. Ti so:

- vizina ustvarjenega pokritja (v evrih),
- trajnostni učinek operacij, ki se bo dokazoval s zvevilom srečanj po zaključitvi operaciji ali s zvevilom podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključitvi leta in
- zvevilo turističnih produktov.

Preglednica 43: Opredeljeni mejniki oz. kazalniki, ter njihove ciljne vrednosti za EKSRP

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
število novo ustvarjenih delovnih mest	0	1
število zaključitvenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	5	14
Delež dodeljenih sredstev v odložitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem	40	100
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odložitvi o potrditvi operacije	30	96,17
Ustvarjeno pokritje (v eur)	0	40.200
Trajnostni učinek operacij (št. srečanj po zaključitvi operaciji ali št. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključitvi leta)	5	15
število turističnih produktov	2	8

ESRR:

V spodnji preglednici so, za ESRR, opredeljeni mejniki, ki se bodo merili na dan 31.12.2018 in kazalniki, kateri se bodo merili na dan 31.12.2023. Predvideno je eno ustvarjeno delovno mesto za polni delovni čas za obdobje najmanj treh let po zadnjem izplačilu sredstev. Pri določitvi ciljnih vrednosti mejnikov je upoštevan čas, ki ga ima partnerstvo na voljo, da uresniči in zastavljene mejnike oz. kasneje kazalnike.

Poleg predpisanih mejnikov oz. kazalnikov, so določeni še trije dodatni. Ti so:

- vizina ustvarjenega pokritja (v evrih),
- zvevilo vzpostavljenih partnerstev in
- trajnostni učinek operacij, ki se bo dokazoval s zvevilom srečanj po zaključitvi operaciji ali s zvevilom podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključitvi leta.

Preglednica 44: Opredeljeni mejniki oz. kazalniki, ter njihove ciljne vrednosti za ESRR

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
števílo novo ustvarjenih delovnih mest	1	1
števílo zaklju enih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	5	19
Delež dodeljenih sredstev v odlo itvi o potrditvi operacije v primerjavi z dolo enim finan nim okvirjem	40	100
Delež izpla anih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odlo itvi o potrditvi operacije	30	96,17
Ustvarjeno pokritje (v eur)	0	26.800
števílo vzpostavljenih partnerstev	2	4
Trajnostni u inek operacij (ýt. sre anj po zaklju eni operaciji ali ýt. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaklju ku le te)	0	3

ESPR:

Evropski sklad za pomorstvo in ribiztvo ni relevanten, ker obmo je LAS ne izpolnjuje pogojev za rpanje sredstev.

Preglednica 45: Opredeljeni mejniki oz. kazalniki, ter njihove ciljne vrednosti za ESPR

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
števílo novo ustvarjenih delovnih mest		
števílo zaklju enih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami		
Delež dodeljenih sredstev v odlo itvi o potrditvi operacije v primerjavi z dolo enim finan nim okvirjem		
Delež izpla anih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odlo itvi o potrditvi operacije		

9.10 Intervencijska logika

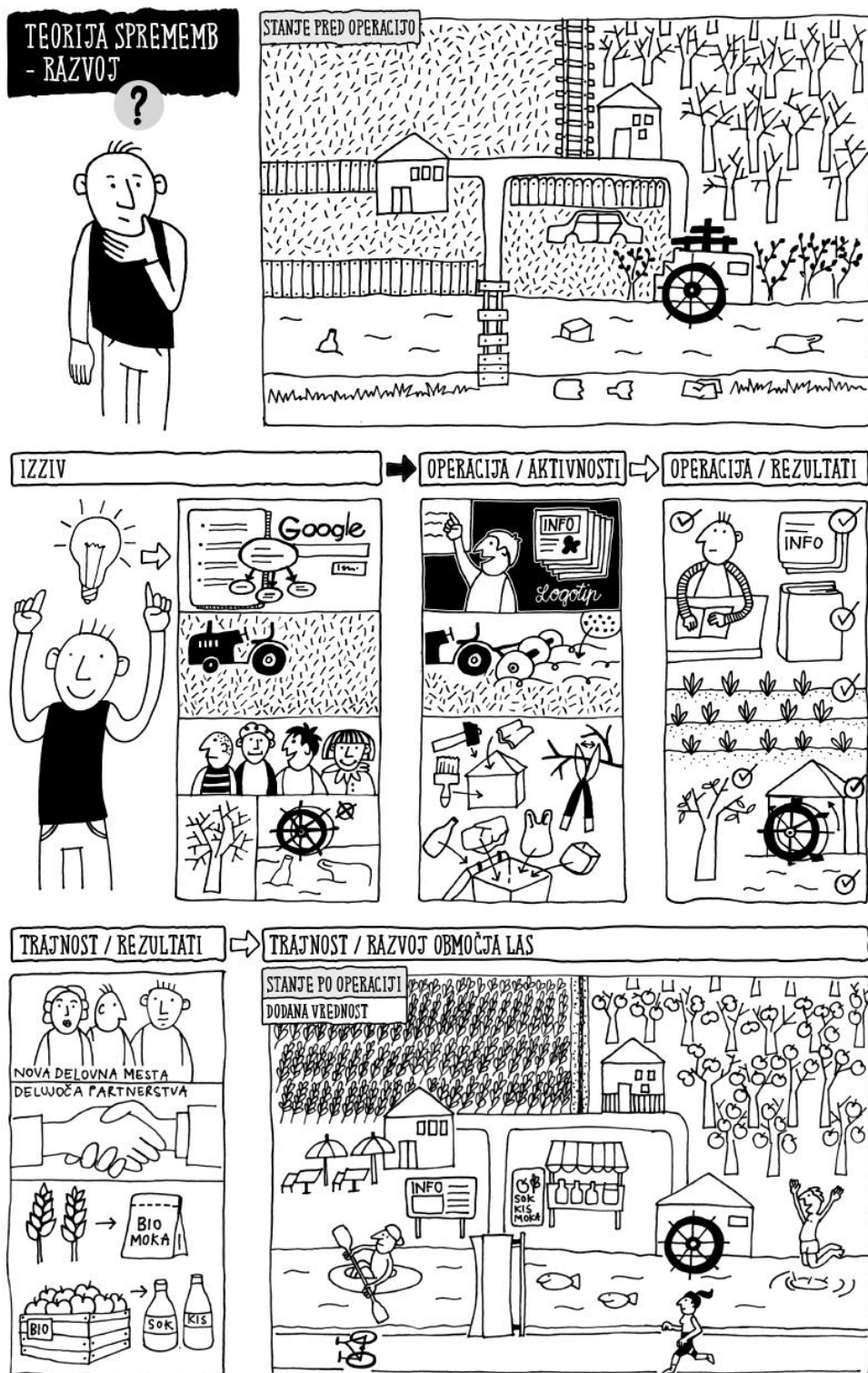
Strategija temelji na jasni intervencijski logiki, ki povezuje opredeljene ukrepe po tematskih področjih in kazalnikih. Z opredeljenimi ukrepi se bodo uresni ili cilji strategije, preko kazalnikov pa bo merjena uspeznost zastavljene strategije.

TEMATSKO PODROČJE	CILJI	KAZALNIKI	UKREPI
USTVARJANJE NOVIH DELOVNIH MEST	KREPITEV IN POVEČANJE PODJETNIŠKIH AKTIVNOSTI Z UPORABO NOTRANJNH POTENCIALOV REGIJE	št. novo ustvarjenih delovnih mest	INOVATIVNA LOKALNA PARTNERSTVA
		št. novih ustvarjenih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah	
		št. podprtih socialnih podjetij	
	SPODBUJANJE AKTIVNEGA SODELOVANJA IN VZPOSTAVITEV RAZVOJNIH PARTNERSTEV	št. vzpostavljenih razvojnih partnerstev	
	SPODBUJANJE INOVATIVNOSTI IN KREATIVNOSTI	št. podprtih operacij	
	POVEČANJE DODANE VREDNOSTI LOKALNIM PRODUKTOM IN STORITVAM	ustvarjeno pokritje (eur)	INOVATIVNI LOKALNI PRODUKTI
RAZVOJ OSNOVNIH STORITEV	IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA	št. podprtih operacij	UREDITEV POGOJEV ZA AKTIVNO DELOVANJE MEDGENERACIJSKIH IN DRUGIH ZASAVSKIH SKUPNOSTI
		trajnostni učinek operacij (št. srečanj po zaključeni operaciji ali št. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključku le te)	
	VZPOSTAVITEV IN IZBOLJŠANJE TURISTIČNIH PRODUKTOV, RAZVOJ NAMESTITVENIH ENOT IN PROMOCIJA TURISTIČNIH DEJAVNOSTI, KI TEMELJIJO NA LOKALNIH VSEBINAH	št. turističnih produktov ustvarjeno pokritje (eur)	INOVATIVNI TURISTIČNI PRODUKTI
VARSTVO OKOLJA IN OHRANJANJE NARAVE	IZBOLJŠANJE STANJA OKOLJA IN UVAJANJE NOVIH AKTIVNOSTI ZA PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM	št. podprtih operacij	ALTERNATIVNI NAČINI PROIZVODNIH POTENCIALOV NA OBMOČJU NATURA 2000 IN NA DEGRADIRANIH POVRŠINAH
		ustvarjeno pokritje (eur)	
	trajnostni učinek operacij (št. srečanj po zaključeni operaciji ali št. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključku le te)		
	VEČJA PREPOZNAVNOST NARAVNIH VREDNOT	št. podprtih operacij	
ustvarjeno pokritje (eur)			
	trajnostni učinek operacij (št. srečanj po zaključeni operaciji ali št. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključku le te)		
VEČJA VKLJUČENOST MLADIH, ŽENSK IN DRUGIH RANLJIVIH SKUPIN	POVEČANJE IN SPODBUJANJE AKTIVNE VKLJUČENOSTI RAZLIČNIH SKUPIN V SOCIALNO ŽIVLJENJE	št. podprtih operacij	VKLJUČEVANJE LOKALNO POMEBNIH VSEBIN V IZOBRAŽEVANJE
		št. novih programov	
		trajnostni učinek operacij (št. srečanj po zaključeni operaciji ali št. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključku le te)	AKTIVNO VKLJUČEVANJE RANLJIVIH SKUPIN V LOKALNO SKUPNOST

Slika 3: Intervencijska logika SLR

Celostna obravnava območja LAS v strategiji vključuje zvečilne vsebine, ki trajnostno zmanjšujejo socialne razlike med prebivalci na območju z uporabo razvojnega modela. Razvoj opredeljuje kitajski pregovor "e kdo strada, mu ne daj rib, marve ga nauči ribariti." Teorija sprememb oz. intervencijska logika ali razvoj je vizualiziran na Sliki 4 in zajema tri faze operacije. Obdobje pred operacijo, obdobje prijave in izvajanja operacije ter obdobje po operaciji. V prvi fazi se nosilec zaveda izziva, informira o obstoju in modelih rešitev, poveže se z morebitnimi partnerji, oblikuje in usklajuje aktivnosti, testira poslovno idejo, preveri razpoložljive lokalne resurse, priložnosti, znanja itn. V drugi fazi se razloži in predvidijo vse aktivnosti operacije, izpolni se razpisna dokumentacija in operacija se prijavi na javni poziv partnerstva LAS. Po odobritvi operacije se izvedejo vse predvidene aktivnosti in preverijo se rezultati operacije (outputi), kot npr. zvečilo izvedenih izobraževanj, izdelanih informativnih tabel, zloženek, oblikovanih zbirk lokalne dediščine, proizvodnih enot (npr. sirarna, pivovarna, mlin ...), zvečilo

vzpostavljenih partnerstev idr. Neposredne rezultate operacije se lahko preteje in so doseženi ob zaklju ku operacije. Tretjo fazo strategija obravnava trajnost oz. trajnostni u inek. Ta se spremlja ze 5 let po zadnjem izpla ilu sredstev oz. 3. leta za vzpostavljeno delovno mesto, za vsako posamezno operacijo. O uspezni operaciji govorimo, ko je kot posledica vseh aktivnosti operacije ustvarjena dodana vrednost, ki omogo a ustvarjanje novih delovnih mest oz. ohranitev obstoje ih. Novo ustvarjena dodana vrednost je sinonim za razvoj obmo ja LAS. Strategija predvideva spremljanje ztevila novih delovnih mest, dodane vrednosti (z metodo vrednotenja pokritja) za manjše operacije in ztevila delujo ih partnerstev.

Slika 4: Teorija sprememb

10. Opis postopka vklju itve skupnosti v pripravo SLR

Društvo LAS Zasavje je v septembru 2014 objavilo spletno anketo, ki je bila aktivna tri mesece. Vsebovala je 30 vprašanj, na njo pa se je odzvalo 155 anketirancev. Anketiranci so odgovarjali na vprašanja o izkuznjah iz preteklega programskega obdobja ter o delovanju LAS v prihodnje. Najbolj pomembni podatki pridobljeni iz ankete, se nanazajo na oceno kriterijev za ocenjevanje operacij, kar se je upoztevalo pri merilih za ocenjevanje le teh in pri pripravi osnutka javnega poziva za izbor operacij ter pripravi ukrepov. Preko ankete je bilo pridobljenih tudi veliko idej o bodo em razvoju obmo ja LAS.

Prve uradne aktivnosti za ustanovitev novega lokalnega partnerstva LAS za obdobje 2014-2020, so se pri ele 29.1.2015 na 40. redni seji upravnega odbora Društva LAS Zasavje. lani upravnega odbora so se seznanili z objavljenim predlogom Uredbe CLLD in sprejeli sklep, da se Svet zasavske regije, katerega sestavljajo Oupani ob in Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi, seznanili z novostmi, ki jih Uredba CLLD prinaza, z Oeljo po nadaljevanju izvajanja pristopa LEADER in CLLD v novem programskem obdobju. Svet zasavske regije se je 20.2.2015 sestel na 72. redni seji in se seznanil z delom Društva LAS Zasavje ter sprejel sklep, v katerem so podprli nadaljevanje upravljanja lokalne akcijske skupine s strani Kmetijsko gozdarskega zavoda Ljubljana (v nadaljevanju: KGZS . Zavod LJ). Uredba CLLD je bila objavljena dne 16.6.2015 (Ur. l. RS, zt. 42/15) in vsebuje dolo ila o izboru vodilnega partnerja, katerega lahko izberejo pogodbeni partnerji izmed sebe. Vodilni partner je bil izbran na skupz ini pogodbenega partnerstva LAS dne 12.11.2015.

Na 41. redni seji upravnega odbora Društva LAS Zasavje, dne 19.3.2015, so se lani odbora seznanili z osnutkom partnerske pogodbe in Pismom o nameri za ustanovitev partnerstva LAS. Skladno s sprejetim sklepom upravnega odbora Društva LAS Zasavje, se je vsem lanom Društva LAS Zasavje, dne 20.3.2015, poslano povabilo k podpisu Pisma o nameri za ustanovitev partnerstva LAS, za obdobje 2014-2020. Istega dne se je na spletni strani Društva LAS Zasavje objavil javni poziv za lanstvo v partnerstvu LAS (povezava: <http://www.las-zasavje.si/news.php?item.218.1>).

Od julija 2015 do oddaje strategije se je, na pobudo oz. sklic predsednika Društva LAS Zasavje, izvedlo ve je ztevilno sestankov, na katerih so bili poleg predsednika Društva LAS Zasavje in predstavnikov upravljavca za programsko obdobje 2007-2013 (KGZS . Zavod LJ), prisotni tudi predstavniki javnega sektorja (mladinski centri), podjetnikov (obmo ne obrtno-podjetniške zbornice), ekonomskega sektorja (regionalna agencija, turisti na organizacija), razli nih nevladnih organizacij (Sklad dela Zasavje . MREST) in posamezniki. Tema pogovorov je bila usmerjena v pripravo strategije in vklju evanje posameznih dele0nikov v pripravo le-te. Opravljeni so bili telefonski in osebni razgovori z nosilci projektnih idej. Preko vseh sestankov, analize spletne ankete, prejetih predlogov operacij in odziva na delavnicah ter na osnovi analize stanja in SWOT analize, se je opredelilo tematska podro ja ukrepanja, glavne cilje, kazalnike in akcijski na rt z opredeljenimi ukrepi in finan nim razrezom po posameznih skladih. Ves as je bilo za vso zainteresirano javnost omogo eno sodelovanje.

V asu priprave strategije je na obmo ju LAS, potekal niz treh razvojnih forumov Gradimo zasavski ekosistem prihodnosti. Forumi so potekali od marca do oktobra 2015, pod pokroviteljstvom Kabineta predsednika Vlade RS. Udele0enci forumov, med njimi tudi aktivni lani Društva LAS Zasavje, so sodelovali v delovnih skupinah in pripravili nabor konkretnih ukrepov, potrebnih za boljzo prihodnost in dvig kakovosti bivanja v Zasavju. Oblikovane so bile ztiri akcijske skupine (zdravje in preventiva, popis tehnolozkih kompetenc, skupno tr0enje podjetnikov z dru0benim u inkom in izkoriz anje potenciala praznih prostorov), ki so si zadale konkretne cilje za delovanje na podro jih preventivnega zdravja, tehnolozkih kompetenc, potencialov in kapacitet, boljzega izkoriz enja praznih prostorov za prilo0nostno in za asno uporabo ter podjetnitva z dru0benim u inkom.

Na sre anju novo nastajajo ega partnerstva LAS, 15.7.2015 v Trbovljah (Mladinski center Trbovlje), se je predstavilo krovno Uredbo CLLD ter delovni osnutek partnerske pogodbe, ki pravno opredeljuje odnose med pogodbenimi partnerji in daje partnerstvu LAS pravni okvir. Rezultat sre anja je bilo imenovanje Koordinacijskega odbora LAS (v nadaljevanju: KO LAS), kot neformalnega organa. Sestavljali so ga lani upravnega odbora Druztva LAS Zasavje in novi zainteresirani posamezniki. KO LAS je bil imenovan z namenom, da s svojimi izkuznjami in znanjem prispeva k pripravi kvalitetne strategije in izvede postopke za formalno oblikovanje partnerstva in druge postopke. KO LAS se je sestel na petih sestankih z nalogo izbora strokovnega pripravljavca strategije, usklajevanja Pogodbe in izvedbe volilne skupz ine partnerstva LAS. KO LAS je deloval do volilne skupz ine partnerstva LAS.

Na predlog KO LAS je bilo, z namenom pridobitve kvalitetnih projektih idej, na podlagi katerih se je la0je opredelilo ukrepe, cilje in kazalnike strategije, 3.9.2015 objavljeno Povabilo k oddaji projektnih idej (povezava <http://www.las-zasavje.si/news.php?item.232.1>). Na povabilo, ki je bilo odprto dva meseca, je prispelo 126 zelo raznolikih idej. Na poziv so se odzvali razli ni akterji v Zasavju: javne institucije, lokalne skupnosti, podjetja, samostojni podjetniki, zavodi, zadruga, druztva, kmetije in druge fizi ne osebe. Prispele projektne ideje se je preverilo, ali ustrezajo opredeljenih ciljem, kazalnikom in ukrepom. Veliko ve ino projektnih idej je bilo mogo e vklju iti v strategijo in so bile skladne s opredeljenimi ukrepi, nekaj idej pa ni ustrezalo konceptu same strategije. Prav tako je bila na podlagi prejetih idej narejena finan na razdelitev sredstev po skladih oz. po opredeljenih ukrepih.

KO LAS je za pripravljavca strategije dolo il KGZS . Zavod LJ, ki je v sklopu priprave strategije izvedel tri delavnice v sodelovanju z zunanjim moderatorjem, Mladinskim centrom Trbovlje (povezava: <http://www.las-zasavje.si/news.php?item.237.1>). Delavnice so bile organizirane zaradi velikega ztevila projektnih idej. Obiskalo jih je 63 udele0encev. Vabila na delavnice so bila objavljena na spletni strani Druztva LAS Zasavje in spletnih straneh partnerjev LAS. Vabilo je bilo objavljeno tudi na dru0benem omre0ju 'Facebook' (povezava: https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=623983174408882&id=354025324738003), preko katerega je bilo dose0enih kar 9866 ogledov iz obmo ja LAS. Prva delavnica je bila izvedena 14.10.2015 v Trbovljah na temo podjetnistva, socialnega podjetnistva, nevladnih organizacij in sorodnih podro ij. Druga delavnica je potekala v Zagorju ob Savi, 21.10.2015 na temo turizma, kulturne dediz ine, zporta in drugih sorodnih podro ij. Zadnja, tretja delavnica pa je bila 22. 10.2015 v Hrastniku, in je bila osredoto ena na opredelitev ranljivih skupin na obmo ju LAS. Delavnica je bila namenjena mladim, 0enskam, invalidom, brezposelnim in vsem, ki prepoznavajo ranljive skupine. Identificiranih je bilo ve razli nih ranljivih skupin, na podlagi katerih so bile posamezne ranljive skupine opredeljene v strategiji. Vse delavnice so bile osredoto ene na pripravo in dolo itev ukrepov strategije, SWOT analizo, pripravo meril za ocenjevanje operacij in opredelitev ranljivih skupin. Opredeljeni ukrepi, ki so bili oblikovani na delavnicah, so upoztevani kot izhodiz e za opredelitev ukrepov strategije. Udele0enci posamezne delavnice so izpolnili evalvacijski vprazalnik, ki se je nanazal na oceno kakovosti izvedbe delavnice, na pomembnost meril za ocenjevanje operacij in zainteresiranost oz. pripravljenost posameznikov za prijavo operacij na javnih pozivih partnerstva LAS v prihodnje.

Na podlagi prejetih Pisem o nameri je bila 15.10.2015 v Trbovljah podpisana Pogodba s strani 41 ustanovnih pogodbenih partnerjev. Kasneje se je partnerstvu priklju ilo ze 18 novih pogodbenih partnerjev. Seznam vseh pogodbenih partnerjev partnerstva LAS je v prilogi strategije. Volilna skupz ina partnerstva LAS je potekala 12.11.2015 v Kisovcu.

Na volilni skupz ini so bili izvoljeni organi partnerstva LAS: predsednica in namestnik predsednice, upravni odbor (12 lanov) in nadzorni odbor (3 lani) ter vodilni partner . OOO Hrastnik. Kon na sestava upravnega odbora partnerstva LAS je bila potrjena na skupz ini, 26.1.2016, saj je bilo na volilni skupz ini 12.11.2015 izvoljenih le 12 od 13-tih lanov upravnega odbora. Prav tako je bila na skupz ini, 26.1.2016 potrjena Strategija lokalnega razvoja Partnerstva LAS Zasavje za obdobje 2014-2020.

11. Akcijski na rt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vklju no s asovno opredelitvijo letnih aktivnosti

V akcijskem na rtu so opredeljeni ukrepi in dolo ene strokovne organizacije, katerim so pripisane odgovornosti za izvajanje ukrepov. Te organizacije so animatorji in pobudniki za izvajanje tovrstnih projektov, saj so vsebinsko povezane z ukrepom in jim je v interesu, da se operacije izvedejo in zaklju ijo. Izvajanje ukrepov na letni ravni je asovno opredeljeno z razdelitvijo na rtovanih sredstev, lo eno po posameznih skladih. Strategija se bo financirala iz dveh skladov, ESRR in EKSRP. ESRR bo pokrival tri tematska podro ja: ustvarjanje delovnih mest, varstvo okolja in ohranjanje narave ter ve ja vklju enost mladih, 0ensk in drugih ranljivih skupin. Izvajal se bo na urbanih obmo jih obmo ja LAS (Dol pri Hrastniku, Hrastnik, Izlake, Kisovec, Trbovlje in Zagorje ob Savi). EKSRP bo pokrival vsa ztiri tematska podro ja in se bo izvajal na celotnem obmo ju LAS z izjemo naselja Trbovlje, ki ima ve kot 10.000 prebivalcev.

Z ukrepi se bodo uresni evali cilji strategije. Ciljem sledijo opredeljeni ukrepi po tematskih podro jih, ki so podlaga za izbor operacij, ki se bodo izvajale preko javnih pozivov LAS. Javni pozivi bodo natan no opredeljevali kriterije in pogoje za izbor operacij.

Spodnja preglednica prikazuje opredeljene ukrepe po tematskih podro jih ukrepanja. Ukrepi so finan no razdeljeni na oba sklada, razen ukrepa vezanega na tematsko podro je Razvoj osnovnih storitev. Najve ji poudarek je na tematskem podro ju Ustvarjanje delovnih mest. Le temu je namenjenih 48,26 % vseh sredstev. Sledita tematska podro ja Razvoj osnovnih storitev in Ve ja vklju enost mladih, 0ensk in drugih ranljivih skupin. Varstvu okolja in ohranjanju narave je namenjenih 10,44 % vseh sredstev. Finan na razdelitev je upoiztevana tudi v poglavju 16.

Preglednica 46: Opredeljeni ukrepi po tematskih podro jih ukrepanja in finan na razdelitev sredstev CLLD

Tematska podro ja	Ukrepi	EKSRP (v eur)	ESRR (v eur)	Skupaj /ukrep (v eur)	Skupaj/TP (v eur)	Deleÿ (%)	Ukrep (%)	EKSRP (%)	ESRR (%)
TP1	U1	213.791,75	211.519,09	425.310,84	555.310,84	48,27	36,97	30,59	46,85
	U4	70.000,00	60.000,00	130.000,00			11,30	10,02	13,29
TP2	U2	125.000,00	0,00	125.000,00	250.000,00	21,73	10,87	17,89	0,00
	U6	125.000,00	0,00	125.000,00			10,87	17,89	0,00
TP3	U5	70.000,00	50.000,00	120.000,00	120.000,00	10,43	10,43	10,02	11,07
TP4	U3	25.000,00	40.000,00	65.000,00	225.000,00	19,56	5,65	3,58	8,86
	U7	70.000,00	90.000,00	160.000,00			13,91	10,02	19,93
SKUPAJ		698.791,75	451.519,09	1.150.310,84	1.150.310,84	100,00	100,00	100,00	100,00

Legenda:

- U1 . Inovativna lokalna partnerstva
- U2 . Inovativni turisti ni produkti
- U3 . Vklju evanje lokalno pomembnih vsebin v izobra0evanje in vse0ivljenjsko u enje
- U4 . Inovativni lokalni produkti
- U5 . Alternativni na ini proizvodnih potencialov na obmo ju Natura 2000 in na degradiranih obmo jih
- U6 . Ureditev pogojev za aktivno delovanje medgeneracijskih in drugih zasavskih skupnosti
- U7 . Aktivno vklju evanje ranljivih skupin v lokalno skupnost
- TP1 . Ustvarjanje delovnih mest
- TP2 . Razvoj osnovnih storitev
- TP3 . Varstvo okolja in ohranjanje narave
- TP4 . Ve ja vklju enost mladih, 0ensk in drugih ranljivih skupin

11.1 Tematsko področje: Ustvarjanje delovnih mest

V okviru tematskega področja Ustvarjanje novih delovnih mest, so opredeljeni ztirje cilji z dvema ukrepoma: Inovativna lokalna partnerstva in Inovativni lokalni produkti.

Preglednica 47: Opredeljena ukrepa in posebni cilji tematskega področja Ustvarjanje delovnih mest

Tematsko področje	Ukrep	Posebni cilji SLR
Ustvarjanje novih delovnih mest	Inovativna lokalna partnerstva	Krepitev in povečanje podjetniških aktivnosti z uporabo notranjih potencialov regije Spodbujanje aktivnega sodelovanja in vzpostavitve razvojnih partnerstev Spodbujanje inovativnosti in kreativnosti
	Inovativni lokalni produkti	Povečanje dodane vrednosti lokalnim produktom in storitvam

Z izvajanjem ukrepa **Inovativna lokalna partnerstva**, se bodo podprle operacije, kjer bodo vzpostavljena nova delovna mesta, ki jih bo potrebno ohranjati vsaj za tri leta po zadnjem izplačilu sredstev oz. bo ustvarjeno pokritje (v evrih). Podprte operacije bodo sledile krepitvi in povečanju podjetniških aktivnosti z uporabo notranjih potencialov regije, spodbujanju aktivnega sodelovanja in vzpostavljanju razvojnih partnerstev, spodbujanju inovativnosti in kreativnosti ter povečanju dodane vrednosti lokalnim produktom in storitvam. Podprle se bodo partnerske operacije, ki bodo skrbele za skupno promocijo in skupen nastop na trgu ali druge načine sodelovanja in bodo uveljavile, nadgradile prenos znanja. Priložnosti so v vzpostavitvi razpršenih hotelov, s katerimi se bo rezevala problematika nastanitvenih kapacitet. Spodbujale se bodo operacije, kjer bo poudarek na trajnostni rabi virov in lokalni samooskrbi na različnih področjih (kmetijstvo, energetika, gozdarstvo, lesna industrija, ...). Operacije bodo spodbujale razvoj ponudbe lokalnih proizvodov in storitev na podeželju in urbanih sredstvih. Podprte bodo aktivnosti za pospeževanje urbane trajnostne mobilnosti in energetske učinkovitosti. Namenjene bodo zmanjšanju PM₁₀ delcev in zmanjšanju emisij toplogrednih plinov. Spodbujalo se bo ustanavljanje socialnih podjetij oz. razvoj obstoječih, ter razvoj drugih inovativnih partnerstev, ki vključujejo inovativne rešitve, operacije, kjer podjetniki izirijo svoje delovanje z vključevanjem posameznikov, družtev, javnih institucij idr., preko povezovanja z novomedijskimi umetnostmi oz. vsebinami. Spodbujalo se bo podjetništvo in z njim povezane aktivnosti (krepitev starih obrti, lokalnih proizvodov, produktov), saj aktivno podporno podjetniško okolje povečuje uspešnost podjetniških projektov, spodbuja podjetništvo in poklicno orientacijo, z izobraževanjem mladih o podjetništvu. Nujna je promocija podjetništva (ozaveščanje otrok v vrtcih) in spodbujanje prebivalstva za uporabo storitev in produktov lokalnih proizvajalcev (»kupuj lokalno«).

Pomemben je razvoj podjetništva z družbenim udeleževanjem. Podprte bodo operacije, ki bodo uvedle koncept krožnega gospodarstva (ni se ne zavrže), kar predvsem pomeni prizadevanje za povečanje učinkovitosti rabe virov. Že pri zasnovi produkta je potrebno razmisljati o tem kako se bo produkt razgradil oz. ponovno uporabil, saj bodo podprte operacije vezane na ponovno uporabo (use-reuse). Priložnosti so tudi v povezovanju 'kreativcev' in podjetnikov, kjer se kreativni 'Zasavci' povežejo s podjetnikom, obrtnikom, kmetom ali kom drugim s ciljem medsebojnega sodelovanja pri razvijanju in trženju novih, inovativnih produktov. Operacije bodo spodbujale kreativno uporabo praznih prostorov na območju LAS in operacije z novodobnimi oblikami sobivanja in sodelovanja, co-workinga. Razvojne priložnosti predstavljajo raznovrstna partnerstva, med katerimi bo potekala in se usklajevala diskusija o prihodnosti Zasavja (forumi), zasavskih 'zkrbin' oz. t.i. 'rnihtok', kjer propadajo ali so že propadla neko uspešna podjetja in njihovi objekti, kot npr. Dom Utrip Prvine, Medijske toplice, Rudnik Trbovlje Hrastnik, degradirana območja. Priakuje se trajnostne rešitve, vzpostavljanje različnih lokalnih partnerstev različnih udeležencev v t.i. verigah (lesni, pridelovalni, predelovalni, ...) za pripravo

in uveljavijo novih inovativnih produktov oz. blagovne znamke (npr. izdelkov iz slovenskega/zasavskega lesa).

Strokovne institucije, ki bodo odgovorne za izvajanje ukrepa so: ZaTO d.o.o., Društvo za razvoj podeželja Zasavje, KGZS - Zavod LJ, obmojne obrtno-podjetniške zbornice, Punkt CC, Partnerstvo LAS Zasavje in druge sorodne organizacije. Naztete institucije imajo izkušnje in znanja z izvajanjem podobnih projektov.

Ukrep se bo izvajal v obdobju od leta 2016 do leta 2020.

Za izvajanje ukrepa je predvidenih 36,97 % vseh sredstev iz podukrepa Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki jo vodi skupnost oz. 30,59 % sredstev EKSRP in 46,85 % sredstev ESRR. Predvidena na rtovana sredstva znašajo 425.310,84 evrov vseh sredstev oz. 213.791,75 evrov iz EKSRP in 211.519,09 evrov iz ESRR.

Z izvajanjem ukrepa **Inovativni lokalni produkti** se priakuje uvajanje novih inovativnih produktov, ki prinašajo okolju ali produktu samemu dodano vrednost. Pri izvajanju ukrepa gre na eni strani za podporo kmetijskim, obrtnim, gozdarskim in lesnim produktom, na drugi strani pa visoko tehnološkim, novomedijskim, kulturnim produktom in storitvam. Na območju je priakovati rokodelske in druge lokalne produkte, ki bodo izražali lokalno tradicionalno in umetnostno obrtnost na inovativen način. Inovativnost se priakuje tudi na področju kmetijstva: veji razvoj osnovne dejavnosti na kmetijah - obrtnoreje, obrtivatev setve starih vrst oliv in drugih poljščin in na ekološki ali integrirani način pridelave (pira, ajda, lan, konoplja, ...) in priprava izdelkov iz teh pridelkov, postavitve urbanih vrtov, vzpostavitve urbanega obelarnjenja, uporaba akvaponike ipd. Na področju gozdarstva/lesarstva, se priakuje uporaba in reciklacija odpadnega lesa za nove produkte. Kot inovativni lokalni produkti se bodo razvijali in vključevali tudi novi produkti iz tradicionalne zasavske kulinarike, ki sledijo sodobnim prehranskim standardom prehrane. Nove priložnosti so tudi v skupnih projektih društev kmetikov, ki na določeni lokaciji uredijo pogoje za peko kruha, peciva, predelavo soka in sadja v marmelade ipd., za skupen nastop na trgu. Odrpote bodo možnosti spodbujanja kreativnosti in inovativnosti na področju visokih tehnologij, novih medijev in kreativnih industrij, temeljenih na znanju.

Strokovne institucije, ki bodo odgovorne za izvajanje ukrepa so: KGZS - Zavod LJ, Zadruga VEZ z.b.o., so.p., Zavod za gozdove Slovenije (KE Zagorje ob Savi), Društvo za razvoj podeželja Zasavje in druge sorodne organizacije. Institucije imajo izkušnje in znanja z izvajanjem podobnih projektov.

Ukrep se bo izvajal v obdobju od leta 2016 do 2020.

Za izvajanje ukrepa je predvidenih 11,30 % vseh sredstev iz podukrepa Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki jo vodi skupnost oz. 10,02 % sredstev EKSRP in 13,29 % sredstev ESRR. Predvidena na rtovana sredstva znašajo 130.000,00 evrov vseh sredstev oz. 70.000,00 evrov iz EKSRP in 60.000,00 evrov iz ESRR.

Za tematsko področje Ustvarjanje delovnih mest so bili opredeljeni sledeči kazalniki:

- zvečilo novo ustvarjenih delovnih mest,
- zvečilo novo ustvarjenih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah,
- zvečilo podprtih socialnih podjetij,
- zvečilo vzpostavljenih razvojnih partnerstev,
- zvečilo podprtih operacij,
- ustvarjeno pokritje (v evrih).

11.2 Tematsko področje: Razvoj osnovnih storitev

V okviru tega tematskega področja sta opredeljena dva cilja z dvema ukrepoma.

Preglednica 48: Opredeljeni ukrepi in posebni cilji tematskega področja Razvoj osnovnih storitev

Tematsko področje	Ukrep	Posebni cilji SLR
Razvoj osnovnih storitev	Ureditev pogojev za aktivno delovanje medgeneracijskih in drugih zasavskih skupnosti	Izboljšanje kakovosti življenja
	Inovativni turisti ni produkti	Vzpostavitev in izboljšanje turističnih produktov, razvoj namestitvenih enot in promocija turističnih dejavnosti, ki temeljijo na lokalnih vsebinah

Ukrep **Ureditev pogojev za aktivno delovanje medgeneracijskih in drugih zasavskih skupnosti** bo podpiral aktivnosti, ki bodo po zaključku operacije omogočile aktivno medgeneracijsko druženje ob športnih, kulturnih, novomedijskih, socialnih, humanitarnih in drugih strokovnih vsebinah. Medgeneracijsko sožitje in povezovanje ni zgolj pripravljanje in izvajanje aktivnosti ene generacije za drugo generacijo, ampak so to operacije, kjer so v pripravo in izvajanje aktivno vključene različne skupine. Priložnosti so v vzpostavitvi 'co-working' prostorov in kreativnih učilnic, ki bodo samozaposlenim in drugim omogočale, da si občasno ali stalno delijo prostor z drugimi ustvarjalci iz svoje ali sorodne panoge. Podprte bodo operacije, ki bodo vzpostavile spodbudno okolje za krepitev zdravja, na podlagi različnih aktivnosti in operacije, ki bodo obogatile vsebine za starostnike (vodene vadbe, izobraževanja za starejše). V okviru ukrepa se bodo podprli dnevni centri, ki bodo izvedli nadgradnjo obstoječe infrastrukture in preuredili prostore za druženje več generacij in izvedbo različnih dogodkov. Z oblikovanjem in izvajanjem različnih programov za izboljšanje kvalitete življenja, se bodo oživljala vazka jedra, kar bo vplivalo na izboljšanje kvalitete življenja. V povezavi s tem, se bodo lahko izvedle manjše naložbe za ureditev in nakup opreme v objekte skupnega pomena (kot so kulturni domovi, gasilski domovi, prostori za delovanje otrok, medgeneracijsko druženje in podobno). Podprte bodo operacije vezane na obnovo in opremo rekreacijskih parkov, športnih igrišč z novimi inovativnimi vsebinami prilagojenimi za različne ciljne skupine. V okviru ukrepa bodo podprte naložbe v obnovo tematskih in kolesarskih poti in spremljajočo infrastrukturo (urbana oprema, priprava kart, izvedba programov in promocijskih vsebin za seznanjanje javnosti). Pomemben je razvoj dejavnosti in zagotavljanje manjše infrastrukture za prosti čas, razvoj kulturnih dejavnosti, razvoj športnih dejavnosti s poudarkom na adrenalinskih športih (npr. alpski smučanje, kajak, pohodništvo). Podprte bodo tudi vsebine vezane na druga področja osnovnih storitev kot sta npr. zdravstvo in zoološtv.

Strokovne institucije, ki bodo odgovorne za izvajanje tega ukrepa so: občina, Medgeneracijsko središče pri Mladinskem centru Zagorje ob Savi, mladinski centri in Center medgeneracijskega učenja pri Zasavski ljudski univerzi (v nadaljevanju krajše: ZLU), Mreža nevladnih organizacij Zasavja, ki deluje v okviru Sklada dela Zasavje, in druge sorodne organizacije, ki imajo izkušnje in znanje z izvajanjem podobnih projektov.

Ukrep se bo izvajal v obdobju od leta 2016 do 2020.

Za izvajanje tega ukrepa so predvidena sredstva iz EKSRP, v vrednosti 125.000 evrov oz. 10,87 % vseh sredstev podukrepa Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki jo vodi skupnost oz. 17,89 % sredstev EKSRP.

Z izvajanjem ukrepa **Inovativni turisti ni produkti**, se priakuje vključevanje različnih subjektov v obstoječo blagovno znamko 'V 3 krasne'. Priakuje se nadgradnja obstoječih ter razvoj novih regijskih turističnih produktov, razvoj in vzpostavitev enostavnih, inovativnih namestitvenih enot ter promocijske in trženjske aktivnosti turističnih dejavnosti pod to skupno blagovno znamko. Preko ukrepa se bo

pove evalo turisti ne dejavnosti na kmetijah ter se zagotovilo no itve turistov na pode0elju in urbanih naseljih, z dodatno ponudbo lokalnih izdelkov. Vzpostavljale se bodo u ne kmetije, uredili se bodo pogoji za sprejem otrok, zolarjev in drugih obiskovalcev, pogoji za prikaz razli nih faz pridelave in predelave hrane, razvile se bodo razli ne u ne poti, uredilo se bo tradicionalno linijo »od jabolka do soka«, »od pšenice do moke«, »od mleka do sira« ipd. Obmo je LAS ima bogato zgodovino industrijske in druge stavbne dediz ine, ki jo 0eli vpeljati v turisti ne produkte. Velik potencial je tako v dodajanju lokalnih oz. turisti nih vsebin zapuz enim objektom (sobe pobega, igrifikacija, novomedijski, interaktivni muzeji, do0ivljajske zbirke ipd.). Podprte bodo operacije, ki revitaliziranim degradiranim povrzinam dodajo turisti ne oz. kreativne vsebine, ki iz ejo prilo0nosti v zportnih inovativnih turisti nih produktih (adrenalinske vsebine, airsoft poligon, dirkaliz e za daljinsko vodena vozila na kerozinski pogon). V gostinsko ponudbo je potrebno vklju iti tradicionalno zasavsko kulinariko. Podpiralo se bo urejanje tematskih in drugih poti v povezavi z naravnimi in drugimi zanimivostmi, operacije namenjene zaz iti naravne dediz ine in predstavitve za javnost. V sklopu kulturne dediz ine bo podpora namenjena nadgradnji muzejske dejavnosti, etnološkim zbirkam, etnografskim dogodkom in enotni ozna itvi naravne in kulturne dediz ine, s poudarkom na turizmu in izobra0evanju ter drugim spremljajo im dejavnostim. Podprte bodo operacije, ki bodo vzpostavile enostavne in inovativne namestitvene enote, kot npr. avtokampi, spanje na seniku, to ke za avtodome, razprzeni hoteli ipd. Pri akovati je trajnostno naravnane projekte s podro ja kulturne dediz ine in nanjo vezanega turizma. Na obmo ju LAS je pri akovati izdelavo mobilnih turisti nih aplikacij, inovativne turisti ne produkte v povezavi z novomedijsko kulturo (povezava umetnosti, tehnologije in dru0be), izvedbo razli nih festivalov s poudarkom na turizmu in drugih dogodkov vezanih na tradicijo in obi aje okolja.

Strokovne institucije, ki bodo odgovorne za izvajanje ukrepa so: ZaTO d.o.o., Druztvo za razvoj pode0elja Zasavje, Kulturno druztvo Voxhumana, Zavod za kulturo, zport, turizem in mladinske dejavnosti Trbovlje so.p., Druztvo za dru0bene aktivnosti Rast, ZRSVN, ZVKDS je in druge sorodne organizacije. Institucije imajo izkuznje in znanja z izvajanjem podobnih projektov.

Ukrep se bo izvajal v obdobju od leta 2016 do 2020.

Za izvajanje tega ukrepa so predvidena sredstva iz EKSRP v vrednosti 125.000,00 evrov oz. 10,87 % vseh sredstev podukrepa Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki jo vodi skupnost oz. 17,90 % sredstev EKSRP.

Za tematsko podro je Razvoj osnovnih storitev so bili opredeljeni slede i kazalniki:

- ztevilo turisti nih produktov,
- ztevilo podprtih operacij,
- ustvarjeno pokritje (v evrih),
- trajnostni u inek operacij (zt. sre anj po zaklju eni operaciji ali zt. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaklju ku le te).

11.3 Tematsko podro je: Varstvo okolja in ohranjanje narave

V okviru tematskega podro ja Varstvo okolja in ohranjanje narave je opredeljen cilj Izboljzanje stanja okolja in uvajanje novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam ter ukrep Alternativni na ini proizvodnih potencialov na obmo ju Natura 2000 in na degradiranih obmo jih.

Preglednica 49: Opredeljen ukrep in posebni cilji tematskega podro ja Varstvo okolja in ohranjanje narave

Tematsko podro je	Ukrep	Posebni cilji SLR
Varstvo okolja in ohranjanje narave	Alternativni na ini proizvodnih potencialov na obmo ju Natura 2000 in degradiranih obmo jih	Izboljzanje stanja okolja in uvajanje novih aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam Ve ja prepoznavnost naravnih vrednot

Z izvajanjem ukrepa **Alternativni na ini proizvodnih potencialov na obmoju Natura 2000 in degradiranih obmojih**, se bo osredotočilo na razvojne priložnosti obmoja LAS, z namenom izboljšanja stanja okolja in blaženja podnebnih sprememb. Omejitve na obmoju Natura 2000 in degradiranih obmojih predstavljajo priložnosti za razvoj raznovrstnih dejavnosti in proizvodov ter razvoj turizma, ki stremi k izboljšanju stanja okolja in zmanjšanju učinkov podnebnih sprememb. Pomembno je ohranjati naravno dediščino v obliki lokalnih virov in potencialov, ki jo nudi okolje in ohranjati obmoju Natura 2000, promovirati obmoju Natura 2000 in poskrbeti za varstvo naravnih vrednot. V sklopu ukrepa se prikažejo aktivnosti za izboljšanje stanja okolja. Na degradiranih obmojih bodo možne manjše prenove in biotsko saniranje degradiranih površin. Podprto bo tudi oblikovanje platform za povečanje mobilnosti z uporabo alternativnih oblik mobilnosti (kolesa, električna vozila) in v povezavi s tem izvedba manjših naložb (ureditev stojal in nadstrežnic za parkiranje koles, pametnih polnilnih postaj), polnilnic za električna vozila in solarne razsvetljave. Pomembne so tudi dodatne aktivnosti za večjo osveženost vseh ciljnih skupin o pomenu zmanjševanja obremenjevanja okolja s toplogrednimi plini.

Strokovne institucije, ki bodo odgovorne za izvajanje ukrepa so: ZRSVN in druge sorodne organizacije, ki imajo izkušnje in znanja z izvajanjem podobnih projektov. Ukrepi se bo izvajali v obdobju od leta 2016 do 2020.

Za izvajanje tega ukrepa je predvidenih 10,43 % vseh sredstev podukrepa Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki jo vodi skupnost oz. 10,02 % sredstev EKSRP in 11,07 % sredstev ESRR. Predvidena našteta sredstva znašajo 120.000,00 evrov vseh sredstev oz. 70.000,00 evrov iz EKSRP in 50.000,00 evrov iz ESRR.

Za tematsko področje Varstvo okolja in ohranjanje narave so bili opredeljeni sledeči kazalniki:

- zvečilo podprtih operacij,
- ustvarjeno pokritje (v evrih),
- trajnostni učinkov operacij (zt. srečanj po zaključeni operaciji ali zt. podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključitvi).

11.4 Tematsko področje: Večja vključevanje mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

V okviru tematskega področja Večja vključevanje mladih, žensk in drugih ranljivih skupin je opredeljen en cilj in dva ukrepa strategije.

Preglednica 50: Opredeljeni ukrepi in poseben cilj tematskega področja Večja vključevanje mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

Tematsko področje	Ukrep	Posebni cilji SLR
Večja vključevanje mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	Vključevanje lokalno pomembnih vsebin v izobraževanje in vseživljenjsko učenje Aktivno vključevanje ranljivih skupin v lokalno skupnost	Povečanje in spodbujanje aktivne vključevanje mladih in drugih ranljivih skupin v socialno življenje

Z izvajanjem ukrepa **Vključevanje lokalno pomembnih vsebin v izobraževanje in vseživljenjsko učenje**, se bo podprlo operacije, ki bodo vključevale lokalne in inovativne vsebine v izobraževanje in poklicno usmerjanje: uvajanje kmetijskega krožka v zolske programe, podjetniške vsebine, ozaveževanje o pomenu lokalno pridelane hrane oz. pridelane hrane na naravi prijazen na in, tradicionalna znanja in oživljanje tradicionalnih znanj, produktov ter rokodelstva, krepitev socialnih vezi in, neformalna usposabljanja za dvig kakovosti življenja in večjo samooskrbo za vse občane in prepoznane ranljive skupine na obmoju, mentoriranje, programiranje, novomedijske vsebine,

fotografija, robotika ipd. Začleni so inovativni pristopi prenosa znanj in motivacija po metodi izkustvenega učenja 'learning-by-doing' (npr. skupina dijakov se prijavi na mednarodno tekmovanje raziskovalnih skupin z lastnim raziskovalnim projektom ali prodorno podjetniško idejo).

Strokovne institucije, ki bodo odgovorne za izvajanje ukrepa so: občine, osnovne in srednje, občinske obrtno-podjetniške zbornice in druge sorodne organizacije. Institucije imajo izkušnje in znanja z izvajanjem podobnih projektov.

Ukrep se bo izvajal v obdobju od leta 2016 do 2020.

Za izvajanje tega ukrepa je predvidenih 5,65 % vseh sredstev podukrepa Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki jo vodi skupnost oz. 3,58 % sredstev EKSRP in 8,86 % sredstev ESRR. Predvidena našteta sredstva znašajo 65.000,00 evrov vseh sredstev oz. 25.000,00 evrov iz EKSRP in 40.000 evrov iz ESRR.

Z izvajanjem ukrepa **Aktivno vključevanje ranljivih skupin v lokalno skupnost**, se bo spodbujalo vseživljenjsko učenje z vključevanjem mladih in drugih ranljivih skupin. Pri vključevanju se aktivnosti za izboljšanje kakovosti življenja, informiranje o zdravem načinu življenja, zdravem načinu prehranjevanja, prepoznavanju duševnih stisk in znakov samomorilnosti, preprečevanju zlorabe drog in aktivnosti se lahko izvedejo tudi kot izobraževalne vsebine, delavnice, informativne, individualne in skupinske terapije ipd. Poudarek bo na delu z mladimi in na uvajanju treningov socialnih veščin. Pri vključevanju se aktivacija različnih udeležencev v povezavi z obstoječimi institucijami in obstoječo socialno infrastrukturo z namenom povečanja socialne vključitve (aktivno staranje, delo z mladostniki). Preko ukrepa se bo podprlo tudi vključevanje oseb s posebnimi potrebami v življenje lokalne skupnosti ter vzpostavitev skupnih prostorov za trajnostno izvajanje vsebin tega področja.

Strokovne institucije, ki bodo odgovorne za izvajanje ukrepa so: občine, ZLU, Varstveno delovni center Zagorje ob Savi, mladinski centri in druge sorodne organizacije, ki imajo izkušnje in znanja z izvajanjem podobnih projektov.

Ukrep se bo izvajal v obdobju od leta 2016 do 2020.

Za izvajanje tega ukrepa je predvidenih 13,91 % vseh sredstev podukrepa Podpora za izvajanje operacij v okviru SLR, ki jo vodi skupnost oz. 10,02 % sredstev EKSRP in 19,93 % sredstev ESRR. Predvidena našteta sredstva znašajo 160.000,00 evrov vseh sredstev oz. 70.000 evrov iz EKSRP in 90.000 evrov iz ESRR.

Za tematsko področje vključitve mladih, žensk in drugih ranljivih skupin so bili opredeljeni sledeči kazalniki:

- zvečilo podprtih operacij,
- zvečilo novih programov in
- trajnostni učinki operacij (zlasti srečanj po zaključeni operaciji ali zlasti podanih izjav o zagotavljanju trajnosti operacije po zaključitvi).

Preglednica 51: Opredeljeni ukrepi, odgovornost za izvajanje ter osnovna opredelitev izvajanja

Ukrep	Odgovornost za izvajanje	Sklad	osovna opredelitev izvajanja (2016, 2017, 2018, 2019, 2020)	Na rtovana sredstva (EU + SLO) (v eur)
Inovativna lokalna partnerstva a) turisti na partnerstva b) samooskrbni in socialni produkti c) podjetniška partnerstva d) kreativno podjetništvo	Partnerstvo LAS Zasavje, ZaTO, DRPZ, KGZS . Zavod LJ, obmo ne obrtno-podjetniške zbornice, Punkt CC	EKSRP	2016-2020	213.791,75
		ESRR	2016-2020	211.519,09
		ESPR		
Inovativni turisti ni produkti a) kmetijski produkti b) industrijska dediz ina c) zportne vsebine d) lokalna kulinarika e) kulturna in naravna dediz ina	DRPZ, Druztvo VOX Humana, Zavod KŕTM, Druztvo Rast, ZVKDS, ZRSVN, ZaTO	EKSRP	2016-2020	125.000,00
		ESRR	/	/
		ESPR		
Vklju evanje lokalno pomembnih vsebin v izobraževanje in vseživljenjsko u enje	osnovne in srednje zole, ob ine, obmo ne obrtno-podjetniške zbornice	EKSRP	2016-2020	25.000,00
		ESRR	2016-2020	40.000,00
		ESPR		
Inovativni lokalni produkti (kmetijski, Oivilski, gozdarski, lesni, visokotehnološki, novomedijski, kulturni)	KGZS . Zavod LJ, Zadruga VEZ, Zavod za gozdove Slovenije (KE Zagorje ob Savi), DRPZ	EKSRP	2016-2020	70.000,00
		ESRR	2016-2020	60.000,00
		ESPR		
Alternativni na ini proizvodnih potencialov na obmo ju Nature 2000 in na degradiranih obmo jih	ZRSVN	EKSRP	2016-2020	70.000,00
		ESRR	2016-2020	50.000,00
		ESPR		
Ureditev pogojev za aktivno delovanje medgeneracijskih in drugih zasavskih skupnosti	Mrest, ob ine, Medgeneracijsko srediz e pri Mladinskem centru Zagorje ob Savi, mladinski centri, Center medgeneracijskega	EKSRP	2016-2020	125.000,00
		ESRR	/	/
		ESPR		

	u enja pri ZLU			
Aktivno vklju evanje ranljivih skupin v lokalno skupnost	ZLU, VDC Zagorje ob Savi, ob ine, mladinski centri	EKSRP	2016-2020	70.000,00
		ESRR	2016-2020	90.000,00
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		
		EKSRP		
		ESRR		
		ESPR		

11.5 Opredelitev operacij sodelovanja LAS

Aktivnosti sodelovanja v okviru podukrepa Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja LAS v okviru ESRR, bo partnerstvo LAS predstavil v projektu 'Zgodbe rok in krajev'. Pobudnika projekta sta Konzorcij rokodelskih centrov Slovenije in Razvojni center Srca Slovenije. Partnerstvo LAS Zasavje z izvajalci, bo predviden partner v projektu.

Projekt sodelovanja v okviru 'Zgodbe rok in krajev' v prvi vrsti omogoča izboljšanje položaja zasavskih rokodelcev preko oživljanja urbanih sredin, vključno s sodobnega dizajna ter kulturnih in kreativnih industrij, predvsem pa pripomore k dvigu ugleda in pomembnosti rokodelske dejavnosti ter s tem k sami promociji družbene odgovornosti gospodarstva. Namen projekta sodelovanja je ustvariti spodbudno okolje za razvoj rokodelstva na območju LAS. Cilj projekta je povečanje gospodarske moči, dvig ugleda in pomembnosti rokodelske dejavnosti ter krepitev sodelovanja z družbeno odgovornim gospodarstvom in mediji. Projekt se bo izvedel v sklopu niza delavnic pri obrtnikih oz. v skupnostnih prostorih urbanih sredin, po naslednjih tematskih sklopih: umetnostno steklarstvo, sodarstvo, permakultura na vasi, permakultura v urbanih sredinah, izdelava zasipnice in konzerviranje pridelkov, izdelava skupnostne pečnice ('rocket stove'), izdelava vrtnega pohištva iz vrbe, izdelava lesenih skled in pribora, ogled permakulturnega posestva, filc in polstenje, izdelava glinenih pečnic, skodlarstvo, izdelava slamnatih streh ter izdelava kozar in kozcev. V predvidenem obdobju izvajanja, med letoma 2017 in 2018, se predvideva okoli 20 dogodkov (predstavitve, delavnice itd.). Projekt je namenjen sledečim ciljnim skupinam:

- aktivnim in potencialnim, bodočim rokodelcem,
- nosilcem izobraževalnih procesov,
- potencialnim kupcem,
- osnovnošolcem in srednješolcem,
- nezaposlenim in težje zaposljivim,
- starejšim z znanjem,
- nosilcem javnega mnenja o rokodelstvu,
- gospodarstvenikom.

Rokodelstvo je pomemben neizkoriščen ustvarjalni, gospodarski in socialni potencial, ki je prisoten na območju LAS in omogoča kvalitetnejše zagotavljanje potreb na področju gospodarstva, socialne ekonomije, samooskrbe, turizma, gostinstva, vseživljenjskega učenja, medgeneracijskega povezovanja in kakovosti življenja. Aktivni rokodelci nimajo dovolj odprtih prodajnih poti, prav tako je potrebno zagotoviti sistem prenosa znanja, iz strani rokodelcev na nove generacije in s tem spodbuditi prebivalce k spoznavanju in ohranjanju lokalne kulturne dediščine. Preko ESRR, ki predstavlja 80 % financiranja, je zagotovljenih 23.764,16 evrov. Razliko (20 %) bo zagotovilo partnerstvo LAS iz svojih lastnih virov.

Naravnostne operacije sodelovanja v okviru EKSRP so opredeljene, kot skupnostni projekti samooskrbe (zadruga II. reda), kot turistična ponudba preko meja območja LAS (rudarska dediščina, Geopark, solna pot), razvoj novih orodij in prenos znanj (terilnik za orehe), skupna blagovna znamka Slovenski les, rokodelska mreža itn. Operacije sodelovanja financirane iz naslova EKSRP, bodo izbrane na podlagi javnega poziva, ki ga bo pripravil MKGP.

12. Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR

Spremljanje in vrednotenje strategije sta sestavna dela izvajanja in obvezni vsebini Uredbe CLLD, saj je to pomemben način izboljšanja kakovosti na ravnanja in merjenja uspešnosti ter učinkovitosti samega izvajanja strategije. To je proces, ki traja od začetka priprave strategije do zaključka izvajanja programa oz. do zaključka petletnega obveznega poročanja ob zaključku operacij. Z vključitvijo postopkov rednega spremljanja in vrednotenja v strategijo, partnerstvo LAS ustvari orodje za pridobivanje informacij v zvezi s tem, kaj deluje in kaj ne, ter na ta način prilagaja strategijo spreminjajočim se okoliznam. Sistem tako omogoča razvoj konkretne, realne in izvedljive strategije.

Pri oblikovanju sistema vrednotenja je bilo upoštevano znanje in izkušnje, ki si jih je lokalna akcijska skupina pridobila v preteklem programskem obdobju, preko izvajanja in spremljanja projektov, vodenja postopkov in upravljanja. S sprotim ocenjevanjem in vrednotenjem ter rednim preverjanjem doseženih ciljev in rezultatov se bodo pomanjkljivosti sproti odpravljale ter s tem posledično izboljšale

možnosti izvajanja. Rezultati vrednotenja se bodo upoštevali pri pripravah sprememb strategije v tem programskem obdobju in pri pripravi za naslednje programsko obdobje. O pridobljenih rezultatih vrednotenja se bo redno obvezalo javnost.

V Pogodbi so določene naloge, s katerimi bo partnerstvo LAS zagotavljalo sistem spremljanja in vrednotenja strategije. Te naloge so:

- vzpostavljanje učinkovitega, preglednega in transparentnega sistema za oceno in izbiro izvedbenih operacij z izvajanjem postopkov za izbor operacij, samim izborom operacij in predložitvijo izbranih operacij v potrditev zadevnemu skladu,
- ocenjevanje in izbira izvedbenih operacij ob zagotovitvi, da so bili izbrani v skladu z določili ali strategije in veljavno zakonodajo, ki ureja to področje,
- izvajanje predhodnega pregleda upravičenih stroškov, skladnost s strategijo in operativnimi programi za posamezno programsko obdobje in pogoji zadevnega sklada iz Uredbe CLLD,
- preverjanje zakonitosti operacij in preverjanje zmožljivosti nosilcev za izvedbo posameznih operacij, če pred potrditvijo le-teh,
- spremljanje, vrednotenje ter skrb za pravilno izvajanje operacij v skladu s strategijo ter uresničevanje ciljev in doseganje mejnikov, pregled nad izvajanjem operacij tudi po izplačilu sredstev,
- predhodno preverjanje pravilnosti označenih operacij pred oddajo zahtevke za izplačilo v skladu, s pravili označevanja, določeni za zadevni sklad,
- izvajanje pregleda nad izvajanjem operacij tudi po izplačilu (trajnost),
- skrb za informiranje upravičencev v zvezi s pravicami in dolžnostmi tudi po zadnjem izplačilu sredstev,
- pripravljane letne poročila o izvajanju strategije in druge dokumentacije, ki jih zahtevajo pristojna ministrstva ali drugi organi, v okviru pristojnosti, ki se navezujejo na delovanje LAS,
- ločeno hrambo dokumentacije vezano na operacije in delovanje LAS,
- zagotavljanje preglednosti delovanja in sledljivosti ter nadzor nad zakonito porabo proračunskih sredstev,
- zagotavljanje transparentnosti postopkov in preprečevanje konflikta interesov,
- letno zbiranje presejanih podatkov o doseženih vrednostih skupnih kazalnikov na ravni strategije,
- letno zbiranje podatkov o doseženih kazalnikih na nivoju operacij

Naravnost vrednotenja strategije zajema naslednje korake:

a) teme in aktivnosti vrednotenja:

- spremljanje doseganja zastavljenih ciljev, mejnikov oz. kazalnikov (mejniki so kazalniki, ki se preverja ob določenem časovnem obdobju).

Uredba CLLD določa spremljanje uspešnosti izvajanja strategije z doseganjem zastavljenih mejnikov oz. kazalnikov:

- zveščilo zaključnih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami,
- delež dodeljenih sredstev v odložitvi o potrditvi operacije v primerjavi z določenim finančnim okvirjem,
- delež izplačenih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odložitvi o potrditvi operacije,
- zveščilo novo ustvarjenih delovnih mest.

Za doseganje mejnikov oz. kazalnikov je potrebno na dan 31.12.2018 doseči najmanj 85 % ciljne vrednosti mejnika (za kar bo mogoče pridobiti dodatna sredstva za izvajanje operacij) oz. na dan 31.12.2023 najmanj 85 % ciljne vrednosti kazalnika, določena v strategiji. V strategiji so poleg mejnikov oz. kazalnikov opredeljeni tudi kazalniki, s katerimi bo merjen napredek, učinkovitost in uspešnost strategije glede na opredeljene cilje, ki so opisani v 9. poglavju.

b) sistem zagotavljanja podatkov:

- statistični in javno dostopni podatki (Statistični urad RS, AJPES, OZS, GZS, KGZS, ...),
- ankete, vprašalniki, lastne analize, drugi viri informacij,
- poročila in zahtevki o izvedenih operacijah (nosilci operacij).

c) terminski načrt vrednotenja:

- sprotno preverjanje delovanja in izvajanja operacij,
- po potrebi dodatno vrednotenje glede na dosežene rezultate,
- redna letna poročila o izvajanju strategije od leta 2017 dalje,
- redna poročila o doseganju ciljev strategije in izpolnjevanju obveznosti za preteklo leto do 31.3. tekočega koledarskega leta,
- letno poročilo za doseganje mejnikov oz. kazalnikov na dan 31.12.2018,
- letno poročilo za doseganje kazalnikov na dan 31.12.2023.

Preglednica 52: Terminski načrt poročanja pristojnim organom upravljanja

Leto	Vrsta poročanja	Rok za oddajo poročila	Obdobje vezano na poročilo
2017	Letno poročilo in vsebine vrednotenja	31.3.2017	do 31.12.2016
2018	Letno poročilo	31.3.2018	do 31.12.2017
2019	Letno poročilo in poročilo o doseganju mejnikov	31.3.2019	do 31.12.2018
2020	Letno poročilo	31.3.2020	do 31.12.2019
2021	Letno poročilo	31.3.2021	do 31.12.2020
2022	Letno poročilo	31.3.2022	do 31.12.2021
2023	Letno poročilo	31.3.2023	do 31.12.2022
2024	Letno poročilo in poročilo o doseganju kazalnikov	31.3.2024	do 31.12.2023

d) uporabljeni viri podatkov:

- interni podatki LAS,
- podatki iz rednih letnih poročil,
- podatki iz vmesnih poročil izvajalcev operacij,
- podatki iz preverjanja izvajanja operacij na kraju samem,
- podatki iz poročil izvajalcev o realizaciji in zaključku operacij,
- statistični in javno dostopni podatki.

e) način obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenja:

- spletna stran LAS,
- spletne strani partnerjev LAS,
- seje organov LAS,
- obveščanje o rezultatih organom upravljanja pristojnih ministrstev,
- obveščanje preko Mreže za podeželje in Društva za razvoj slovenskega podeželja (v nadaljevanju: DRSP),
- pisna gradiva o rezultatih spremljanja in vrednotenja.

Obveščene bodo različne ciljne skupine, kot so partnerji LAS, organi upravljanja pristojnih ministrstev, nosilci in partnerji operacij, DRSP, Mreža za podeželje, LAS-i ter strokovna in širša javnost.

f) mehanizem za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja:

- priprava poročila o izvedenem vrednotenju, kjer se morajo zajeti podatki o ciljih spremljanja in vrednotenja, metode, ki so bile uporabljene, rezultati in predlagani ukrepi za izboljšanje,
- uporaba rezultatov bo podlaga za spremembe strategije,

- mehanizem za spremljanje in morebitno ukrepanje bo zagotavljal upravni odbor partnerstva LAS, katerega bo vodilni partner redno obvezoval o rezultatih vrednotenja.

Partnerstvo LAS se bo priključilo pobudi DRSP, da vrednotenje po 3. alineji 51. člena Uredbe CLLD, v z njihove strani predvidenem obsegu, prenese na strani DRSP certificiranega in strokovno usposobljenega zunanje izvajalca. Realna ocena uspeznosti implementacije oz. uveljavitve Uredbe CLLD, dela partnerstva, vodilnega partnerja, preprečitve konflikta interesa in visoke integritete pri dodeljevanju evropskih sredstev, se po mnenju partnerstva, lahko zagotovi izključno z neodvisno zunanjo revizijo vseh javnih pozivov (vsakega posebej). Vrednotenje se opravi najkasneje v roku enega leta po podpisu pogodbe o dodeljenih sredstev z nosilci operacij, ne glede na to, da vse operacije ne bodo zaključene.

Upravi eni stroški, ki nastanejo s spremljanjem in vrednotenjem strategije, se financirajo v okviru podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije. Z izbiro zunanjih strokovnjakov se zagotavlja transparentnost in preglednost postopka vrednotenja strategije. Zunanji izvajalci, ki so strokovno usposobljeni za delo in prihajajo iz vrst univerz, inštitutov, iz vrst evalvatorjev, bodo izvajali standardno vrednotenje, poenoteno na ravni DRSP. DRSP bo zagotavljal pomoč partnerstvu LAS pri izbiri strokovnjakov, postavitvi kriterijev za vrednotenje, postopku certificiranja in super vrednotenja.

13. Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančnih viri, izkušnje in znanje

13.1 Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS

Postopek zbiranja kandidatov za organe partnerstva LAS in vodilnega partnerja je potekal po odprtem postopku. Vsi kandidati so imeli možnost predlagati vodilnega partnerja v postopku, ki je trajal od 23.10.2015 do 10.11.2015 do 17. ure. Vsi partnerji LAS so bili pozvani po elektronski pošti. Na poziv za predloge kandidatur za vodilnega partnerja sta se odzvala dva zainteresirana partnerja: KGZS in Zavod LJ in Območje na obrtno-podjetniška zbornica Hrastnik (v nadaljevanju: OOO Hrastnik). Oba kandidata za vodilnega partnerja partnerstva LAS sta se predstavila pogodbenim partnerjem na volilni skupščini dne 12.11.2015, v Kisovcu. Novo izvoljeni upravni odbor partnerstva LAS se je sestel na dan volilne skupščine in odločil o izboru vodilnega partnerja. Svoj izbor je predal v potrditev skupščini. Ta je za vodilnega partnerja potrdila OOO Hrastnik. V Prilogi je zapisnik volilne skupščine partnerstva LAS.

Osnovni podatki vodilnega partnerja:

Institucija: Območje na obrtno-podjetniška zbornica Hrastnik

Naslov: Cesta 1. maja 83, 1430 Hrastnik

Zakoniti zastopnik: Mirko Mastnak, predsednik

Matična številka: 5255830000

Davčna številka: 54607540

Telefon: 03-56-32-960

Elektronski naslov: branka.dolinsek@oos.si

Spletna stran: www.oos-hrastnik.si

13.2 Opis kadrovskih kapacitet, izkušenj in znanja ter finančne sposobnosti vodilnega partnerja LAS

Vodilni partner zastopa pogodbeno partnerstvo LAS Zasavje v upravnih in finančnih zadevah, kot je razvidno iz Pogodbe in Pogodbe o nalogah vodilnega partnerja pri lokalno zasebnem partnerstvu LAS Zasavje. V slednji so opredeljene naloge vodilnega partnerja v zvezi z delovanjem LAS, strategije, javnimi pozivi in izvajanjem operacij na območju LAS ter drugimi nalogami.

OOZ Hrastnik, bo kot vodilni partner pogodbenega partnerstva LAS Zasavje, opravljala sledeče naloge:

V zvezi z delovanjem LAS:

- organizirala delovanje partnerstva LAS, skrbela za dokumentacijo in arhiv LAS,
- nudila organom partnerstva LAS prostorsko, logistično, administrativno, strokovno in tehnično podporo, ki jo ti potrebujejo za svoje delovanje,
- na svojem poslovnem naslovu bo gostovala poslovni naslov partnerstva LAS, tako da bo zagotovila naslov za sprejem pošte za partnerstvo LAS in jo bo tudi sprejemala,
- informirala članice partnerstva LAS o svojem delu,
- pripravila letno poročilo o delu in finančno poročilo partnerstva LAS in poročila posredovala upravnemu odboru partnerstva LAS v potrditev,
- pripravila letni načrt aktivnosti partnerstva LAS in ga posredovala upravnemu odboru partnerstva LAS v potrditev,
- sodelovala pri pripravi in izvedbi prijave na razpis za izbor in potrditev lokalnih akcijskih skupin,
- zagotovila in ažurno upravljala spletno stran partnerstva LAS, na kateri bo objavljala splozne akte in dokumente partnerstva LAS, javne pozive partnerstva LAS, rezultate javnih pozivov z informacijami o sofinanciranih projektih in druge informacije, namenjene večinoma informiranosti subjektov, ki so bili izbrani na javnih pozivih partnerstva LAS,
- zagotavljala javnost delovanja partnerstva LAS in opravljala dejavnosti stikov z javnostjo ter
- zagotavljala ločen transakcijski račun partnerstva LAS.

V zvezi s strategijo:

- sodelovala pri pripravi strategije in njenih spremembah in jo promovirala,
- pripravljala in distribuiralala promocijsko gradivo, s katerim bo predstavljala strategijo,
- izvajala informiranje, animacijo in motivacijo prebivalcev ter drugih subjektov iz območja LAS, jih spodbujala k sodelovanju na javnih pozivih partnerstva LAS in k drugim oblikam sodelovanja pri izvajanju strategije,
- zagotavljala informacije vsem zainteresiranim na območju LAS o delovanju partnerstva LAS in o strategiji,
- zagotavljala vse informacije, potrebne za omogočanje spremljanja in vrednotenja strategije,
- predlagala upravnemu odboru partnerstva LAS spremembo strategije, jo ocenila, da je to potrebno,
- do 31. marca za preteklo leto pripravila letno poročilo o izvajanju strategije, kjer bo navedla tudi podatke o doseganju ciljev strategije in o izpolnjevanju obveznosti za preteklo leto ter ga posredovala pristojnemu skladu oziroma organu,
- pripravila letne načrte aktivnosti pridobivanja sredstev za delovanje in animacijo partnerstva ter jih pravočasno posredovala pristojnemu organu oziroma skladu.

V zvezi z javnimi pozivi partnerstva LAS:

- upoštevala splozne akte partnerstva LAS in druge predpise, bo pripravila javne pozive partnerstva LAS in razpisno dokumentacijo,

- objavila javne pozive partnerstva LAS in razpisno dokumentacijo na spletni strani ter, po potrebi, obvestila tudi medije,
- skrbela za izvedbo javnih pozivov, za izdelavo s tem povezane dokumentacije in za nemoteno delovanje Odbora za ocenjevanje operacij,
- na javnih pozivih izbrane operacije, bo posredovala v potrditev pristojnemu organu oziroma skladu.

V zvezi z izvajanjem projektov na območju LAS:

- skrbela za krepitev subjektov, skrbela za razvoj in izvajanje operacij, vključno s spodbujanjem zmogljivosti njihovega upravljanja projektov, tako da jim bo nudila strokovno svetovanje in podporo pri pripravi, upravljanju in vodenju,
- zbirala projektne ideje, ki jih bodo predlagali partnerji partnerstva LAS in drugi subjekti iz območja LAS, ter jih pomagala razvijati,
- pripravljala in vodila projekte partnerstva LAS povezane s sodelovanjem z drugimi lokalnimi akcijskimi skupinami,
- spremljala izvajanje operacij, ki bodo izbrane na javnih pozivih partnerstva LAS, kar zajema tudi spremljanje mejnikov in ciljev projektov, izvajanje nadzora nad njihovo izvedbo in financiranjem,
- informirala izvajalce operacij o njihovih pravicah in obveznostih, vključno z obveznostmi po zadnjem izplačilu sredstev,
- izvajala nadzor nad izvajanjem operacij pred in po izplačilu sredstev,
- zagotavljala varen elektronski predal za prejem elektronske pošte in kvalificirano elektronsko potrdilo za oddajo vlog in zahtevkov,
- uredila dostop do informacijskih sistemov ustreznih skladov pred vlaganjem vlog in zahtevkov za izplačilo,
- zagotavljala posredovanje vlog in zahtevkov za izplačilo v skladu s pravili ustreznega sklada in
- pred posredovanjem zahtevkov ustreznemu skladu za povračilo strozkov, preverila, ali so upoštevana pravila označevanja, upravičenost strozkov in skladnost s samo strategijo ter operativnimi programi.

Druge naloge: sodelovala bo z drugimi lokalnimi akcijskimi skupinami, državnimi, revizijskimi in nadzornimi organi, opravljala bo druge naloge, določene v sploznih aktih ali v sklepih organov, ki so povezane z izvajanjem nalog po pogodbi ali z doseganjem namena partnerstva LAS in opravljala druge naloge, ki se lahko naknadno določijo z dodatkom k pogodbi, ki postane njen sestavni del.

Opis kadrovske sposobnosti

OOZ Hrastnik razpolaga z ustreznim kadrom, z dvema polnovrednima strokovnjakoma (PDM), ki pokrivata področje kmetijstva in podjetništva. Izkušnje in reference ima iz različnih področij (spodbujanje podjetništva, vodenje investicijskih projektov vizij vrednosti, poklicne promocije, rezevanje problematike obrti in podjetništva, organizacija različnih izobraževanj in usposabljanj ter delavnic za bodoče in obstoječe podjetnike, priprava in izvedba različnih projektov iz področja podjetništva, priprava projektov za razpise lokalnih akcijskih skupin na področju Slovenije za obdobje 2007-2013, priprava Strategije razvoja kmetijstva v občinah Grosuplje do leta 2010, izdelava projektne dokumentacije za razpise PRP 2007-2013, pripravljane vlog za razpis LEADER za Društvo LAS Zasavje, priprava Javnega poziva za nabor projektov LEADER za Društvo LAS Zasavje za leto 2009-2010, projektno svetovanje, priprava strokovnih podlag razvojnih dokumentov 2014-2020 za občino Hrastnik, ter opravljanje drugih nalog).

Podroben opis nalog zaposlenih pri vodilnem partnerju je razviden iz Pogodbe o nalogah vodilnega partnerja pri lokalno zasebnem partnerstvu LAS Zasavje.

Opis izkuzenj in referenc vodilnega partnerja:

Vodilni partner partnerstva LAS, OOO Hrastnik, s sedeom na obmoju ob ine Hrastnik, deluje kot ena izmed 62 obmojnih obrtno podjetniških zbornic. Kot samostojna zbornica ima odprt svoj transakcijski račun. Obrtna zbornica Slovenije (v nadaljevanju: OZS) kot mati na zbornica z 59 zaposlenimi strokovnjaki in pravniki, nudi vso strokovno in pravno pomo, ki jo OOO Hrastnik potrebuje pri svojem delu. OOO Hrastnik ima iz preteklega programskega obdobja zvevilne izkuznje in reference, saj so lani OOO Hrastnik sodelovali v organih upravljanja Druztva LAS Zasavje. OOO Hrastnik je v okviru Druztva LAS Zasavje, izvedla projekt 'Podjetniški kroek', katerega izvajanje se ze nadaljuje. V sklopu projekta 'Uvodno podjetniško usposabljanje' (nosilec: OOO Trbovlje) so izvedli razli ne delavnice. V sklopu pobude 'Equal' so izvedli projekt 'Razvojno partnerstvo Dnevni center Most'. V ob ini Hrastnik, vsako leto izvajajo ukrepe za ohranjanje in pospezevanje razvoja podjetnitva in obrti ter podeljujejo nagrade za inovacije. Izvedli so delavnice in informativne intervjuje o samozaposlitvi za dva zavoda za zaposlovanje (obmo no sluOba Trbovlje in obmo no sluOba Novo mesto). Izvedli so usposabljanja v okviru priprav za pristop k mojstrskim izpitom pri OZS. Leta 2014 so bili vodilni partnerji pri ukrepu 'Podjetno Zasavje'. V sklopu razpisa 'Spirit Slovenija' so bili v letu 2015 partnerji v projektu 'Izvajanja celovitih podpornih storitev v okviru vstopnih to k VEM na lokalnem nivoju (vodilni partner OOO Trbovlje). Sodelovali so pri pripravi pripomb za RRP 2014-2020. OOO Hrastnik so od leta 2005 podporno okolje za omogo anje laOjega nastajanja novih podjetij (e-VEM to ka). Tesno sodelujejo z drugimi OOO znotraj zasavske regije in na drOavnem nivoju ter z mati no OZS. Prav tako aktivno sodelujejo z lokalnimi in drOavnimi inztitucijami.

OOO Hrastnik spremlja in obravnava problematiko obrti, skrbi za njen skladen razvoj, zastopa interese obrtnikov in podjetnikov pred organi lokalnih in regionalnih skupnosti, vodi obrtni register na obmoju svojega delovanja ter opravlja naloge, pomembne za celovito delovanje obrtno-zborni nega sistema, ki jih poveri OZS. Poleg svetovanja in izobraevanja, je zastopanje interesov podjetnikov v vseh procesih gospodarskega in politi nega sistema v socialnem partnerstvu in zakonodajnih postopkih, najpomembnejza naloga. Vsa leta delovanja se OOO Hrastnik sre uje tudi s problematiko kmetijstva saj pogosto pomagajo tudi kmetom in lastnikom kmetijskih zemljiz in gozdov pri iskanju dodatnega vira dohodka na kmetijah (osebno dopolnilno delo, dopolnilne dejavnosti na kmetijah, s.p. ipd.). Z nalogami, ki jih zbornica opravlja, energijo usmerja v ustvarjanje novih delovnih mest in ustvarjanje dodatnih storitev v podjetnitvu.

Vodilni partner bo korektno zastopal partnerstvo LAS v upravnih, strokovnih in finan nih zadevah. Zagotovil bo poslovni naslov partnerstva LAS, lo en transakcijski račun in lo en računovodski sistem, varen elektronski predal za prejem elektronske pozte ter kvalificirano elektronsko potrdilo za oddajo vlog in zahtevkov. Vodilni partner bo uredil dostop do informacijskih sistemov ustreznih skladov, organom partnerstva LAS bo nudil prostorsko, logisti no, administrativno in ostalo podporo za delovanje, vzpostavil spletno stran in skrbel za njeno aOurno delovanje. V skladu s Smernicami za oblikovanje partnerstva, bo opravljal tudi vse ostale naloge v zvezi s strategijo, z javnimi pozivi, izvajanjem operacij in sodelovanjem z drugimi lokalno akcijskimi skupinami v Sloveniji in tujini in izvajal druga dolo ila iz Uredbe CLLD. Ne bo izvajal dejavnosti s katerimi bi povzro il navzkriOje interesov in deloval v nasprotju z interesi partnerstva LAS.

Usklajeval bo interese kmetov pri ustvarjanju novih dopolnilnih dejavnosti na kmetijah (potencialna moOnost vzpostavitve novih delovnih mest), interese ekonomskega sektorja v iskanju novih trOnih niz v okviru novih dejavnosti, interese nevladnih organizacij v iskanju novih druObenih izzivov in lokalne skupnosti pri skrbi za enakomeren razvoj regije, za vizjo raven bivanja vseh prebivalcev.

Opis finan ne sposobnosti vodilnega partnerja LAS

Po podatkih iz letnega poro ila za leto 2014 je imela OOO Hrastnik 120.944 evrov prihodkov ter 114.163 evrov odhodkov. PreseOek prihodkov nad odhodki, po pokritju davka od odhodka pravnih oseb, je v letu 2014 znazal 6.781 evrov.

Preglednica 53: Finan na sposobnost vodilnega partnerja LAS za leta 2012, 2013 in 2014 (v eur)

Prihodki	2012	2013	2014
Celotni prihodki	69.754	56.577	120.944
- prihodki od poslovanja	36.994	29.579	99.349
- finan ni prihodki	933	428	1.781
- drugi prihodki	31.827	26.570	19.814
Celotni odhodki	62.646	38.896	114.163
Prese0ek prihodkov obra unskega obdobja z upoztevanjem davka od dohodka (v eur)	7.108	17.681	6.781

Vir: AJPES

OOZ Hrastnik ima zunanjo finan no slu0bo, ki za zbornico na podlagi Zakona o ra unovodstvu ter Pravilnika o sestavljanju letnih poro il in prora una, prora unske uporabnike in druge osebe javnega prava, vodi in pripravlja dav na in finan na poro ila ter na rt za zbornico. OOZ Hrastnik posluje likvidno, brez finan nih te0av. Na osnovi navedenih dejstev, OOZ Hrastnik zagotavlja operativno delovanje partnerstva LAS in uspešno rpanje sredstev po Uredbi CLLD.

14. Opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odlo itev organov LAS

Organi LAS so: skupz ina, upravni odbor, predsednik, namestnik predsednika, nadzorni odbor in odbor za ocenjevanje operacij. Zaradi zagotavljanja integritete in prepre evanja konflikta interesov lanov, ki delujejo v organih partnerstva LAS, se pripravi 'Register interesov', katerega se javno objavi na spletni strani partnerstva LAS.

Skupý ino LAS, ki je najviziji organ LAS, sestavljajo vsi pogodbeni partnerji. Skupz ino vodi predsednik, ki lahko za potrebe vodenja seje dolo i dodatne osebe. Naloge skupz ine so:

- odlo a o vsebini, spremembah in dopolnitvah pravil delovanja LAS in o dolo bah te pogodbe ter sprejema splozne akte, e za to ni pristojen drug organ,
- izvoli in razrezuje pogodbene partnerje v upravni in nadzorni odbor,
- izvoli in razrezuje predsednika in namestnika predsednika,
- na predlog vodilnega partnerja ali upravnega odbora razrezuje lane upravnega odbora, e se ta v obdobju enega leta ne udele0i ve kot polovice sej upravnega odbora,
- imenuje in razrezuje vodilnega partnerja,
- na predlog upravnega odbora potrjuje strategijo, njene spremembe in dopolnitve ter sprejema ukrepe za njeno izvedbo,
- na predlog upravnega odbora obravnava in sprejema letno poro ilo delovanja, finan no poro ilo in letni program dela,
- na predlog upravnega odbora odlo a o izbranih operacijah katerih nosilec je LAS ,
- odlo a o metodologiji za izbor in ocenjevanje operacij,
- odlo a o obliki, na inu in vizini lanarine pogodbenih parterjev,
- odlo a o ugovorih in prito0bah lanov in drugih oseb zoper sklepe organov LAS,
- odlo a o dokon ni izklju itvi pogodbenega partnerja iz LAS,
- odlo a o drugih, s to pogodbo in drugimi pravnimi akti dolo enih zadevah, pomembnih za delovanje LAS.

Skupz ina je lahko redna, izredna ali koresponden na (dopisna). Redno skupz ino se sklicuje najmanj enkrat letno. Izredna in/ali koresponden na skupz ina se sklicuje izjemoma, kadar ni mo0no pravo asno sklicati redne. Seje sklicuje predsednik upravnega odbora samoiniciativno ali na zahtevo upravnega, nadzornega odbora ali na zahtevo najmanj tretjine lanov LAS. Skupz ina je sklep na, e

je na seji prisotnih ve kot polovica pogodbenih partnerjev LAS. e ni sklep na, se zasedanje odlo0i za 30 minut. Po poteku tega asa je sklep na ne glede na ztevilo navzo ih pogodbenih partnerjev, e se ugotovi, da so bili pravilno vabljeni in na to opozorjeni v vabilu. Na skupz ini lahko glasujejo le pogodbeni partnerji LAS. Vsak ima en glas. Glasovanje je javno, vendar se lahko prisotni odlo ijo za tajno glasovanje. Volitve niso javne. Pogodbenega partnerja lahko na skupz ini zastopa namestnik s pisnim pooblastilom. Sklep skupz ine je veljaven, e je zanj glasovala ve kot polovica prisotnih pogodbenih partnerjev. Kadar se pogodbenemu partnerju nalagajo finan ne in druge obveznosti, pa njen sklep ne zadoz a, temve je za takzno odlo itev potreben konsenz pogodbenega partnerja LAS, kateremu se nalaga finan na obveznost. Zoper sklep skupz ine, ki mora biti obrazlo0en, ni dopustna prito0ba. Je pa mogo a to0ba na ugotovitev ni nosti sklepa ter izpodbojna to0ba pred pristojnim sodiz em. Skupz ina odlo a z dvotretjinsko ve ino pogodbenih partnerjev, e gre za spremembe pravil delovanja in dolo b partnerske pogodbe ter o vprazanjih, od katerih je neposredno ali posredno odvisen obstoj LAS. O poteku seje skupz ine se vodi zapisnik, ki ga podpize predsedujo i, zapisnikar ter dva overovatelja zapisnika.

Upravni odbor LAS je organ odlo anja in najviziji izvrzilni organ, v katerem so zastopani predstavniki javnega in ekonomskega sektorja ter civilne dru0be. Nobena posamezna interesna skupina nima ve inskega dele0a glasov ali ve kot 49 % glasovalnih pravic. Upravni odbor sestavlja 13 lanov (4 predstavniki javnega sektorja, 5 predstavnikov ekonomskega sektorja in 4 predstavniki civilne dru0be), pri emer je eden izmed njih predsednik LAS. Upravni odbor v za etku seje, zaradi zagotavljanja tripartitnega glasovanja in transparentnosti, predvidi barvne glasovnice: javni sektor . rde a glasovnica, ekonomski sektor . modra glasovnica in civilni sektor . zelena glasovnica. lane v upravnem odboru voli in razrezuje skupz ina, katera lahko imenuje tudi namestnike lanov upravnega odbora, ki v primeru izstopa iz LAS, nadomestijo lana. Mandat upravnega odbora je tri leta. Vsak lan ima pri odlo anju en glas. lana upravnega odbora lahko na seji zastopa njegov pisno pooblaz eni zastopnik na podlagi originalnega pooblastila, za vsako posamezno sejo. Seje upravnega odbora sklicuje predsednik LAS, vsaj osem dni pred dnem, dolo enim za sejo upravnega odbora. Posreduje tudi gradivo za seje in jih tudi vodi. Upravni odbor je sklep en, e je prisotnih ve kot polovica lanov upravnega odbora ali njihovih pisno pooblaz enih namestnikov. lan upravnega odbora lahko odlo a kot pooblaz eni namestnik drugega lana upravnega odbora, z najve enim pisnim pooblastilom. O odlo itvah upravnega odbora se izdajajo sklepi v pisni obliki, ki jih podpizeta predsednik upravnega odbora in zapisnikar. Upravni odbor opravlja naslednje naloge:

- potrjuje pristope novih pogodbenih partnerjev in izstope 0e vklju enih,
- odlo a o izklju itvi posameznega partnerja (utemeljeni razlogi),
- sprejema pravila delovanja LAS in druge pravno formalne dokumente, s katerimi se ureja delovanje LAS in pooblastila ter naloge vodilnega partnerja,
- skrbi za u inkovito delovanje LAS, njeno pla ilno sposobnost in skladnost vseh postopkov z veljavno zakonodajo,
- sprejme predlog strategije ter njene spremembe in jih da v potrditev skupz ini,
- spremlja izvajanje strategije in daje predloge in pobude za njene dopolnitve, kar zajema tudi vzpostavitev sistema njenega spremljanja in vrednotenja,
- predlaga operacije, ki jih lahko izvaja LAS kot skupen projekt LAS,
- sprejema in potrjuje poro ilo nadzornega odbora ter ga da v obravnavo in potrditev skupz ini,
- sprejema poro ilo odbora za ocenjevanje operacij, za vsako operacijo posebej odlo i ali se bo sofinancirala in o tem poro a skupz ini,
- obravnava in sprejema letna poro ila LAS, ki jih pripravi vodilni partner (poro ilo o delovanju, finan no poro ilo) in jih da v potrditev skupz ini,
- obravnava in sprejema letni na rt aktivnosti LAS in ga po prejemu soglasja nadzornega odbora, da v potrditev skupz ini,
- sklicuje skupz ino in izvaja njene sklepe,
- spremlja vrednotenje rezultatov izbranih operacij,
- aktivno sodeluje z drugimi razvojnimi organi v regiji,

- v kolikor je to potrebno, predlaga na in plačila in vizino letne članarine pogodbenih partnerjev LAS
- zagotavlja informiranje pristopanja v partnerstvo ter promocijo LAS in razvoja podeželja,
- odloča o sodelovanju z drugimi sorodnimi organizacijami in o operacijah sodelovanja z njimi,
- se aktivno vključuje v delovanje DRSP,
- daje predloge in pobude za razvoj podeželja in urbanih območij (programske, projektne pobude) ter pobude za spremembo pravno formalnih okvirov, ki so potrebni za uspezen razvoj podeželja in urbanih območij,
- odloča o nalogah in obveznostih vodilnega partnerja,
- odloča o drugih zadevah, ki se nanazajo na to pogodbo, pripravlja pravila internih aktov in sklepe skupščine,
- med pogodbenimi partnerji LAS, izbere vodilnega partnerja in da izbor v potrditev skupščini,
- sprejme splošen akt, v katerem opredeli načine in izvedbe javnih pozivov LAS,
- sprejme pregleden, neodvisen in odprt načrt in izbire predlogov operacij za financiranje in nepristranska merila za izbor operacij, ter ga da v potrditev skupščini.

Predsednik LAS je samostojen organ LAS, je pooblaščen predstavnik in predstavlja ter zastopa LAS v razmerju do tretjih oseb. Predsednik je hkrati tudi predsednik upravnega odbora, ki zastopa in predstavlja LAS v javnosti in v pravnem prometu ter preko vodilnega partnerja sodeluje s pristojnimi ministrstvi in drugimi pristojnimi organi. Predsednik lahko pisno pooblasti člana upravnega odbora za zastopanje LAS. Predsednika imenuje skupščina za obdobje treh let. Pravice in dolžnosti predsednika so podrobneje določene v posebni mandatni pogodbi, ki jo v imenu LAS podpisuje predsednik nadzornega odbora. Predsednik v imenu LAS podpisuje vse pravne in zavezujoče listine in dokumente, sklepa pogodbe in podpisuje finančne transferje. Sklicuje in vodi seje upravnega odbora ter vodi seje skupščine. Skladno s sklepom skupščine, se mu lahko za opravljeno delo, naloge in odgovornost, izplačajo finančna sredstva. Svoje delo opravlja v skladu s sklepi, odločitvami in navodili skupščine, upravnega odbora in nadzornega odbora in njim tudi odgovarja.

Namestnik predsednika LAS, v času predsednikove zadržanosti ali odsotnosti, opravlja funkcijo predsednika, v skladu z njegovimi pooblastili. Namestnik predsednika, je hkrati tudi namestnik predsednika upravnega odbora, ki v času odsotnosti predsednika sklicuje seje upravnega odbora, jih vodi ter podpisuje odločitve upravnega odbora, ki so izdani kot sklepi v pisni obliki.

Nadzorni odbor LAS sestavljajo trije člani, predvidoma po eden iz vsakega sektorja. Člane nadzornega odbora izvoli skupščina za obdobje treh let. Nadzorni odbor sprejema odločitve z večino glasov (vsak član ima en glas), če glasujeta vsaj dva člana nadzornega odbora. Naloge nadzornega odbora so:

- nadzira delo upravnega odbora, predsednika in namestnika predsednika,
- nadzira delo vodilnega partnerja,
- nadzira finančno in materialno poslovanje,
- nadzira gospodarnost poslovanja,
- na zahtevo predsednika ali upravnega odbora poda oceno o pravilnosti in gospodarnosti posameznega posla LAS ali delovanja vodilnega partnerja,
- najmanj enkrat letno poroča skupščini in upravnemu odboru o svojem delu in sicer do 31.3. vsako leto oziroma po tem, ko je potrjeno finančno poročilo,
- sprejema sklepe, poročila, priporočila in predloge na sejah, na katerih so prisotni vsi člani nadzornega odbora.

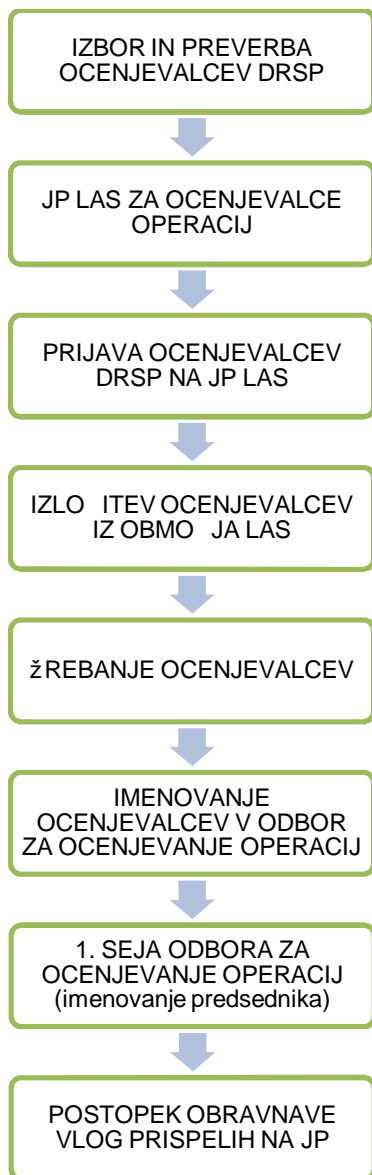
Nadzorni odbor ima pravico do vpogleda v vse listine in dokumentacijo LAS. Za svoje delo je nadzorni odbor odgovoren skupščini. Člani nadzornega odbora, na prvi seji, izmed sebe izvolijo predsednika, ki vodi nadzorni odbor in sklicuje seje nadzornega odbora.

Odbor za ocenjevanje operacij zteje pet članov ter dva nadomestna člana. Imenuje in razrezuje ga upravni odbor. Imenuje jih tako, da zagotovi neodvisnost, nepristranskost in strokovnost ocenjevanja operacij. Mandat člana v Odboru za ocenjevanje operacij, je eno leto, z možnostjo podaljšanja. Vsak član ima pri odločitvi en glas. Odločitev mora biti samostojna, kar pomeni, da v njegovem imenu ne sme odločati pooblaščenec ali namestnik. Člani Odbora za ocenjevanje operacij izmed sebe imenujejo predsednika odbora, ki jih zastopa in poroča ostalim organom LAS. Seje Odbora za ocenjevanje operacij sklicuje vodilni partner. Člani morajo imeti strokovne reference, zlasti iz področja razvoja podeželja, regionalnega razvoja, strateškega ali projektnega načrtovanja ter priprave in vodenja operacij. Sestanejo se najkasneje v roku sedmih dni po izteku javnega poziva za predlog nabora operacij za uresničevanje strategije. Odbor za ocenjevanje operacij pregleduje ustreznost prijav na javne pozive LAS, jih ocenjuje, preverja zmogljivost predlagateljev operacij za njihovo izvedbo in po opravljenem ocenjevanju operacij pripravi poročilo za upravni odbor, najkasneje v roku 14 dni po ocenjevanju operacij. Upravni odbor opravi izbor operacij LAS.

15. Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij

15.1 Pravila za delovanje LAS in Odbora za ocenjevanje operacij

Delovanje LAS in Odbora za ocenjevanje operacij je določeno v Pogodbi. O vsebini, spremembah in dopolnitvah pravil delovanja LAS in delovanju posameznih organov odloča skupščina, ki je najvišji organ LAS, katerega sestavljajo vsi pogodbeni partnerji. Delovanje Odbora za ocenjevanje operacij je opredeljeno v 19. členu Pogodbe. Odbor za ocenjevanje operacij je organ LAS, ki pregleduje ustreznost prijav na javne pozive, jih ocenjuje, preverja zmogljivost predlagateljev operacij za njihovo izvedbo in o tem pripravi poročilo za upravni odbor. Ocenjevalci s posebno pisno izjavo o nepristranskosti in zaupnosti potrdijo, da bodo s prijavi ravnali kot z dokumenti zaupne narave in jih ne bodo reproducirali ali drugače razkrjali ter, da z njihovo vsebino ne bodo seznanjali drugih oseb. Tako kot za vse druge članse organov, morajo tudi ocenjevalci operacij, zaradi preprečevanja konflikta interesov, pripraviti 'Register interesov', katerega se javno objavi na spletni strani partnerstva LAS. Odbor za ocenjevanje operacij je sestavljen iz zunanjih ocenjevalcev. Nabor zunanjih ocenjevalcev bo v samostojnem postopku izbiral in preverjal DRSP. LAS bo z javnim pozivom pozval ocenjevalce iz nabora DRSP za prijavo v postopek izbora Odbora za ocenjevanje operacij partnerstva LAS. Prijavijo se lahko samo ocenjevalci, ki bodo lahko v postopku javnega poziva in ob predvidenih terminih, opravili svoje naloge. Partnerstvo LAS bo članse Odbora za ocenjevanje operacij, ob predhodni izločitvi ocenjevalcev iz Zasavja, izločeval ter imenoval. Člani Odbora za ocenjevanje operacij razrezuje upravni odbor. Upravni odbor lahko razrezi člana, če le-ta krši pogodbo, druge splošne akte, predpise ali sklepe organov LAS, če deluje nestrokovno, če ne deluje neodvisno, če deluje v nasprotju z nameni in interesi LAS, če javno govori o posameznikih in posameznih operacijah, ki jih predlagajo prijavitelji, ne spoztuje poklicne molčnosti in ne varuje poslovnih skrivnosti, ki se nanazajo na katerokoli dokumentacijo, ki jo je videl v okviru svojega dela v Odboru za ocenjevanje operacij ali če blati ugled Odbora za ocenjevanje operacij ali drugih organov LAS. Člani Odbora za ocenjevanje operacij izmed sebe imenujejo predsednika odbora, ki jih zastopa in poroča ostalim organom LAS.

Procesni diagram 1: Postopek izbora zunanjih ocenjevalcev

15.2 Postopek izvedbe javnega poziva

Predvideva se objava treh javnih pozivov. Prvi bo v letu 2016, predvidoma v juniju, za vsa ztiri tematska področja. Drugi bo v letu 2018, predvidoma v februarju. V primeru odobritve dodatnih sredstev bo (tretji), zadnji razpis objavljen predvidoma v za etku leta 2020. Objava javnih pozivov za prijavo operacij, za izvajanje strategije, bo potekala po postopkih ZUP-a. Objavljen bo na spletni strani partnerstva LAS, spletnih straneh vklju enih ob in in partnerjev. e bo LAS po prvem javnem pozivu ugotovila, da niso porabljena vsa razpisana sredstva ali z rezultati odobrenih operacij ne bo dosegla na rtovanih rezultatih (ciljev, kazalnikov), ki so opredeljeni v strategiji, lahko dodaten javni poziv objavi tudi v vmesnem obdobju (2017, 2019). Javni poziv mora biti odprt najmanj 30 dni. V tem asu vodilni partner omogo i prijaviteljem pridobitev celotne razpisne dokumentacije, na spletni strani partnerstva LAS ter jim nudi informacije in svetuje glede same priprave operacij.

15.3 Postopek ocenjevanja

Vloge, ki bodo prispale na javni poziv, bo zbiral vodilni partner, ki bo skrbel tudi za pregled nad popolnostjo prispelih vlog. Vodilni partner bo, skupaj z predsednikom Odbora za ocenjevanje operacij, preveril pravo asnost prispelih vlog ter administrativno popolnost. V postopek ocenjevanja se Odboru za ocenjevanje operacij, posredujejo samo pravo asno prispale in administrativno popolne vloge. Vloge, ki gredo v postopek obravnave, se najprej presoja z vidika izlo itvenih sploznih meril. e se operacija ne sklada z vsaj enim od izlo itvenih meril, je izlo ena iz nadaljnje obravnave. Vloge, ki niso izlo ene na podlagi izlo itvenih meril, se presoja z vidika specifi nih meril. lani Odbora za ocenjevanje operacij poleg to kovanja posameznih kriterijev, podajo tudi kratko utemeljitev ocene s predlogi za morebitne potrebne spremembe oziroma dopolnitve predloga operacije.

Odbor za ocenjevanje operacij po zaklju enih ocenjevanjih predlogov operacij, v skladu z merili za izbor operacij, izdelata skupno oceno posamezne prijave. Le ta predstavlja skupno oceno specifi nih meril, ki je podlaga za razvrstitev na prednostno listo operacij za posamezen javni poziv. Odbor za ocenjevanje operacij pripravi poro ilo ter predlog izbora operacij, ki ga najkasneje v roku 14 dni od ocenjevanja operacij, preda upravnemu odboru. Upravni odbor se za vsako operacijo posebej odlo i, ali se bo financirala in naredi dokon ni izbor operacij LAS.

15.4 Merila za izbor operacij

Merila za izbor operacij temeljijo na naslednjih na elih:

- prispevek k doseganju ciljev strategije,
- prispevek k doseganju horizontalnih ciljev,
- okoljska trajnost,
- socialna vzdr0nost,
- vklju enost partnerjev in
- vpliv na obmo je LAS.

Pogoj za ocenjevanje vlog, je pravo asno prispela administrativno popolna vloga, to je vloga, izpolnjena v vseh delih obrazcev in s predlo0enimi vsemi obveznimi prilogami. Merila za izbiro operacij so izlo itvena splozna merila in specifi na merila. Vloge, ki gredo v postopek obravnave, se najprej presoja z vidika izlo itvenih sploznih meril.

Preglednica 54: Izlo itvena splozna merila

KRITERIJI	DA (drži)	NE (ne drži)
Vloga je prispela pravo asno in je pravilno ozna ena		
Vloga je administrativno popolna, izpolnjena na predpisanem obrazcu in v skladu z zahtevami javnega poziva		
Operacija se izvaja na obmo ju LAS t.j. na obmo ju ob in Hrastnik, Trbovlje ali Zagorje ob Savi		
Vlagatelj izpolnjuje pogoje za prijavo na javni poziv		
Operacija je skladna z Strategijo lokalnega razvoja Partnerstva LAS Zasavje in prednostnimi vsebinami javnega poziva		
Operacija se ze ni pri ela izvajati		
Operacija ima zaprto finan no konstrukcijo in zagotovljene lastne finan ne vire za izvedbo operacije v celoti		
Upravi eni strozki operacije se ne financirajo iz drugih EU skladov ali javnih sredstev (prepoved dvojnega financiranja)		
Operacija je v skladu z veljavno zakonodajo in zanjo so izdana vsa relevantna soglasja ali dovoljenja, kjer je to potrebno		
Operacija ima kot prvo aktivnost predvideno javno predstavitev operacije		

Operacija, pri kateri je vsaj eno izmed izlo itvenih meril presojeno z »NE«, je izlo ena iz nadaljnje obravnave. Vloge, ki niso izlo ene na podlagi izlo itvenih meril, se ocenjuje z vidika specifi nih meril.

Preglednica 55: Specifi na merila

KRITERIJI		Mojno ýtevílo to k	Doseýeno ýtevílo to k
1. Skladnost operacije s cilji SLR	Operacija s svojimi aktivnostmi in rezultati podpira najmanj 3 cilje SLR	15	
	Operacija s svojimi aktivnostmi in rezultati podpira najmanj 2 cilja SLR		
	Operacija s svojimi aktivnostmi in rezultati podpira najmanj 1 cilj SLR		
2. Skladen razvoj celotnega obmo ja LAS	Operacija se bo izvajala v vseh treh lokalnih skupnostih LAS (na terenu)	5	
	Operacija se bo izvajala v dveh lokalnih skupnostih LAS (na terenu)		
	Operacija se bo izvajala v eni lokalni skupnosti LAS (na terenu)		
3. Izvedljivost operacije	Cilji so jasno opredeljeni, aktivnosti so izvedljive ter vodijo k doseganju konkretnih rezultatov	5	
	Cilji so opredeljeni, aktivnosti in rezultati so sicer navedeni, vendar ne zagotavljajo logi nega sosledja		
	Cilji, aktivnosti in rezultati so nazteti, vendar ne izkazujejo logi nega sosledja in posledí no na rtovanih rezultatih		
4. Terminski na rt operacije	Terminski na rt je realen, pregleden, natan en in skladen z na rtovanimi aktivnostmi	5	
	Terminski na rt ni realen oziroma skladen z na rtovanimi aktivnostmi		
5. Trajnost operacije	Rezultati operacije se bodo v celoti uporabljali tudi po zaklju ku sofinanciranja oz. aktivnosti se bodo izvajale tudi po zaklju ku sofinanciranja najmanj 5 let. Podana je izjava o zagotavljanju virov za zagotavljanje trajnosti operacije z lastnimi ali zasebnimi sredstvi	15	
	Rezultati operacije se bodo v celoti uporabljali tudi po zaklju ku sofinanciranja oz. aktivnosti se bodo izvajale tudi po zaklju ku sofinanciranja najmanj 5 let. Podana je izjava o zagotavljanju virov za zagotavljanje trajnosti operacije s pomo jo javnih sredstev		
6. Vpliv na okolje	Na rtovane aktivnosti izboljšujejo stanje okolja ali uvajajo nove aktivnosti za prilagajanje podnebnim spremembam	6	
	Na rtovane aktivnosti ne vplivajo negativno na okolje		
	Iz na rtovanih aktivnosti ni razviden vpliv na okolje		
7. Ekonomska in druObena upravi enost operacije	Rezultat operacije bo najmanj eno delovno mesto za vsaj 3 leta po izpla ilu sredstev (polni delovni as oz. ustrezno z odlo bo o invalidnosti) in se financira tudi iz zasebnih sredstev	20	
	Rezultat operacije bo najmanj eno delovno mesto za vsaj 3 leta po izpla ilu sredstev (polni delovni as oz. ustrezno z odlo bo o invalidnosti) in se financira samo iz javnih sredstev		
	Operacija predvideva ustvarjanje pokritja v vizini		

	ve kot 100 % glede na pridobljena sredstva za izvajanje operacije (v obdobju spremljanja trajnosti)		
	Operacija predvideva ustvarjanje pokritja v vizini 100 % glede na pridobljena sredstva za izvajanje operacije (v obdobju spremljanja trajnosti)		
	Operacija predvideva ustvarjanje pokritja v vizini 50 % glede na pridobljena sredstva za izvajanje operacije (v obdobju spremljanja trajnosti)		
	Operacija ne predvideva ustvarjanja pokritja		
8. Socialna vzdr0nost in vklju evanje ranljivih skupin	V operacijo sta vklju eni 2 ali ve ranljivih skupin, dolo enih v SLR	7	
	V operacijo je vklju ena 1 ranljiva skupina, dolo enih v SLR		
	V operacijo ni vklju enih ranljivih skupina, dolo enih v SLR		
9. Partnerstva	Pri operaciji sodelujejo partnerji in so vklju eni z jasno opredeljenim obsegom opravljenih aktivnosti in z jasno opredeljenim obsegom finan nih sredstev	7	
	Pri operaciji sodelujejo partnerji, obseg opravljenih aktivnosti in/ali obseg finan nih sredstev ni jasno opredeljen		
	Operacija ne predvideva partnerstva		
10. Sinergijski u inek z drugimi operacijami	Operacija je nadgradnja 0e izvedenih operacij oz. ima sinergijski u inek z 0e izvedenimi operacijami oz. operacijami v izvajanju (sredstva LEADER, sredstva CLLD)	5	
	Operacija nima sinergijskih u inkov		
11. Inovativnost	Operacija je inovativna in ustvarja novo dodano vrednost v okolju (uporaba novih metod, pristopov, programov, uvajanje novih storitev in proizvodov, uvajanje novih znanj 0)	10	
	Operacija ne izkazuje inovativnosti		

Doseganje vsakega specifi nega cilja se to kuje. Maksimalno ztevilo to k pri specifi nih merilih je 100. Spodnja meja, ki jo mora operacija dose i, za nadaljnjo obravnavo, znaza 60 to k.

15.5 Postopek obravnave vlog

Vloge, ki bodo prispele na javni poziv, bo zbiral vodilni partner, ki bo skrbel tudi za pregled nad popolnostjo prispelih vlog. Odpiranje prejetih vlog za operacije bo v roku osem dni od dneva zaprtja razpisa, na sede0u vodilnega partnerja LAS. Vloge se bo odpiralo in ocenjevalo po vrstnem redu prispetja. Odpiranje vlog ni javno. Vodilni partner bo, skupaj z predsednikom Odbora za ocenjevanje operacij, preveril administrativno popolnost vloge . ali je kuverta z vlogo pravilno ozna ena, ali je vloga prispela v predpisanem roku, na predpisanem obrazcu in ali so vlogi prilo0ene vse zahtevane priloge. Vodilni partner pisno pozove prijavitelje, katerih vloge niso bile popolne, k njihovi dopolnitvi. Rok za dopolnitev vlog ne sme biti krajzi od osmih delovnih dni od datuma posredovanja poziva za dopolnitev. Pozivi za dopolnitev vlog se poziljajo po elektronski pozti na elektronski naslov, ki je naveden v vlogi (prijavitelj v vlogi izrecno soglaza s prejemom poziva za dopolnitev na elektronski naslov). Prijavitelji, dopolnitve pozljajo po redni pozti, priporo eno na naslov vodilnega partnerja. Samodejne vsebinske dopolnitve vlog niso dovoljene. V kolikor vloge ne bodo ustrezno ali pravo asno

dopolnjene, bodo s sklepom upravnega odbora zavržene in ne bodo ocenjene. V postopek ocenjevanja se posredujejo samo administrativno popolne vloge. Vodilni partner, skupaj s predsednikom Odbora za ocenjevanje operacij, ki sodeluje pri odpiranju in pregledovanju prispelih vlog in dopolnitev, pripravi pisno poročilo o pregledu vlog. Vloge, ki gredo v postopek obravnave, ocenjuje in obravnava Odbor za ocenjevanje operacij. Le ta po zaključitvi enih ocenjevanjih operacij, izdelava skupno poročilo o rezultatih ocenjevanja, obrazložitev ocen in predlog operacij (prednostno listo) za sofinanciranje. Spodnja meja, ki jo mora operacija doseči za uvrstitve na prednostno listo operacij za posamezni javni poziv, ter nadaljnjo obravnavo izbora operacij na upravnem odboru, znaša 60 točk. V kolikor se po končanem ocenjevanju izkaže, da skupna vrednost prijavljenega sofinanciranja operacij presega razpoložljiva sredstva, bodo sredstva razdeljena glede na vizino doseženih točk. Prednost pri dodelitvi sredstev bodo imele operacije z višjim ztevilom točk.

Kadar več operacij pri ocenjevanju, v skladu z specifičnimi merili doseže enako ztevilom točk, se upošteva večje ztevilom točk po naslednjih merilih, po vrstnem redu:

- ztevilom točk pri merilu ekonomska in družbena upravnost naložbe,
- ztevilom točk pri merilu trajnost operacije,
- ztevilom točk pri merilu skladnost operacije s cilji SLR,
- ztevilom točk pri merilu socialna vzdržnost in vključevanje ranljivih skupin,
- ztevilom točk pri merilu partnerstvo.

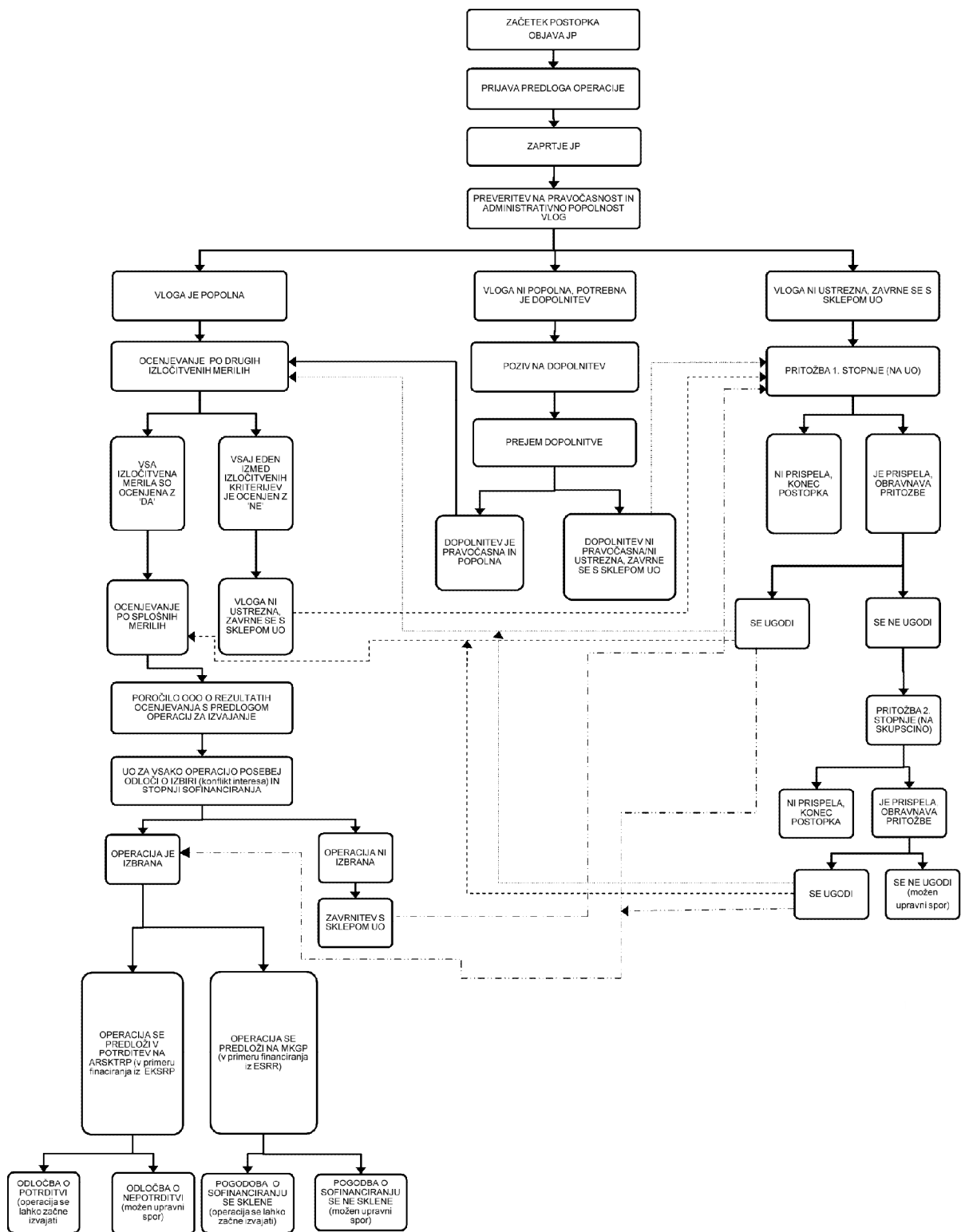
Za izbiro operacij je pomembno, da so cilji, izvedbene aktivnosti, kazalci uspešnosti ter finančna in terminska izvedljivost operacije, jasno določeni. Zelo pomembno je, da je opis in obseg stroškov skladen z vsebino operacije. Prav tako je pomemben učinek operacije na izvajanje celotne lokalne razvojne strategije, aktivna vključevnost lokalnega prebivalstva in institucij, inovativen pristop ali vsebina operacije ter trajnostna naravnost projektnih aktivnosti in rezultatov.

V primeru, da je nosilec operacije LAS, se operacija ocenjuje po enakih merilih in postopkih kot ostale vloge. Pripravo operacije (predlog vsebine, sestava partnerstva, predlog finančnega okvirja z viri financiranja) za javni poziv, na predlog upravnega odbora, potrdi skupaj s partnerstvom LAS. Pripravljeno vlogo mora pred oddajo vloge na javni poziv pregledati in potrditi upravni odbor.

Upravni odbor LAS, na podlagi poročila Odbora za ocenjevanje operacij (le tega Odbor za ocenjevanje operacij preda upravnemu odboru najkasneje v roku 14 dni po ocenjevanju operacij), za vsako operacijo posebej odloči, ali se bo financirala, ali obstajajo razlogi za znižanje stopnje podpore, skladno s pravili o dodeljevanju državnih pomoči (preverba LAS) oz. drugi razlogi in o tem poročila skupaj s partnerstvom LAS izbrane operacije za sofinanciranje predloži v potrditev Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljevanju: ARSKTRP), če gre za operacijo, ki se sofinancira iz EKSRP ali Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju: MGRT), če gre za operacijo, ki bi se sofinancirala iz ESRR, ki o odločitvi obvestita LAS. Skupaj s partnerstvom LAS je seznanjena o izboru operacij za sofinanciranje.

Po potrditvi operacij na seji upravnega odbora, se vlagatelje na javni poziv obvesti o izboru oziroma ne-izboru operacij ter o posredovanju operacij v potrditev organu pristojnemu za končno odobritev operacij (ARSKTRP oziroma MGRT).

Če je upravičencu odobrena operacija za sofinanciranje iz EKSRP, ARSKTRP o odobritvi ali zavrnitvi, odloči z odločbo. V odločbi o odobritvi operacije se določijo tudi vizina sredstev, rok za vložitev zahtevka za izplačilo, pogoje za upravnost ter vizina sredstev, ki se dodeljujejo v skladu s pravili sheme državnih pomoči (preverba CLLD). Če je upravičencu odobrena operacija za sofinanciranje iz ESRR, upravičenec sklene z MGRT, pogodbo o sofinanciranju.

Procesni diagram 2: Postopek obravnave vlog od objave javnega poziva do pri etka izvajanja operacije

15.6 Zagotavljanje preglednosti prijavnega in izbirnega postopka

Preglednost prijavnega in izbirnega postopka bo zagotovljena preko javnih objav. Javni poziv za izbor operacij in razpisna dokumentacija, ki je obvezna priloga strategije, bo javno objavljena. Dodatne informacije glede pogojev za prijavo bodo moOne izklju no preko elektronske pozte. Vsa korespondenca bo zbrana v dokumentu Vprazanja in odgovori, ki bo javno objavljen na spletni strani partnerstva LAS. Preglednost izbirnega postopka se bo zagotavljala z javnim pozivom za sodelovanje v komisiji za ocenjevanje, preglednim in transparentnim postopkom izbire prijavljenih kandidatov, preglednim in transparentnim postopkom ravnanja prispelih prijav ter z dostopom informacije o dokon ni odlo itvi na spletni strani LAS.

15.7 Prepre evanje konflikta interesov

Za prepre itev konflikta interesov bo Odbor za ocenjevanje operacij sestavljen iz nabora strokovnjakov, ki jih bo v samostojnem postopku izbiralo in preverjalo DRSP. Izmed nabora vseh strokovnjakov (ocenjevalcev) DRSP bo upravni odbor LAS, izOrebal lane Odbora za ocenjevanje operacij (ob predhodni izlo itvi strokovnjakov iz Zasavja). Tako kot za vse druge lane organov LAS, je tudi za lane Odbora za ocenjevanje operacij zahtevana priprava 'Registra interesov', ki se bo javno objavil na spletni strani LAS.

Po Pogodbi pa se konflikt interesov prepre uje tudi z izlo itvijo lana odbora za ocenjevanje operacij, e je Oe lan drugega odbora LAS (upravnega ali nadzornega). V odboru za ocenjevanje operacij tudi ne more delovati lan:

- kadar je on ali njegov druOinski lan, prosilec za pridobitev sredstev za izvajanje operacij LAS (ne glede na status prosilca . fizi na ali pravna oseba),
- kadar je lan druztva, ki je prosilec za pridobitev sredstev za izvajanje operacij za LAS,
- kadar je ustanovitelj ali soustanovitelj podjetja, zavoda ali zadruga, ki je prosilec za pridobitev sredstev za izvajanje operacij za LAS.

V kolikor za lana odbora za ocenjevanje operacij veljajo zakonsko veljavne omejitve (pravila za drOavne pomo i, prepoved dodeljevanja sredstev, navzkriOje interesov ipd.), se mora sam izlo iti iz postopka obravnave in ocenjevanja vlog. Dokon ni seznam operacij, potrdi upravni odbor, katerega sestava prepre uje konflikt interesov (zagotavljanje 49 % glasovalnih pravic).

16. Finan ni na rt, vklju no s finan no razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finan nim okvirjem

16.1 Dolo itev finan nega okvira za EKSRP

Izra un finan nih sredstev iz EKSRP, je izra unan na podlagi ztevila prebivalcev na obmo ju LAS z izvzetim prebivalstvom Oive im v naselju Trbovlje, na podlagi povrzine obmo ja LAS in koeficienta razvitosti ob in.

Izra un finan nega okvirja temelji na predpisani formuli:

Finan ni okvir EKSRP = (ztevilo prebivalcev LAS × 10 eur) + (povrzina LAS × 550 eur) + (ztevilo ob in s koeficientom razvitosti od 0,91 do 0,99 × 70.000 eur) + (ztevilo ob in s koeficientom razvitosti od 1,00 do 1,10 × 60.000 eur) + (ztevilo ob in s koeficientom razvitosti od 1,11 do 1,60 × 55.000 eur) = (28.589 eur × 10 eur) + (263,7 eur × 550 eur) + 70.000 eur + 60.000 eur + 55.000 eur = 285.890 eur + 145.035 eur + 185.000 eur = 615.925 eur

Zaradi problemskih območij, ki jih opredeljuje Sklep vlade o dodatnih zaasnih ukrepih razvojne podpore za problemsko območje z visoko brezposelnostjo za območje ob in Hrastnik, Rade in Trbovlje, Ur. l. RS, št. 63/2013), se finančni okvir EKSRP poveča za 15 %. Tako finančni okvir za EKSRP znaša 708.313,75 evra.

Preglednica 56: Izraun sredstev EKSRP za območje LAS (v eur)

Območje	št. prebivalcem z izvzetim naseljem Trbovlje	znesek glede na prebivalce (v eur)	velikost območja (km ²)	znesek glede na območje (v eur)	koeficient razvitosti obine	znesek glede na razvitost obin (v eur)	znesek za problemsko območje (v eur)	vrednost EKSRP sredstev (v eur)
Hrastnik	9.499	94.990	58,6	32.230	1,04	60.000		
Trbovlje	2.327	23.270	58,0	31.900	0,95	70.000	92.388,75	
Zagorje ob Savi	16.763	167.630	147,1	80.905	1,15	55.000		
SKUPAJ	28.589	285.890	263,7	145.035		185.000	92.388,75	708.313,75

Vir: SURS, Uredba CLLD, lastni izračuni

16.2 Določitev finančnega okvira za ESRR

Izračun temelji na Metodologiji za izračun ESRR sredstev, kot to določa Uredba CLLD. Metodologija razlikuje fiksni in variabilni del izračuna. Območje LAS mora vključevati najmanj eno naselje iz fiksnega dela in najmanj eno naselje iz variabilnega dela.

Izračun finančnega okvira temelji na predpisanih formulah.

Finančni okvir ESRR = fiksni del + variabilni del

Fiksni del = 242.000 + (242.000 × ztevilo urbanih območij v sredizih v somestjih × 0,20 + 242.000 × ztevilo medobinskih srediz × 0,30 + 242.000 × ztevilo regionalnih srediz × 0,10).

Variabilni del = 138.000 + (138.000 × ztevilo funkcionalnih urbanih območij × 0,10 + 138.000 × ztevilo drugih urbanih območij × 0,30).

Za izračun fiksnega dela zneska ESRR so bila upoštevana naselja Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi.

Preglednica 57: Izračun fiksnega dela zneska ESRR za območje LAS

	znesek za celotno območje (v eur)	srednje regionalnega pomena	medobinska srednja	srednje v somestju	znesek (v eur)	vrednost fiksnega dela ESRR (v eur)
Območje LAS	242.000	/	/	Hrastnik, Trbovlje, Zagorje ob Savi	145.200	387.200
SKUPAJ	242.000				145.200	387.200

Vir: Uredba CLLD, lastni izračuni

Za izračun variabilnega dela zneska ESRR so upoštevana druga urbana območja (Dol pri Hrastniku, Izlake, Kisovec), kot to določa Pravilnik o določitvi dodatnih drugih urbanih območij za potrebe lokalnih akcijskih skupin.

Preglednica 58: Izra un variabilnega dela zneska ESRR za obmo je LAS

	znesek za celotno obmo je (v eur)	funkcionalna urbana obmo ja	druga urbana obmo ja	znesek (v eur)	vrednost variabilnega dela ESRR (v eur)
Obmo je LAS	138.000	/	Dol pri Hrastniku, Izlake, Kisovec	124.200	262.200
SKUPAJ	138.000			124.200	262.200

Vir: Uredba CLLD, lastni izra uni

Zaradi problemskih obmo ij, ki jih opredeljuje Sklep vlade o dodatnih za asnih ukrepih razvojne podpore za problemsko obmo je z visoko brezposelnostjo za obmo je ob in Hrastnik, Rade e in Trbovlje, Ur. l. RS, zt. 63/2013), se finan ni okvir ESRR pove a za 20 %. Tako finan ni okvir za ESRR znaza 779.280,00 evrov.

Preglednica 59: Izra un sredstev ESRR za obmo je LAS

	Fiksni del (v eur)	Variabilni del (v eur)	Problemska obmo ja (v eur)	Vrednost ESRR (v eur)
Obmo je LAS	387.200	262.200	129.880	779.280
SKUPAJ	387.200	262.200	129.880	779.280

Vir: Uredba CLLD, lastni izra uni

16.3 Dolo itev glavnega sklada

Glavni sklad za sofinanciranje teko ih strozkov in strozkov animacije je ESRR.

Preglednica 60: Izra un skupnega finan nega okvirja LAS

	EKSRP (v eur)	ESRR (v eur)	ESPR (v eur)	SKUPAJ
Obmo je LAS	708.313,75	779.280	0,0	1.487.593,75
SKUPAJ	708.313,75	779.280	0,0	1.487.593,75
Delež (%)	47,61	52,39	0,0	100

Vir: lastni izra uni

- Razdelitev sredstev po posameznem skladu

Preglednica 61: Razdelitev sredstev po posameznem skladu in po posameznem podukrepu (v evrih)

Podukrep	Sklad	(EU + SLO) (v EUR)	(v %)
Pripravljalna podpora	EKSRP	9.522,00	0,64
	ESPR		
	ESRR	10.478,00	0,70
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP	698.791,75	46,98
	ESPR		
	ESRR	451.519,09	30,35
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP	0,0	0,0
	ESPR		
	ESRR	23.764,16	1,60
Podpora za teko e stroýke in stroýke animacije	EKSRP	0,0	0,0
	ESPR		
	ESRR	293.518,75	19,73
Skupaj		1.487.593,75	100 %

Preglednica 62: Razdelitev sredstev po posameznem skladu glede na prispevek sklada in lastno udeležbo (v evrih)

	EKSRP (EU + SLO) (v EUR)	ESRR (EU + SLO) (v EUR)	ESPR (EU + SLO) (v EUR)	Skupaj (v EUR)
Prispevek sklada	708.313,75	779.280,00		1.487.593,75
Lastna soudeležba	124.996,54	194.820,00		319.816,54
Skupaj (v EUR)	833.310,29	974.100,00		1.807.410,29

- Na rtovana dinamika rpanja sredstev za posamezne podukrepe po letih

Preglednica 63: Na rtovana dinamika rpanja sredstev za posamezne podukrepe po letih (v evrih)

Podukrep	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP	0,0	157.000	262.000	138.000	141.791,75	0,0	0,0	0,0
	ESRR	0,0	118.000	170.000	90.000	73.519,09	0,0	0,0	0,0
	ESPR								
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	ESRR	0,0	11.882,08	11.882,08	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	ESPR								
Podpora za teko e stroýke in stroýke animacije	EKSRP	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	ESRR	45.848	45.848	45.848	36.015	36.015	36.015	29.500	18.429,75
	ESPR								
Skupaj		45.848	332.730,08	489.730,08	264.015	251.325,84	36.015	29.500	18.429,75

- Na rtovana razdelitev sredstev po posameznih tematskih podro jih ukrepanja

Preglednica 64: Na rtovana razdelitev sredstev po posameznih tematskih podro jih ukrepanja (v evrih)

Tematsko podro je	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ustvarjanje delovnih mest	EKSRP	0,0	70.000	100.000	43.000	70.791,75	0,0	0,0	0,0
	ESRR	0,0	80.000	100.000	57.000	34.519,09	0,0	0,0	0,0

	ESPR								
Razvoj osnovnih storitev	EKSRP	0,0	60.000	90.000	60.000	40.000	0,0	0,0	0,0
	ESPR								
Varstvo okolja in ohranjanje narave	EKSRP	0,0	10.000	32.000	15.000	13.000	0,0	0,0	0,0
	ESRR	0,0	10.000	20.000	10.000	10.000	0,0	0,0	0,0
	ESPR								
Veja vklju enost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	EKSRP	0,0	17.000	40.000	20.000	18.000	0,0	0,0	0,0
	ESRR	0,0	28.000	50.000	30.000	22.000	0,0	0,0	0,0
	ESPR								
Skupaj		0,0	275.000	432.000	235.000	208.310,84	0,0	0,0	0,0

- Stopnja sofinanciranja po posameznih podukrepih

Preglednica 65: Stopnja sofinanciranja po posameznih podukrepih (v %)

Podukrep	EKSRP (v %)	ESRR (v %)	ESPR (v %)
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	85	80	
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	85	80	
Podpora za teko e stroýke in stroýke animacije	/	100	

17. Priloge

17.1 Seznam članov partnerstva LAS

17.2 Pogodba o ustanovitvi partnerstva LAS

17.3 Osnutek javnega poziva za izbor operacij iz naslova podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«

17.4 Pogodba z vodilnim partnerjem partnerstva LAS

17.5 Indikativna lista operacij sodelovanja partnerstva LAS, ki bodo sofinancirane s sredstvi ESRR

17.6 Elektronska verzija SLR

17.7 Dodatne priloge